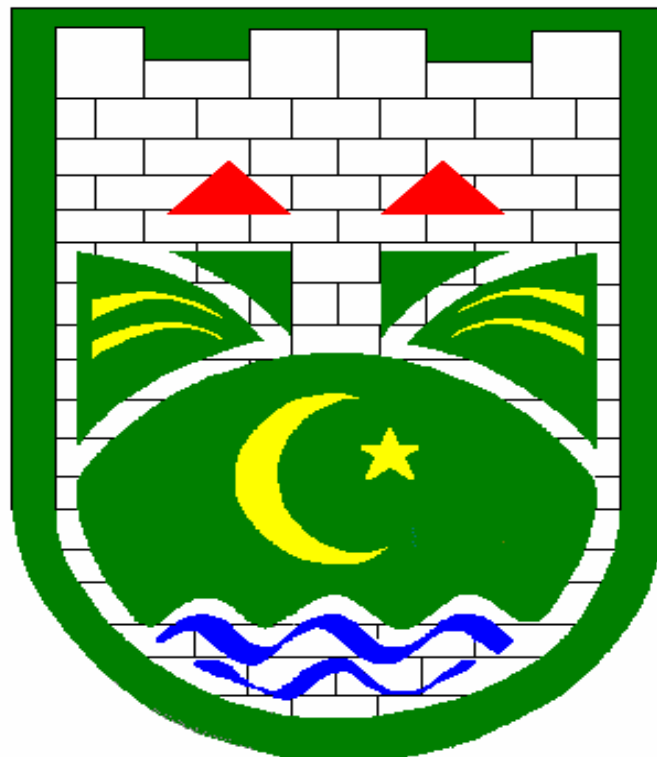

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE SAPNA 2009. - 2014.

S A P N A

Sapna _____

OPĆINA SAPNA

SADRŽAJ

1.	UVOD NAČELNIKA OPĆINE	6
2.	LOKALNA ZAJEDNICA	7
3.	PRISTUP RAZVOJU OPĆINE SAPNA	8
4.	METODOLOGIJA	9
4.1	Principi izrade strategije razvoja	9
4.2	Akteri u izradi strategije razvoja	10
4.3	Definicija strateškog plana	14
5.	GEOGRAFSKI POLOŽAJ, DEMOGRAFSKA SLIKA I TRŽIŠTE RADA	14
5.1	Historija Sapne	14
5.2	Geografija i topografija	15
5.2.1	Veličina općine	15
5.2.2	Reljef	16
5.2.3	Vode	16
5.2.4	Jezera	17
5.2.5	Mineralne sirovine	17
5.2.6	Šume	17
5.2.7	Klima	17
6.	STANOVNIŠTVO I DEMOGRAFIJA	18
6.1	Demografske promjene	18
6.1.1	Starosna struktura	19
6.1.2	Podaci o implementaciji imovinskih zakona	20
7.	PRIRODNI RESURSI I TRŽIŠTE RADA	20
7.1.1	Stanovništvo	20
7.1.2	Nezaposlenost	21
8.	PRIVREDA	24
9.	PRIVREDA, SEKTOR MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA I PREDUZETNIŠTVA	24
9.1	Opšti pregled privrede	24
9.2	Ekonomska i biznis situacija	24
9.2.1	Analiza stanja	27

9.3	Proizvodna preduzeća	27
9.4	Industrijska preduzeća.....	28
9.5	Poljoprivredna preduzeća.....	28
9.6	Građevinska preduzeća	28
9.7	Saobraćajna preduzeća	29
9.8	Preduzeća u oblasti razmjene	29
9.9	Preduzeća u oblasti usluga	29
9.10	Mala privreda.....	30
9.10.1	Samostalni prevoznici i taksi prevoznici	31
10.	INFRASTRUKTURA I EKOLOGIJA.....	34
10.1	Infrastruktura	34
10.1.1	Putna infrastruktura	34
10.1.2	Vodovodna infrastruktura.....	40
10.1.3	Komunalna infrastruktura.....	41
10.2	Stanje elektrodistributivne mreže	42
10.3	Telekomunikacije i internet.....	43
10.3.1	Telekomunikacije	43
10.3.2	Mobilna telefonija.....	43
10.3.3	Internet.....	44
10.4	Poštanska infrastruktura	44
10.4.1	Pokrivenost signalom radija i televizije.....	44
10.5	Stambena infrastruktura.....	45
10.6	Zdravstvena infrastruktura.....	45
10.7	Obrazovna infrastruktura	45
10.8	Sportska infrastruktura	46
10.9	Infrastruktura vjerskih zajednica	46
10.10	Ekologija.....	47
10.10.1	Vode.....	47
10.10.2	Zrak.....	48
10.10.3	Poljoprivredno zemljište.....	49
10.10.4	Šume	50
11.	OBRAZOVANJE, KULTURA I SPORT.....	50
11.1	Predškolsko obrazovanje	50
11.2	Osnovno obrazovanje	50
11.2.1	Učenici.....	51
11.2.2	Broj i struktura nastavnog osoblja.....	51
11.2.3	Školski prostor.....	51
11.2.4	Školski namještaj.....	52
11.2.5	Nastavna sredstva	53
11.3	Srednjoškolsko obrazovanje.....	53
11.3.1	Školski prostor.....	54
11.4	Visokoškolsko obrazovanje.....	55

11.5	Kultura	56
11.6	Sport.....	56
12.	ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA ZAŠTITA	58
12.1	Zdravstvena zaštita	58
12.2	Socijalna zaštita	60
13.	LOKALNA UPRAVA I NJENI PARTNERI.....	63
13.1	Sadašnje stanje.....	63
13.1.1	Šema organizacije općinske uprave.....	64
13.2	Stanje kapaciteta i objekata koje koriste nevladine organizacije i udruženja građana	67
14.	VIZIJA OPĆINE SAPNA.....	68
14.1	Važnost vizije	68
15.	S W O T A N A L I Z A	68
15.1	Snage	70
15.2	Slabosti	71
15.3	Mogućnosti	72
15.4	Prijetnje.....	72
15.5	Komparativne prednosti	73
16.	STRATEŠKI CILJEVI, MJERE I PROJEKTI.....	74

1. UVOD NAČELNIKA OPĆINE

Oni koji su čuli za općinu Sapna trebaju znati da je Sapna u IV vijeku postojala kao župa Sapna, a kasnije predstavljala administrativno sjedište. Od tih davnih pomena do današnjeg vremena je prošlo mnogo a mi građani ili naši preci nismo ta vremena iskoristili na adekvatan način. U svakom slučaju zbog ovih okolnosti Sapnu bilježi istorija.

Od prošlosti je svakako važnija sadašnjost, u kojoj živimo i izračunljiva i planirana budućnost. Naša istorija novijeg doba je bila takva da smo kao općina postojali od 1948. do 1958. godine, kada smo pripojeni Zvorniku. Općina Sapna se ponovno formira 1998. godine i danas egzistira. Imidž današnje općine Sapna je determinisan njenim ponovnim nastajanjem kao i ulogom građana općine Sapna u stvaranju države Bosne i Hercegovine.

Naš strategijski plan mora da odgovara izazovima XXI vijeka i lokalnim očekivanjima. Općina Sapna je u jednoj uzlaznoj putanji u razvoju infrastrukture, izgrađeni su mnogi infrastrukturni objekti, život građana općine je znatno poboljšan u odnosu na raniji period. Izradom strateškog plana za period 2009. do 2013. godina, pored nastavka gradnje i modernizacije infrastrukture, ističemo potrebu za jačanjem i drugih segmenata poboljšanja i kvalitete življenja na ovim prostorima.

Najvažnije je da se pored toga što ćemo očuvati općinu Sapna, čuvajući lokalne karakteristike naših naseljenih mjesta, izbjegavajući zagađivanje životne sredine dalje razvijamo tako, da potpomognemo razvoj privrednog potencijala stvarajući uslove za zapošljavanje, te da time služimo opstanku građana na ovim prostorima i da privlačimo građane prinudno migrirane 90-tih godina da se vrate.

Administrativno organizovanje jednog područja znači brigu o ljudima koji žive na tom području, mogućnost razvoja zajednice i planiranje. Cilj izrade strateškog plana je skiciranje i prihvatanje odgovornosti za budućnost općine. Nije tajna očekivanje ni to da želimo poboljšati naše uslove života i da želimo postati privlačna sredina za buduće investiranje. Kapital ne dolazi tamo gdje ga zovu, već onamo gdje su mu obezbijedjeni mjesto i uslovi za njegovo širenje, stoga mi želimo obezbijediti i planski urediti mjesto gdje bi se općina Sapna u privrednom smislu razvijala.

Zahvaljujem se svima onima koji su na bilo koji način učestvovali i doprinjeli izradi strategije razvoja općine Sapna.

Očekujem da će strateški plan služiti planiranom razvoju svih segmenata naše lokalne zajednice, a za to su potrebni ljudi koji će provoditi i dograđivati ovu strategiju u skladu sa potrebama građana naše općine.

NAČELNIK OPĆINE SAPNA

Ismet Omerović, dipl.ing. mašinstva
Juni 2008 godine

2. LOKALNA ZAJEDNICA

Svaki oblik lokalne zajednice ima određene funkcije i karakteristike. Mada postoje i drugi brojni tipovi zajednica kao što su (srodničke, vjerske, etničke, političke i druge) za izradu strategije razvoja je bitna osnovna teritorijalna jedinica lokalne zajednice-općina.

Općine mogu biti različite po veličini (površini teritorije) i broju stanovnika, što zavisi od više činilaca, među kojima je najizraženiji, reklo bi se, tradicija. Unutar općine mogu postojati i manje jedinice (mjesne zajednice, i sl.). Pojam lokalne zajednice bi se mogao svesti na oblik neposredne međusobne povezanosti ljudi na temelju prostorne i druge bliskosti. Dakle, bez obzira na različite pristupe u definisanju zajednice, mogu se izdvojiti neki zajednički elementi kao što su:

- zajedničke potrebe i interesi stanovnika zajednice,
- djelatnosti i funkcije zajednice u cilju zadovoljavanja potreba i interesa njenih građana,
- izvori i sredstva zajednice (resursi),
- društvene norme i vrijednosti koje su vladajuće u jednoj zajednici itd...(Wolfgang Gisevius 1998.)

Kako zajednica funkcionira, umnogome zavisi od toga kakve su međusobne veze njenih članova i kako te veze funkcioniraju naspram problema koji se javljaju unutar zajednice. Te se veze temelje na zadovoljavanju životnih potreba koje su svima zajedničke, zajedničkim interesima, temeljnim vrijednostima kojima se u životu vode pripadnici zajednice, normama ponašanja, ali i osjećanju pripadnosti toj zajednici.

Lokalna zajednica je dovoljno bliska pojedincima i različitim grupama tako da u međusobnom dogovaranju ili pregovaranju mogu zadovoljavati konkretne potrebe jer vide mogućnost svoga direktnog djelovanja. Djelovanje unutar lokalne zajednice može biti različitog oblika, od izbora lokalne samouprave do samoorganizovanja za vođenje socijalne akcije. Djelovanje unutar jedne lokalne zajednice je moguće od strane građana putem različitih modela i to: modelom lokalnog razvoja, modelom planiranja i modelom akcije. Model lokalnog razvoja polazi od pretpostavke da se promjena u lokalnoj zajednici može postići putem sudjelovanja širokog spektra ljudi na nivou lokalne zajednice koji će učestvovati u određivanju ciljeva i u provođenju akcije. To je proces stvaranja uslova ekonomskog i socijalnog napretka za cijelu lokalnu zajednicu i temelji se na dobrom planiranju očekivanog razvoja društva i poznavanju potreba pojedinaca i grupa u zajednici (Haynes i Holmes, 1994).

Na osnovu naprijed izloženog deskriptivnog pristupa lokalnoj zajednici, zaključuje se da je osnova za razvoj i planiranje postojanje lokalne zajednice u vidu teritorijalno organizovane i administrativno uređene jedinice lokalne samouprave – općine. Ovim se želi istaći značaj postojanja organizovanja i funkcionisanja općine Sapna.

Općina Sapna je nastala podjelom općine Zvornik na osnovu Dejtonskog mirovnog sporazuma. U administrativnom pogledu, kao općina, je obnovila svoje postojanje 1998. godine. Svoju prepoznatljivost područje današnje općine Sapna je imala i ranije, i kroz svo to vrijeme je bila i opstajala, ali njeno administrativno uređenje se mijenjalo, te je često bila administrativna jedinica određene uprave i njen status se veoma kratko zadržavao. U svom funkcionisanju i bitisanju, a posebno u periodu posle II svjetskog rata, nije došlo do bilo kakvog razvoja ovih prostora, što je poseban problem u ovom periodu.

3. PRISTUP RAZVOJU OPĆINE SAPNA

Općina Sapna, je kao i mnoge druge općine u Federaciji Bosne i Hercegovine, suočena sa velikim problemima koji su nastali kao posljedica rata, političke i društvene paralize koji su proistekle iz Dejtonskog sporazuma koji je tadašnju opštinu Zvornik podijelio na Federalni i dio u RS, što je onemogućilo normalan razvoj i prosperitet ove općine. Infrastrukturu je bilo neophodno obnoviti ili nanovo izgraditi, a puteve je trebalo potpuno preusmjeriti prema sjedištu Tuzlanskog Kantona-Tuzli. Ova činjenica je dodatno usložnila posljedicu višedecenijskog osiromašenja ovih prostora, nedostatka sredstava i planskog pristupa razvoju. Nedovoljno razvijena infrastruktura, velika stopa migracija, ne postojanje privrednih subjekata, ne razvijena ekonomija, obrazovna struktura i sl. su karakteristike općine Sapna koje su uveliko doprinijeli njenom zastoju u razvoju u proteklom decenijama. Imajući u vidu značaj razvojnih strateških dokumenata za pokretanje razvoja i privlačenje eksternih sredstava, općina Sapna je formirala Komisiju za izradu strateškog plana razvoja općine za period od 2009. - 2013. godine. Izrada ovog dokumenta je pokazatelj postojanja svijesti o važnosti primjene strateških dokumenata lokalnog razvoja koja će dovesti do podizanja nivoa i institucionalnog i organizacionog kapaciteta u općini, podizanja nivoa njihove iskorišćenosti unutar lokalne zajednice.

Izrada Strateškog plana općine Sapna je prvi korak koji treba da stvori preduslove za efikasan, uspješan i kontinuiran razvoj lokalne zajednice kroz takav proces, koji će omogućiti svim građanima općine da preko odabranih predstavnika sami planiraju budućnost svoje lokalne zajednice i učestvuju u realizaciji projekta lokalnog razvoja. Na ovaj način lokalna vlast pokazuje odgovornost prema građanima.

Integrisan pristup razvoju općine Sapna podrazumijeva održiv (ujednačen, harmonizovan) razvoj između tri osnovna segmenta razvoja i to:

- unapređenje humanih resursa,
- razvoj privrede (poljoprivrede) i
- razvoj infrastrukture.

Pored ova tri osnovna segmenta razvoja općine Sapna svakako se podrazumjevaju i drugi značajni segmenti koji vode ka poboljšanju ukupnog kvaliteta življenja na prostorima općine Sapna. Ovakva koncepcija razvoja je ona koju općina Sapna vidi kao prihvatljivu za svoju sredinu, jer će jedino ona uspjeti da adekvatno odgovori na veliki broj izazova sa kojima se općina suočava. Dokument koji je pred vama predstavlja dugoročnu projekciju razvoja općine Sapna. Svi definisani ciljevi i mjere usmjereni su na ostvarivanje vizije općine Sapna.

Proces izrade strategije razvoja općine Sapna, vođen je principom da građani ove općine mogu na najbolji način identifikovati svoje potrebe i predložiti dovoljno kvalitetna rješenja. U skladu sa ovim principom omogućeno je građanima da na razne načine komuniciranja direktno sudjeluju u svim bitnim segmentima izrade strategije razvoja.

Proces planiranja strateškog razvoja započeo je saradnjom općine Sapna sa OSSCE-om.

Tokom procesa planiranja radna grupa za izradu strategije je uspostavila saradnju sa svim institucijama na prostoru općine Sapna radi prikupljanja relevantnih podataka za izradu, i građanima radi poboljšanja ciljeva proisteklih iz analiza.

4. METODOLOGIJA

Održivi razvoj u tranzicionim zemljama je ograničen nedostatkom strateških razvojnih planova i ograničenom dostupnošću finansijskih i ljudskih resursa za implementaciju neophodnih projekata. Razvojni planovi će imati efikasan uticaj samo u onim sredinama gdje postoje jasno formulisane ideje, koje vode računa o prioritetima regiona i uskladjuju ih sa dostupnim resursima. Takav proces se naziva strateško planiranje (Aziz Sunje 2002.)

Svrha strateškog planiranja jeste izgradnja lokalnih kapaciteta za unapređenje budućeg stanja u općini i poboljšanje kvaliteta života svih njenih građana. Ono omogućava svim lokalnim akterima da zajednički rade na identifikaciji ključnih problema u zajednici, ali i osnovnih razvojnih pravaca i kompetitivnih prednosti. Strateško planiranje, takođe, predstavlja vrijedno sredstvo za unapređenje investicione klime i poslovnog okruženja i time jačanje kompetitivnosti i kreiranje novih radnih mjesta. Definisanje strategije zahtijeva određene strateške mjere koje će obezbijediti optimalno korištenje dostupnih resursa, kao i prihvatanje dodatnih efekata i pojedinačnih mjera. Ovo uključuje analizu mogućih opcija i određivanje prioriteta.

4.1 Principi izrade strategije razvoja

Geografski, ekonomski, socijalni i administrativni faktori, koji su međusobno povezani, veoma su bitni za proces strateškog planiranja. Partnerstvo između vlasti i ostalih subjekata lokalne zajednice, u izradi i implementaciji strategije je od ključnog značaja za održivost i neophodno je u promjenljivom i nestabilnom okruženju. Proces izrade strategije zahtijeva konsenzus oko očekivanja lokalne zajednice, pa shodno tome svi relevantni subjekti (predstavници lokalnih vlasti, institucije, udruženja, preduzeća i građani) su pozvani da učestvuju u tom procesu.

Transparentnost procesa izrade strategije podrazumijeva to da svakoj fazi procesa, prethodi široka javna rasprava, a rezultati do kojih se došlo pri izradi strategije, treba da budu dostupni javnosti. Sama strategija je kombinacija vizije, dugoročnih strateških ciljeva i srednjoročnih prioriteta (ili specifičnih ciljeva). Izrada strategije je kontinuirani proces koji se nakon definisanja i izrade strateškog dokumenta, kontinuirano nadgleda, analizira i dopunjuje. On predstavlja osnov za definisanje projekta čija implementacija doprinosi ekonomskom razvoju općine Sapna i priprema je za buduća strateška planiranja.

Uspješne strategije karakteriše:

- partnerstvo i participativni pristup,
- visok nivo javnog konsenzusa i efikasnost,
- učestvovanje velikog broja subjekata iz svih oblasti javnog života i građani,
- svijest o tome da kvalitet jedne završene faze utiče na uspješnost sledeće faze i
- jedinstvena koordinacija procesa.

Metodologija izrade Strateškog plana općine Sapna se bazira na principima realnog i objektivnog plana razvoja lokalne zajednice. Ovaj plan karakteriše nekoliko principa:

- realno planiranje, onoga što je moguće za prostor općine Sapna,
- realno postavljeni ciljevi,
- jasno definisana vizija razvoja i
- timski rad na izradi i implementaciji strategije.

4.2 Akteri u izradi strategije razvoja

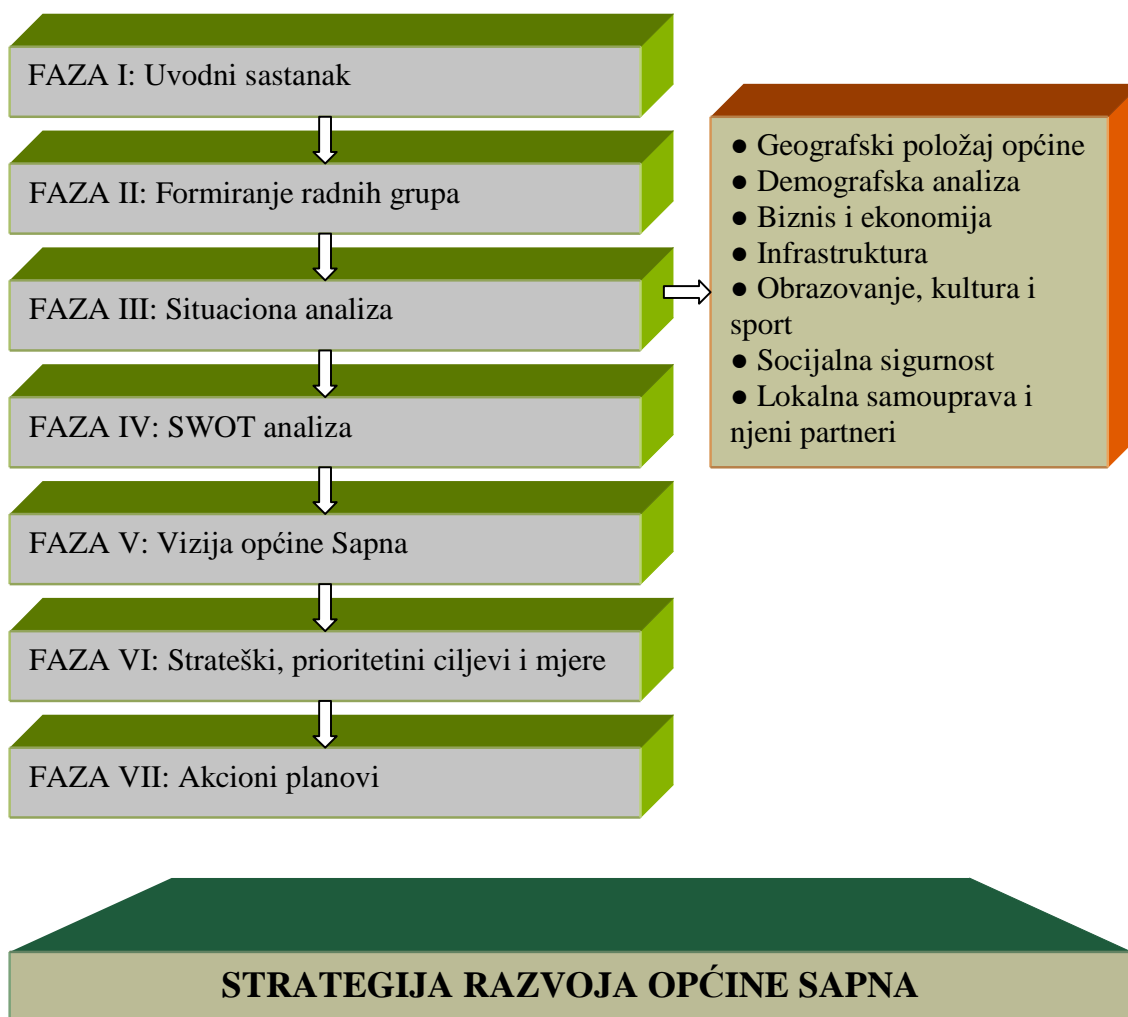
Proces strateškog planiranja razvoja podrazumijeva aktore za izradu Strateškog plana. Općinsko vijeće je svojom odlukom br. 01-02-522-4/07 od 27. 06. 2007. godine formiralo komisiju čiji je osnovni zadatak planiranje općinskog razvoja. U sastav komisije su imenovani sledeći članovi.

1. Abdulah Šećerbegović dipl.tehnolog - predsjednik,
2. Ćamil Ahmetović dipl.inž.rudarstva -član,
3. Ismet Omerović dipl.inž.mašinstva - član,
4. Hasan Hodžić nastavnik razredne nastave -član
5. Admir Selimović prof.informatike - član,
6. Nura Husić ekonomski tehničar - član,
7. Jusuf Gušić nastavnik biologije - član,
8. Mihajlo Ilić učitelj - član,
9. Velid Bešić inž.poljoprivrede - član,
10. Nermin Halilović dipl.oecc - član,
11. Mujo Smajlović nastavnik matematike i fizike - član,
12. Hasan Omerović inž.tekstila - član,
13. Nuriya Aliefendić ekonomista - član,
14. Elvir Garibović dipl.oecc - član,
15. Muharem Hasanović dipl.oecc - član,
16. Mirzet Bećirović prof.književnosti - član,
17. Salih Omerović dipl.oecc - član,
18. Nusret Hamidović dipl.oecc - član
19. Zemko Sejdinović ekonomski teničar - član

FAZA I: Uvodni sastanak

Proces strateškog planiranja započeo je organizovanjem i održavanjem uvodnog sastanka. Cilj sastanka je bio okupljanje svih članova radne grupe za planiranje općinskog razvoja općine Sapna i predstavnika misije OSSCE-a, kako bi se predstavila metodologija izrade strateškog plana. Rezultat uvodnog sastanka bio je upoznavanje svih prisutnih članova sa metodologijom i planom aktivnosti te formiranje radnih grupa za pojedine segmente života i rada na prostoru općine Sapna.

Na sastanku je dogovoreno da se će se za potrebe situacione analize i daljeg rada na izradi SWOT analize formirati radne grupe:

FAZA II: Formiranje radnih grupa

Radne grupe se formiraju kao tematske ili segmentarne i čine ih članovi komisije za određenu oblast. Svaka od radnih grupa ima koordinatora. Za potrebe izrade strategije razvoja općine Sapna (2009.-2013.) formirano je 6 radnih grupa

1. Radna grupa za geografski položaj, demografsku sliku i tržište rada,
2. Radna grupa za ekonomsku i biznis situaciju,
3. Radna grupa za infrastrukturu i ekologiju,
4. Radna grupa za obrazovanje kulturu i sport,
5. Radna grupa za socijalnu sigurnost i
6. Radna grupa za lokalnu upravu i njene partnere.

FAZA III: Situaciona analiza

Situaciona analiza treba da pruži kvalitativni i kvantitativni odgovor na pitanje:

- gdje smo,
- gdje idemo,
- kako da stignemo tamo,
- kada da stignemo tamo i
- sa kojim resursima i kapacitetima.

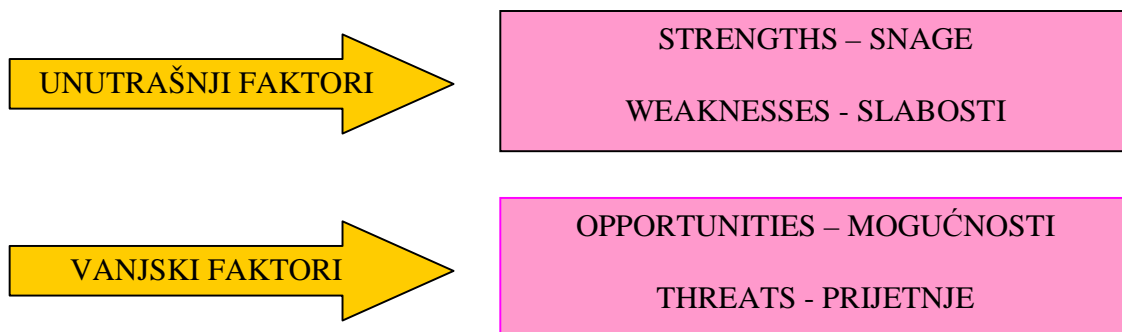
Situacionoj analizi se pristupa kada su prikupljeni svi potrebni podaci. Ona daje pregled stanja tj. situacije na nivou lokalne zajednice, koji će predstavljati osnov za formulisanje strategije. Situacija se analizira po raznim segmentima, sektorima i podsektorima:

- Gografski položaj, naseljena mjesta, broj stanovnika i zaposlenost
- Privredni subjekti,
- Infrastruktura, komunikacije, vodovod, kanalizacija,
- Obrazovanje, sport i kultura,
- Socijalna i zdravstvena zaštita, BIZ, zdravstveno osiguranje i PIO i
- Lokalna uprava, nevladine organizacije.

U proces izrade situacione analize trebalo bi da budu uključeni svi članovi komisije i relevante institucije na lokalnom nivou. Situaciona analiza se koristi kako bi se sagledalo postojeće stanje u općini, uočili trendovi koji dominiraju u svakoj oblasti, odredili glavni indikatori koji utiču na stvaranje tih trendova i uočili njihovi uzroci na nivou lokalne zajednice kako bi se definisale preporuke za unapređenje kvaliteta života ljudi u lokalnoj zajednici.

FAZA IV: SWOT analiza

Cilj SWOT analize je da indentifikuje ključne faktore u okruženju koji su značajni za razvoj lokalne zajednice. SWOT analiza je najčešće korišćeno sredstvo za identifikovanje komparativnih prednosti lokalne zajednice. Ona služi za identifikaciju i grupisanje snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji. SWOT je akronim engleskih riječi **S**trengths, **W**eaknesses, **O**pportunities, **T**hreats i podrazumjeva grupisanje relevantnih informacija u dvije grupe i to: unutrašnji i vanjski faktori.

Snage su faktori koji daju općini kompetitivnu prednost i koji čine određeni prostor atraktivnim mjestom za život i rad. **Slabosti** su faktori i trendovi koji predstavljaju prepreke ili ograničenja za ekonomski razvoj ili život na prostoru općine uopće. **Mogućnosti** su okolnosti koje olakšavaju ili omogućavaju razvoj kompetitivnih prednosti. Glavna tema sa kojima se mogućnosti bave su trendovi. **Prijetnje** su opasnosti ili nepovoljni trendovi koji vode do gubitka ili smanjenja općinske kompetitivnosti.

Svaka radna grupa je učestvovala u izradi **SWOT** analize unutar svog sektora. Sektori su podijeljeni na podsektore a rezultati svih radnih grupa su prezentovani u zajedničkoj analizi.

FAZA V: Vizija

Vizija daje integralnu sliku željene budućnosti općine Sapna, koja artikulira generalne ciljeve razvoja, omogućava sagledavanje posljedica njihove realizacije i koraka koje je neophodno preduzimati da bi se ostvarili ti ciljevi. Definicija vizije zasnovana je na razvojnim potencijalima općine i odnosi se samo na generalne pravce i opredjeljenja iz kojih se kasnije izvode strateški i prioritetni ciljevi.

FAZA VI: Strateški, prioritetni ciljevi i mjere

Da bi se dostigla vizija i da bi se mogla realizovati najbolja strategija, za definisanje ciljeva je neophodan i logičan korak. Prilikom njihovog definisanja uzimaju se u obzir svi raspoloživi resursi i mogućnost njihovog optimalnog angažovanja. Ciljevi trebaju biti u skladu sa objektivnim mogućnostima općine kako bi se mogli realizirati u određenim vremenskim okvirima. U pogledu stepena opštosti ciljevi se mogu definisati kao strateški i prioritetni.

U ovoj fazi će se izvršiti javna rasprava i direktna komunikacija sa građanima na tri načina i to:

- direktnim kontaktom, putem radionica u Mjesnim zajednicama,
- medijskom prezentacijom na radio „Glas Drine“ i putem web stranica www.sapna.ba i www.opcinasapna.ba i
- anketnim upitnikom na reprezentativnom uzorku od 500 građana.

Strateški ciljevi su opštiji, dugoročniji ciljevi dok su prioritetni konkretniji i moraju biti mjerljivi. Realizacija prioritetnih ciljeva vodi ostvarenju strateških ciljeva i približava općinu Sapna viziji. Kod izbora prioritetnih ciljeva mora se voditi računa o njihovoj stvarnoj strateškoj vrijednosti. Mjere koje treba preduzeti su sredstva za realizaciju prioriteta. One su rezultat kombinovanja znanja i poznavanja lokalnih prilika.

FAZA VII: Akcioni planovi

Da bi ostvarili prioritetne zadatke, a na osnovu postavljenih mjera za period od 5 godina, potrebno je pristupiti akcionom planu. Akcioni plan podrazumijeva razvijanje projektnih ideja u projekte. U ovoj fazi bi se mogle uključivati i ekspertne grupe za izradu određenih projekata. Veza mjera i dobijenih projekata treba biti osnova za identifikovanje programa.

- Napraviće se implementacijski plan (lista programa) koristeći sledeće principe:
- prioritet, prema realnim mogućnostima,
 - logički slijed potreba na prostoru općine Sapna i
 - brz i vidljiv uticaj.

4.3 Definicija strateškog plana

Strateški ili strategijski plan općine je dugoročni plan, kojim se utvrđuju planovi razvoja u svim segmentima lokalne samouprave, polazeći od stvarnih ekonomskih i drugih pokazatelja ka realnim i prioritetnim projektima razvoja u zadanom periodu 2009.-2013. godina, u skladu sa raspoloživim materijalnim sredstvima.

Strategiju razvoja Općine Sapna je iniciralo Općinsko vijeće u koordinaciji sa OSCE-om imenovanjem Komisije za planiranje općinskog razvoja (u daljem tekstu KPOR) još 2005. godine, a aktivnija uloga u ovom procesu započeta je jula meseca 2007. godine kada se planskom organizacijom popunjava Komisija, te imenuju radne grupe i upravna grupa KPOR-a sa zadatkom da snime, sadašnje stanje na prostoru Općine Sapna i predloži pravce budućeg razvoja Općine.

5. GEOGRAFSKI POLOŽAJ, DEMOGRAFSKA SLIKA I TRŽIŠTE RADA

5.1 Historija Sapne

Općina Sapna je konstituisana 18. marta 1998. godine na osnovu Odluke općinskog Vijeća, koja je proistekla iz Zakona o konstituisanju općina podijeljenih međuentitetskom i međukantonalom crtom, koji je usvojen u oba doma Federalnog parlamenta februara 1998. godine. Općina Sapna je nastala od dijela teritorije Opštine Zvornik koji je, potpisivanjem Dejtonskog mirovnog sporazuma, pripao Federaciji Bosne i Hercegovine, dok je drugi dio teritorije ostao u drugom entitetu.

Sapna kao pojam se pominje još u doba dubrovačke Republika, u kasnijem vremenskom periodu, egzistira kao Župa Sapna (period srednjeg vijeka). Kao dokaz permanentnog življenja ljudi na području općine Sapna, jesu mnogobrojni nadgrobni spomenici-stećci koji se i danas nalaze u naseljima Vitinica, Medeđa, Zaseok i Sapna, dok su određene lokacije stećaka uništene ljudskim nemarom (Kobilići, Gaj...). U periodu srednjeg vijeka Sapna je predstavljala važno komunikacijsko područje između tadašnjih gradova Zvornika i Teočaka.

Dolaskom Osmanlija na ove prostore Sapna se pominje kao Nahija Sapna, koja pripada Zvorničkom sandžaku, koji je osnovan u periodu između 1478. i 1483. godine. Za vrijeme austrougarske vlasti Sapna pripada Zvorničkom kotaru, a u vrijeme kraljevine SHS bila je u sastavu Sreza Zvornik kao jedna od 10 Općina.

Nakon drugog svjetskog rata, Sapna egzistira kao općinsko središte sve do 1958. godine, kada se gasi zvornički srez i priključuje tuzlanskom, a Općina Sapna se pripaja Općini Zvornik.

5.2 Geografija i topografija

5.2.1 Veličina općine

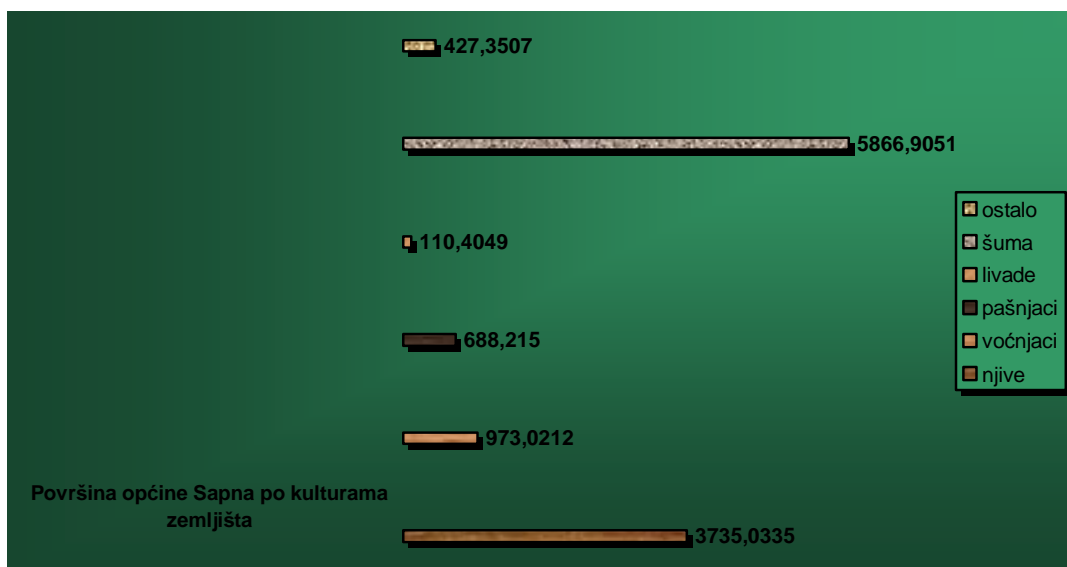
Općina Sapna se nalazi na sjeveroistoku Bosne i Hercegovine. Administrativno pripada Tuzlanskom Kantonu i Federaciji Bosne i Hercegovine. Površina općine je 118 km², što u odnosu na površinu tuzlanskog Kantona iznosi 4,45 %, a dužina granice je oko 59 km. Općina Sapna se administrativno graniči sa općinama Zvornik i Lopare u Republici Srpskoj i Kalesijom i Teočakom u Federaciji Bosne i Hercegovine. Obuhvata istočne obronke planine Majevice i gornji tok rijeke Sapne, sa njenim pritokama Rožanjkom i Munjačom. Teritorija općine Sapna sastoji se iz slijedećih naseljenih mjesta svrstanih u osam katastarskih općina:

Tabela.1. Pregled naseljenih mjesta po katastarskim općinama

B r	Naseljena mjesta	Njive	Voćnjaci	Livade	Pašnjaci	Šume	Ostalo	Ukupno
1	I Katastarska općina Rastošnica: Rastšnica, Skakovica, Brzak, Čairi, Čaklovića, D. i G.Zavid, Gavrići, Laze, Lipak, Maura, Obršine, Prelovina, Romani, Sandići, Sarići, Savići, Tomići, Vasiljevići,	1492,3026	335,334	22,6307	316,4580	2302,3661	146,9319	4616,0237
2	II Sapna: Sapna, Kobilici, Kraljevići, Kosa, Svrake	574,6263	156,5517	5,4848	76,0922	538,1081	84,2065	1435,0696
3	III Vitinica: Vitinica, Brđaci, Džakići, Fatići, Han, Kolonija, Handelići, Kovačevići, Krstac, Mahmutovići, Rizvanovići, Selimovići, Marnići, Ramići, i dio Gaj	527,0564	199,2165	52,2680	108,1003	712,5930	70,3606	1669,5948
4	IV Nezuk: G.D. Nezuk, Muhamedbegovići, Tijanići, Baljkovića, Debeljak	345,1677	86,7855	5,2832	43,6124	350,2220	45,8944	878,9652
5	V Mededa: Mededa, Bešići, Dekići, Durakovići, Novo Naselje, Grabovice	215,3594	62,893	0,9433	7,3134	159,3466	19,4149	465,2669
6	VI Goduš: Goduš, Plan, Šarci, Žuje, Rožanj, Vukmiri, Gradina	562,5211	127,1814	23,4509	133,8035	1784,1833	57,8700	2689,0102

7	VII Šetići: dio Zaseoka i donji Zaseok	11,7000	3,5924	0,2600	1,5752	6,8300	2,0424	26,00
8	VIII Lokanj	6.3	1,47	0,084	1,26	11,256	0,63	21,0
	Ukupno	3735,0335	973,0212	110,4049	688,2150	5866,9051	427,3507	11800,930

Katastarske općine, općine Sapna

Površina općine Sapna, po kulturama zemljišta, u hektarima

5.2.2 Reljef

Reljef općine je tipično brdsko – planinski sa rijetkim ravničarskim predjelima a cijelo područje ima karakteristične nagutosti terena ka istoku i dijelom prema sjeverozapadu. Centralni dio općine smješten je uz rijeku Sapnu i regionalni put Zvornik – Priboj na nadmorskoj visini od 147 m, a ostala naseljena mjesta u odnosu na centralni dio pružaju se ka sjeveru i jugozapadu, a prosječna nadmorska visina se kreće od 300-400 m NV.

5.2.3 Vode

Najveća rijeka koja protiče središtem općine je rijeka Sapna koja nastaje od rijeka Rožanjke i Munjače i ona se proteže od ušća Rožanjke u Munjaču, ispod naseljenog mjesta Žuje i uliva se u rijeku Drinu. Pored ovih riječnih tokova treba pomenuti rijeku Brzavu koja se uliva u akumulaciono jezero sniježnica, zatim rijeku Tavnu. Pored ovih rječica, na prostoru općine ima puno potoka koji su pritoke ovim rijekama.

5.2.4 Jezera

Na prostoru katastarske općine Rastošnica, odnosno na sjeverozapadu općine nalazi se jezero Sniježnica koje, jednim dijelom pripada općini Sapna, udaljeno 12 km od centra Općine i jednim dijelom pripada općini Teočak. Jezero je veoma bogato raznovrsnom ribom tako da postoje uslovi za razvoj ribolova i sportskog ribolova. Zbog svoje prirodne ljepote te nezagađenosti jezero Sniježnica predstavlja pravi ekološki biser, te se može koristiti kao resurs općine za razvoj turizma.

5.2.5 Mineralne sirovine

Pretpostavka je da u rejonu Majevice postoje određene količine kamenog uglja i gasa-nafte što su pokazala geo – fizička snimanja koja su vršena 1988. – 1989, dok je istraživanje nafte bilo u prvoj polovini šezdesetih godina prošlog vijeka na prostoru Rastošnice i Goduša. U rejonu katastarske općine Goduš i Sapna nalaze se velike količine kamena pogodne za kamenolome. Na ovim prostorima prisutna nalazišta kvarcnog pijeska, zatim mineralne vode na području mjesnih zajednica Vitinica i Kovačevići, nafte u rejonu Rastošnice i Rožnja. Uređenjem riječnog korita uočeni su izdanci mrkog uglja velikog kvaliteta, ali se nije pokazala zaineresovanost ispitivanja ove lokacije o dubini i ostalim pokazateljima o kvalitetu i izdašnosti ovog eventualnog nalazišta.

5.2.6 Šume

Šume zauzimaju veliki dio teritorije, a najveći prostor pod šumom zauzimaju listopadne šume, gdje dominiraju bukove i hrastove šume, u čistim i mješovitim populacijama. Obzirom da je šuma, prije rata, u ratu i poslije rata 1992. godine, bila iskorištavana u velikim količinama, a da se nije vodilo računa o pošumljavanju, može se dogoditi da šumski kompleksi nestanu, te da ove površine zahvati erozija i klizište.

Poslije rata donesena je šumsko-privredna osnaova za državne šume, pa se sada, bar u ovom dijelu, šuma treba planski sjeći i pošumljavati. Iako je ovaj prostor, prirodno, bio pod lišćarima (hrast i bukva), primjenom nauke u ovoj oblasti, ova područja se zasađuju, najčešće, četinarima.

Šume su srednje bogate sa šumskom divljači : zecom, lisicom, srnećom divljači, divljim svinjama i raznim vrstama ptica, te postoje dobri uslovi za bavljenje lovom, za organizovanjem lova kao sportske discipline.

5.2.7 Klima

Na području općine Sapna vlada umjereno – kontinentalna klima sa jasno izražena četiri godišnja doba. Prosječna godišnja temperatura je oko 12 ° C, maksimalna oko 40° C, a minimalana od - 15 do - 20° C . Prosječna godišnja količina padavina iznosi oko 964 mm vodenog taloga , a najveća količina se bilježi u periodu april – maj. U ovoj oblasti dominiraju vjetrovi iz pravca sjeverozapada.

6. STANOVNIŠTVO I DEMOGRAFIJA

6.1 Demografske promjene

Prema popisu iz 1991. godine Općina Sapna, koja je do 1998. godine bila u sastavu općine Zvornik, prema podacima Federalnog Zavoda za statistiku, imala je 13.500 stanovnika, od toga 10.145 ili 75,15% bošnjaka – muslimana, 3.198 ili 23,9% srba – pravoslavaca, 15 ili 0,11 % hrvata – katolika, 44 ili 0,33 % jugoslovena i 98 ili 0,73% ostalih. Prema procjenama Zavoda za statistiku općina trenutno ima 14.301 stanovnika i to kako slijedi:

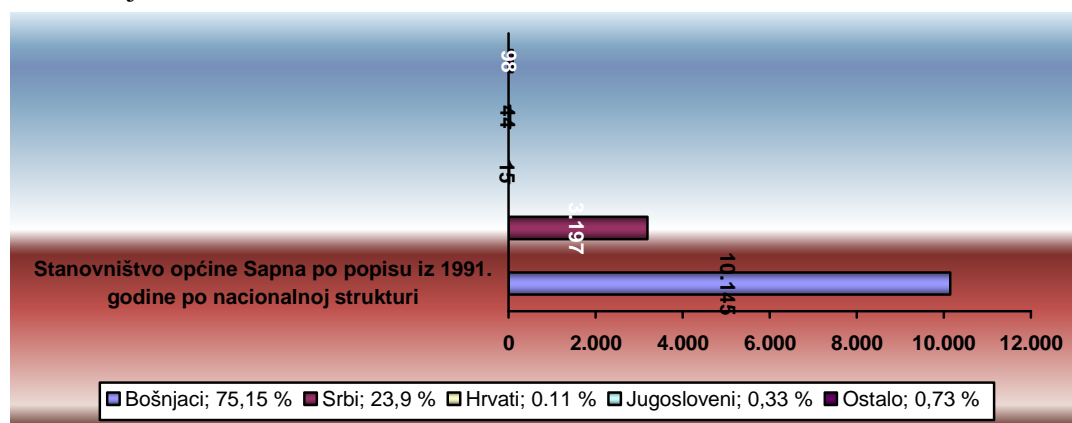

Tabela 2. Pregled broja stanovnika u Mjesnim zajednicama po nacionalnosti

Mjesna zajednica	Bošnjaci	Srbi	Hrvati	Ostali
1. Sapna	1480	-	-	4
2. Kraljevići	1556	4	4	4
3. Kobilići	550	-	-	-
4. Međeđa	1317	-	-	-
5. Baljkovica	152	38	-	-
6. Nezuk	1127	5	-	-
7. Zaseok	1216	-	-	-
8. D. Zaseok	505	-	-	55
9. Vitinica	3860	-	-	-
10. Kovačevići	805	-	-	4
11. Goduš	890	-	-	-
12. Žuje i Šarci	449	-	-	-
13. Skakovica	-	26	-	-
14. Rastošnica	-	250	-	-
Ukupno	13907	323	4	67

Broj stanovnika općine Sapna i dijela koji je pripadao općini Zvornik, prije rata, je povećan za 801-og stanovnika. Gustina naseljenosti iznosi 121,3 stanovnika po km².

Praćenje prirodnog priraštaja, odnosno nataliteta, se može približno pratiti ako se posmatra upis školske djece u prve razrede osnovne škole, u odnosu na broj upisane djece u prethodnim godinama. Obzirom da skoro nije vršen popis stanovništva, može se zaključiti da u periodu 2005.-2007. godine, analizom i statističkom obradom podataka školske djece, konstatuje se da natalitet ove populacije stanovnika stagnira-zadržava se na istom nivou. Ovo stvara iskrivljenu sliku, uzme li se u obzir migracija stanovništva sa prostora općine Sapna prema urbanim dijelovima Kantona i Federacije BiH, a od 1996. do 2007. godine došlo je do emigracije u zemlje Evropske unije i dalje.

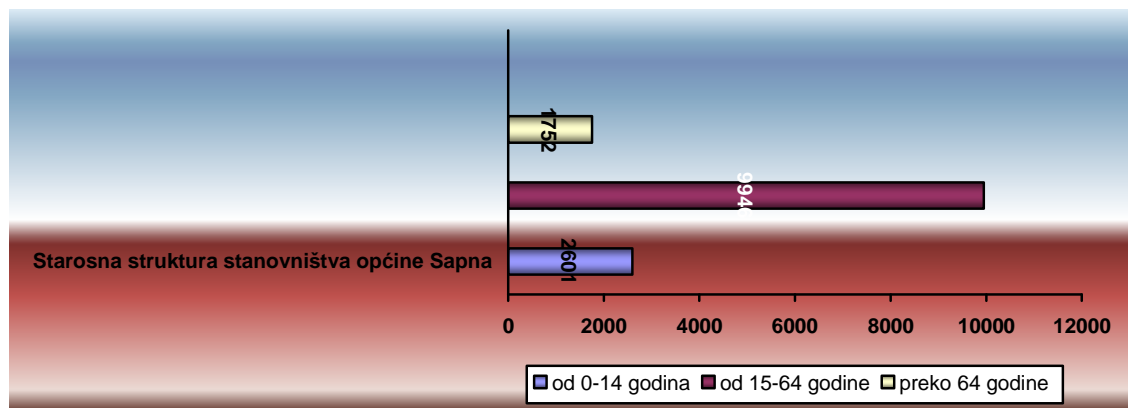
6.1.1 Starosna struktura

Posmatrajući starosnu strukturu stanovništva, analize su urađene za sljedeće kategorije:

- Starosna dob od 0 – 14 godina starosti je 2601 stanovnik,
- Starosna dob od 15 – 64 godine 9946 i
- Starosna dob preko 64 godine starosti je 1752 stanovnika.

Učešće stanovnika u starosnoj dobi od 15 – 64 godine starosti koji čini skupinu radno aktivnog stanovništva iznosi 69,56%.

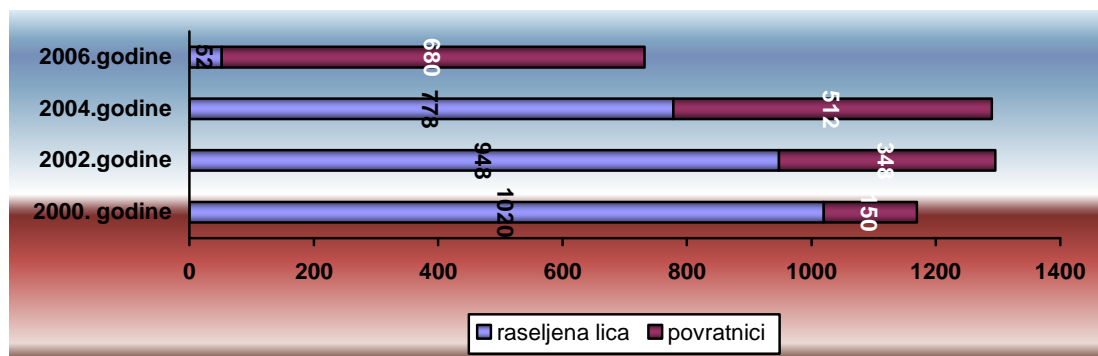
Prema procentima, radnoaktivno stanovništvo čini skoro 70 % populacije, što predstavlja snagu koju bi trebalo iskoristiti u razvoju privrede.

3.3. Povratnici, raseljana lica, izbjeglice

Tabela 3. Pregled broja povratnika i raseljenih lica po godinama

2000	2000	2002	2002	2004	2004	2006	2006
Raseljena lica	Povratnici	Raseljena lica	Povratnici	Raseljena lica	Povratnici	Raseljena lica	Povratnici
1020	150	948	348	778	512	52	680

Šematski prikaz povratka u općinu Sapna 2000.-2006.godina

6.1.2 Podaci o implementaciji imovinskih zakona

Povrat imovine je u cijelosti završen. Očito je da na proces povratka izbjeglica nije uticao povrat imovine, ni bezbjedonosni razlozi na općini Sapna. Može se konstatovati da su razlozi lošeg povratka, ekonomske prirode, pa i političke situacije u drugom entitetu, gdje se vodila kampanja da prognanici ostanu u mjestima gdje su izbjegli, umjesto da se vraćaju u mjesta prijatnog boravka.

7. PRIRODNI RESURSI I TRŽIŠTE RADA

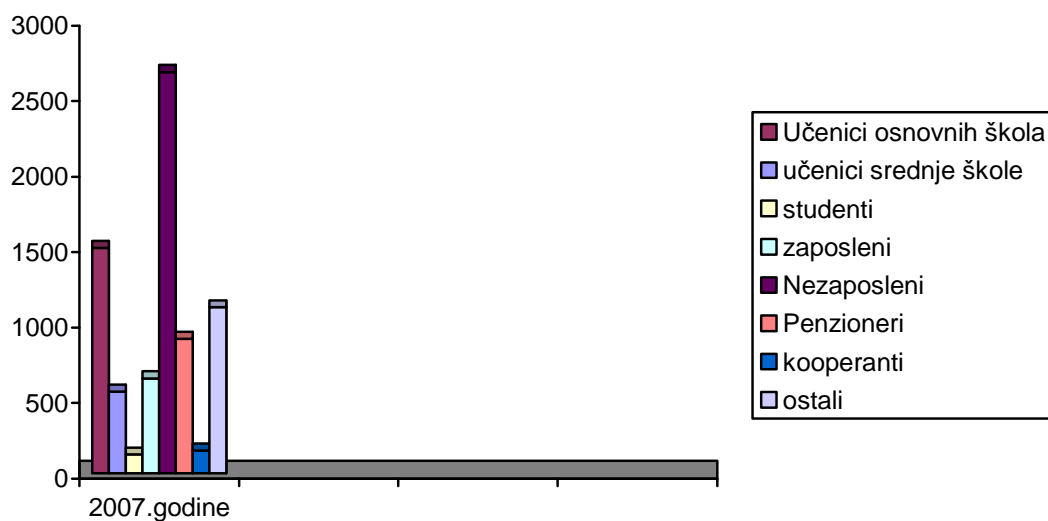
7.1.1 Stanovništvo

Područje općine Sapna se prostire na površini od 118 km². Teren je brdsko-planinskog karaktera koji je relativno naseljen. U ukupnom broju stanovnika, radno aktivno stanovništvo čini preko 69,56 % što predstavlja dobru osnovu u ponudi radne snage.

Trenutno je prisutan ne uravnotežen demografski razvoj, iseljavanje stanovništva iz ekonomskih razloga, kao i slab povratak raseljenih lica. Preko 95 % stanovništva živi na selu uz veliki procenat učešća izdržavanog stanovništva, a nizak procenat zaposlenosti, zbog ne postojanja niti jednog većeg privrednog subjekta. Karakteristike terena, obzirom da se gotovo kompletna teritorija općine nalazi na obroncima planine Majevice, je takva da je razvoj poljoprivrede moguć samo u pojedinim granama, prije svih voćarstvo i stočarstvo, dok je agrar ne rentabilan i uglavnom se proizvodnja svodi na zadovoljavanje vlastitih potreba, a ne proizvodi se za tržište.

Tabela 4. Trenutna struktura stanovništva prema aktivnostima.

R.br.	Aktivnosti	2007	Napomena
1.	Učenici osnovnih škola	1493	
2.	Učenici srednjih škola	540	
3.	Studenti	125	
4.	Zaposleni	629	
5.	Nezaposleni	2658	
7.	Penzioneri/umirovljenici	890	
8.	kooperanti	150*	
9.	Ostali/zaposleni u inostranstvu/	1100*	

Šematski prikaz strukture stanovništva prema aktivnostima u 2007. godini

Na prostoru općine Sapna broj zaposlenih lica je veoma mali. Od 629 zaposlenih, u privatnom sektoru zaposleno je 302 radnika, dok je u društvenom sektoru zaposleno 327 radnika.

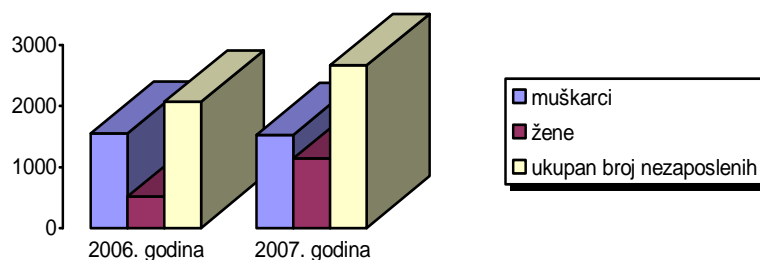
Od 327 zaposlenih u državnom sektoru, 109 radnika ne živi na prostoru općine Sapna. Zaposleni u poljoprivredi uglavnom su kooperanti preduzeća "Rubus" d.o.o. Sapna i drugih poljoprivrednih zadruga i bave se proizvodnjom jagodastog voća, kornišona i proizvodnjom mlijeka.

7.1.2 Nezaposlenost

Nezaposlenost na prostoru općine Sapna je prisutna kod svih kategorija stanovništva, mada je ono najčešće izraženo među mladima, ženama i ljudima srednje životne dobi. Prema podacima Biroa za zapošljavanje Sapna, u odnosu na prošlu godinu, broj nezaposlenih se povećao za 33%. U ovom procentu se posebno povećao broj žena koje su se prijavile na biro.

Tabela 5. Pregled broja nezaposlenih u 2006. i 2007. godini prema polu

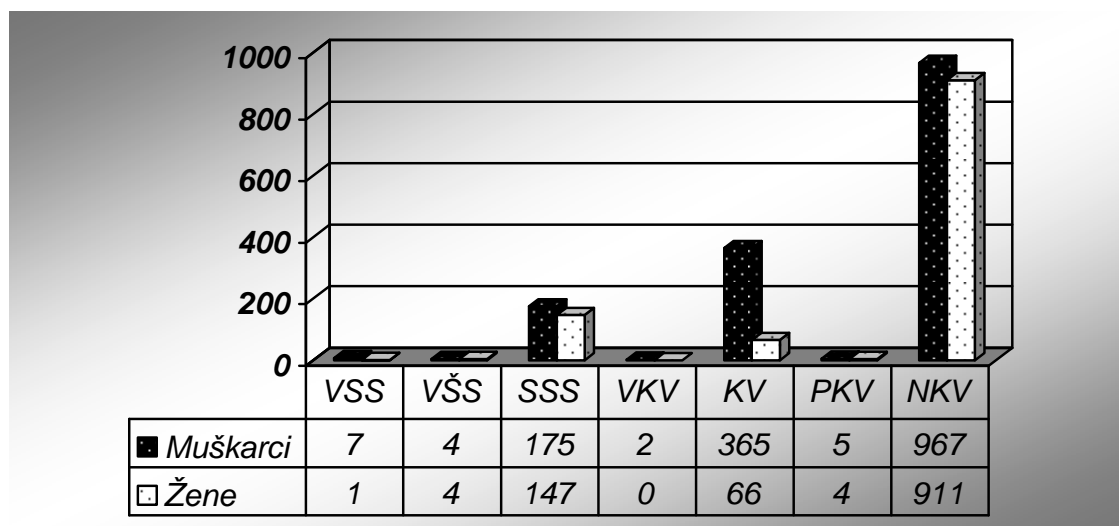
Godina	Ukupan broj nezaposlenih	Muškarci	Žene
2006	2062	1548	514
2007	2658	1525	1133

Nezaposlenost se povećava već duže vrijeme u kontinuitetu, umjesto da se smanjuje, jer veliki broj svršenih srednjoškolaca ne može se zaposliti na području općine Sapna, veća svoj prvi posao traže, i najčešće dobiju u Sloveniji ili Hrvatskoj. No i pored rasta procenta nezaposlenih srednjoškolaca, oko 70 procenata nezaposlenih, a koji se vode na evidenciji Biroa za zapošljavanje, je nekvalifikovana radna snaga. Taj procenat je nešto i veći, uzimajući u obzir i one koji nisu prijavljeni na Biro.

Tabela 7. Nezaposleni prema obrazovnom nivou u 2007. godini

		VSS	VŠS	SSS	VKV	KV	PKV	NKV	Ukupno
2007	muškarci	7	4	175	2	365	5	967	1525
	žene	1	4	147	0	66	4	911	1133
	ukupno	8	8	322	2	431	9	1878	2658

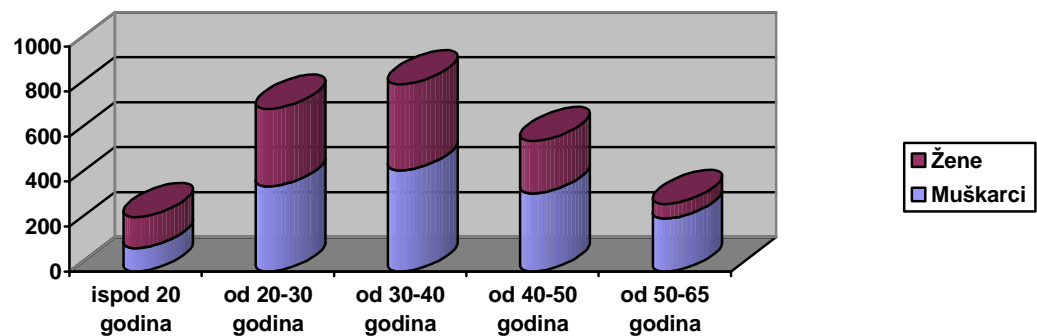
Odnos nezaposlenih prema polu, pokazuje skoro prirodno uravnoteženje polova.

Prema nacionalnoj pripadnosti 98% nezaposlenih su Bošnjaci, što odražava i nacionalnu strukturu stanovništva općine.

Od ukupnog broja nezaposlenih, najviše je onih koji na posao čekaju jednu ili dvije godine, a prema ciljnim grupama veliki je broj demobilisanih boraca, što pokazuju naredne tabele.

Tabela 8. Pregled broja nezaposlenih prema ciljnim grupama

Starosna struktura	Nezaposleni		OD TOGA							
			1.god.i više		Dem.borci		RVI		PŠ	
	Ukup.	Žene	Ukup.	Žene	Ukupn.	Žene	Ukup	Žene	Ukup.	Žene
Ispod 20 god.	241	138	126	68	-	-	-	-	1	1
20-30	722	345	254	193	15	3	-	-	14	5
30-40	830	381	363	287	383	14	28	2	12	-
40-50	579	233	222	173	308	17	17	1	15	-
50-65	299	65	70	42	196	9	16	-	2	-
Ukupno	2.671	1.162	1.035	763	902	43	61	3	44	6

PRIVREDA

8. PRIVREDA, SEKTOR MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA I PREDUZETNIŠTVA

8.1 Opšti pregled privrede

Opšti pregled privrede općine Sapna, prije svega uključuje predstavljanje i analizu osnovnih makroekonomskih pokazatelja, te se nakon toga izvršila detaljnija analiza u sektorima koji čine osnovu održivog lokalnog ekonomskog razvoja. Prvo su analizirani podaci o društvenom proizvodu općine Sapna, zajedno sa uporednom analizom bruto društvenog proizvoda i broja zaposlenih. Zatim su analizirani trendovi nacionalnog dohotka u općini, kako bi se derivirali indikatori koji su osnov za postavljanje strategijskih pravaca ekonomskog razvoja općine.

Društveni proizvod (DP) se posmatra kao sintetički pokazatelj. Ovaj pokazatelj odražava vrijednost svih finalnih proizvoda u periodu od godinu dana, koji se raspoređuju i koriste za zadovoljavanje opštih i zajedničkih potreba, investicije i rezervi.

DP je jedan od najpodesnijih pokazatelja privrednog razvoja određene ekonomske jedinice, što je u našem konkretnom slučaju jedinica lokalne samouprave. Pored DP u situacionoj analizi se koriste još dva indikatora: bruto društveni proizvod (BDP) i nacionalni dohodak (ND). BDP se razmtra kao vrijednost ukupne domaće ponude na unutrašnjem i inostranom tržištu koja potiče iz tekuće proizvodnje, dok se ND koristi kao obračunska kategorija koja se dobija odbitkom amortizacije od DP, odnosno predstavlja novostvorenu vrijednost u posmatranom vremenskom periodu. Podatci o (DP) i (BDP) uzimaju se za prosor Federacije, pošto nisu rasčlanjeni u podacima zavoda za statistiku.

8.2 Ekonomska i biznis situacija

Govoriti o privredi općine Sapna znači govoriti o biznis situaciji postratnog perioda. Ako bi posmatrali razvoj privrede samo u ovom postratnom periodu značilo bi da se ovdje nije ništa radilo, niti je bilo kakvih privrednih i drugih aktivnosti do formiranja općine 1998. godine. Zbog toga je veoma važno vratiti se malo unazad i pokušati utvrditi vrijeme, odnosno period začetka privrednog života na ovim prostorima.

Današnji prostor općine Sapna je do 1992. godine bio dio općine Zvornik, a 1992. godine, izbijanjem rata, ovaj prostor je i fizički i organizaciono bio izvan ove općine, zbog ratnih dejstava.

U periodu vladavine socijalizma, do rata, u cijeloj bivšoj državi, u ekonomskom smislu, vladao je period razvoja nazvan **dogovorna ekonomija**. U tom periodu je bilo važno proizvesti robu, a država se brinula na koji način tu robu plasirati na tržište. Sapna je u periodu između dva rata (II svjetski rat i agresija na BiH 1992. godine), bila područje na kojem nije bilo privrede. Ovaj dio općine, dugo vremena, nije bio povezan, kvalitetnom putnom komunikacijom, sa sjedištem institucija vlasti u Zvorniku, iako se Sapna nalazila na regionalnom putu Zvornik – Sapna - Priboj, koji je izgrađen za vrijeme austrougarske vladavine. Zbog ove činjenice, te zbog politike razvoja pojedinih područja

bivše općine koju su krojili uticajni političari jednopartijskog sistema, a takvih u Sapni nije bilo, ili bar nije zabilježeno da ih je bilo, ovaj prostor je ostao privredno ne razvijen.

Osamdesetih godina prošlog vijeka, na ove prostore se počelo razmišljati u sektoru razvoja poljoprivrede, te je tako organizovana poljoprivredna zadruga nazvana **Organizacija kooperanata Sapna (OK-a-Sapna)** čiji je glavni pravac djelovanja bio u razvoju voćarstva iz razloga što su ovi prostori, u tom periodu, imali dobra iskustva u podizanju zasada šljiva koje su bile izuzetnog kvaliteta. Osnovni cilj, kod otkupa tržišnih viškova voća, najčešće sirovih i suvih šljiva, bio je uspostaviti monopol u otkupu, te spriječiti nakupce i firme sa drugih prostora da dođu na ovo tržište i da im stvore konkurenciju. Da je bilo dogovorne ekonomije i na ovim prostorima, može se zaključiti i iz smjernica razvoja poljoprivredne zadruge, jer su se sve aktivnosti svodile na voćarstvo, tako da su, pored magacina za otkup tržišnih viškova u Sapni, zagovarali i razvijali izgradnju mini sušara za šljive, devedesetih godina, zatim izgradnju objekta kojeg su nazvali **Pecara**, na mjestu današnje pijace u Sapni, gdje su skladištili sirovu šljivu i pripremali je za proizvodnju alkoholnih pića (rakije) osamdesetih godina prošlog vijeka.

Veoma važna uloga je posvećena novim sortama voća, prije svega malinama, koje su dobro prihvaćene na ovim prostorima, zatim uzgoju ribizle i kupine koje su bile slabije zastupljene, dok su u isto vrijeme na prostoru Kamenice, na drugom kraju općine Zvornik, veliku pažnju posvetili uzgoju duhana. Za period uvođenja novih sorti voća, vrijedi pomenuti kredite u poljoprivrednim mašinama, koji su bili privilegija najuspješnijih kooperanata.

Period sedamdesetih i osamdesetih godina karakteriše i djelovanje trgovačkog preduzeća **Agroprom**, koje je na ovim prostorima imalo četiri prodavnice mješovite robe, a nešto kasnije i jednu prodavnicu namještaja.

Osamdesetih godina pojavljuju se i prvi privatni biznisi. To se prije svega odnosi na građevinski obrt, zatim autoprevozničku djelatnost, pojavu prvih prevoznika roba kojih je do 1980. godine bilo tri, a kasnije se taj broj povećavao, ali ih nije bilo više od sedam. Pored autoprevoza, u drugoj polovini osamdesetih, imamo i prve privatne ugostiteljske objekte u Sapni, Vitinici i Rastošnici. Trgovinska djelatnost se počela razvijati pojavom konkurencije, prije svih firme iz Teočaka, a nakon izvjesnog vremena i privatnih trgovinskih radnji, čija ekspanzija je nastala u drugoj polovini devedestih.

Početak agresije, na ovom prostoru su djelovale firme čije je sjedište bilo u Zvorniku; banka, apoteka, ambulanta, osnovna škola, pošta, Agroprom..., te nekoliko privatnih trgovca, ugostitelja i autoprevoznika sa ovih prostora.

U ratnom periodu od 1992. – 1995. godine, na prostoru današnje općine Sapna radile su samo dvije prodavnice u Međedi, dok su privatni autoprevoznici bili priključeni Logističkom centru opštine Zvornik, sa sjedištem u Tuzli.

Mala i srednja preduzeća, u ekonomski razvijenim zemljama su nosioci privrednog razvoja i do 98 % , slučaj Belgije i Austrije, a u SAD negdje oko 95 % preduzeća, koja su nosioci privrede, čine mala i srednja preduzeća. Mala preduzeća predstavljaju preduzeća čiji je broj zaposlenih do 50 radnika, srednja preduzeća od 51 do 250 radnika, a velika preduzeća su ona preduzeća čiji broj zaposlenih je preko 251-nog

zaposlenog radnika.¹ U Bosni i Hercegovini nema jedinstvene definicije malog i srednjeg biznisa, pa međunarodne institucije, kada govore o ovim preduzećima, uglavnom definišu biznise u skladu sa definicijama biznisa koji su ustaljeni u Evropskoj Uniji.

Prema pokazateljima iz 2003. godine u Federaciji F BiH je bilo 19 preduzeća na 1.000 stanovnika, dok je na općini Sapna 2007. godine taj broj svega 9 preduzeća na 1.000 stanovnika i to ako se, pored registrovanih preduzeća, uzmu u obzir i samostalne djelatnosti i samostalni obrti.

U poređenju sa prosjekom broja preduzeća u Federaciji na 1.000 stanovnika, uočljivo je da je prostor općine Sapna u zaostatku sa privrednim razvojem, ali isto tako, ako se uzme u obzir predratni period, odnosno period 1945. do 1995. godine, može se reći da je ovaj prostor u velikom privrednom zamahu. Posebno treba istaći i prve firme koje su krenule u proizvodne djelatnosti, preradu drveta, proizvodnju građevinskog materijala i organizovanu poljoprivrednu proizvodnju. U prve dvije djelatnosti se već radi na proizvodnji finalnih-gotovih, proizvoda, dok je u poljoprivrednoj proizvodnji još uvijek faza koja se može nazvati fazom otkupa tržišnih viškova, bez proizvodnje finalnih proizvoda, za šta se sve više ukazuje potreba.

Privredna situacija općine Sapna, dvanaest godina po završetku rata izgleda ovako:²

- Privatnih preduzeća registrovanih sa sjedištem u općini Sapna ima 110, od kojih 47 djeluje na prostoru općine, dok druga preduzeća djeluju na drugim općinama ili su ugašena.

Samostalnih djelatnosti na prostoru općine, u posmatranom periodu, ima:

- Samostalnih trgovinskih radnji je 29,
- Samostalnih prevoznika 12,
- Taksi prevoznika 11,
- Ugostiteljskih radnji 8,
- Zanatskih radnji 15 i
- Autoškola 1.

Pored privatnih biznisa, čiji su valnici kapitala sa prostora općine Sapna, sve veću pažnju iskazuju biznismeni izvan općine, tako što investiraju i na našoj općini.

Sve je više preduzeća koja, pored sjedišta, imaju i svoje poslovne jedinice, kako preduzeća koja su registrovana na prostoru općine Sapna, tako i preduzeća čija su sjedišta izvan općine.

Preduzeća koja nisu registrovana na općini Sapna, a imaju svoje ispostave su: NLB Tuzlanska banaka, Apoteka Durić, Sarajevo osiguranje, d.o.o. Mupy, d.o.o. Mramorak, Veterinarska stanica Kalesija, Zavod zdravstvenog osiguranja, PIO MIO FBiH, porezna uprava F BiH, zavod za zapošljavanje F BiH, d.o.o. Piemonte, osiguravajuća društva Triglav BH osiguranje, Bosna - Sunce osugranje

¹ Podjelu preduzeća prema broju zaposlenih, kao jednom od kriterija, primjenjuju skoro sve razvijene zemlje. Ovu podjelu je detaljnije obradio dr. Radoja Radić u knjizi Menadžment malih i srednjih preduzeća, Univerzitet za poslovne studije Banja Luka, str 24.

² Podaci za broj samostalnih biznisa na prostoru općine Sapna uzeti su kao validni podaci Općinske službe za prostorno uređenje, geodetske, imovonsko-pravne poslove, poduzetništvo i finansije. Treba napomenuti da je broj biznisa poslije rata bio u velikoj ekspanziji, ali ih je puno propalo. Većinu je služba morala objavititi po službenoj dužnosti zbog toga što vlasnici nisu znali, ili nisu htjeli objavititi radnju poslije prestanka rada.

U postupku pripreme za izradu strategije izvršeno je sagledavanje postojećeg stanja i analiziranje prikupljenih podataka vezanih za ekonomsku i biznis situaciju. Jedan od osnovnih zadataka bio je izvršiti ispitivanje broja i strukture registrovanih poslovnih subjekata na prostoru općine Sapna. Podaci o registraciji preduzeća sa njihovim pretežnim djelatnostima se ne slažu sa stvarnim stanjem na terenu, odnosno sa poslovima kojima se oni stvarno bave.

8.2.1 Analiza stanja

U pristupu realizaciji zadataka pošlo se od pretpostavke da ekonomski razvoj predstavlja budućnost ove općine. Iz tog razloga ozbiljnim radom u prvoj fazi – prikupljeni su relevantni podaci o stanju privrede na prostoru općine Sapna. U prikupljanju podataka rukovodilo se time da se u obzir uzmu samo sekundarni podaci (pisani podaci iz pouzdanih izvora), tj. oni podaci koji imaju svoje utemeljenje u nekom zvaničnom izvoru.

Stanje u privredi općine Sapna posmatrano je, uglavnom kroz preduzeća kao temeljni oblik privređivanja i organizovanja privredne djelatnosti kao i kroz „malu privredu“ (radnje – trgovinske, ugostiteljske i zanatske i dr.).

Na osnovu analize prikupljenih podataka preduzeća se mogu svrstati u tri grupe:

- 1. Preduzeća u oblasti proizvodnje;**
- 2. Preduzeća u oblasti razmjene i**
- 3. Preduzeća u oblasti usluga.**

Prema raspoloživim podacima (podaci porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine – kantonalni ured Tuzla, ispostava Kalesija, područni ured Sapna, do 17. 09. 2007. godine), na prostoru općine Sapna ukupno je aktivno **47** registrovanih preduzeća. Oblik organizovanja svih preduzeća je društvo sa ograničenom odgovornošću, mada u pojedinim preduzećima ima dijela državnog (općinskog) kapitala (d.o.o. “Kahrib”-Sapna i d.o.o.”Rubus”-Sapna).

Prema stanju, za posmatrani period, najveći broj preduzeća u **Rješenju o registraciji preduzeća** je registrovan za obavljanje više različite djelatnosti (industrijska, trgovinska, saobraćajna i dr.), a u pretežnoj djelatnosti su se odredila koja im je stalna, odnosno pretežna djelatnost. Pretežnu djelatnost preduzeća su registrovala u Zavodu za statistiku F BiH. U zavisnosti od pretežne djelatnosti osam preduzeća ili 17,02 % su čisto trgovinska, a tri preduzeća ili 6,40% se mogu svrstati u ostala preduzeća i to: “Glas Drine“ – preduzeće za informisanje; „Torus“ – preduzeće za posredništvo i marketing; i „Sapna – Vet“ – preduzeće za veterinarsku djelatnost.

8.3 Proizvodna preduzeća

Na osnovu raspoloživih podataka, 36 preduzeća ili 76,60%, od ukupno 47 preduzeća u opštini Sapna mogu, pored ostalih poslova, obavljati i poslove u oblasti proizvodnje. Tri preduzeća (6,40%) su čisto proizvodna preduzeća („Cestocom“ – za visokogradnju, niskogradnju i transport; „Rubus“ – za uzgoj, proizvodnju i preradu jagodičastog voća i „Zvornik-Putevi“ – za održavanje i zaštitu puteva).

S obzirom na vrstu proizvodne djelatnosti, karakteristike i specifičnosti procesa rada koje obavljaju u proizvodnji, proizvodna preduzeća se mogu svrstati u četiri grupe:

8.4 Industrijska preduzeća

U grupu industrijskih preduzeća, prema poslu kojim se trenutno bave i za koje su registrovane poslovne jedinice, svrstavaju se sljedeća preduzeća:

- d.o.o. „Adsa“ - PJ br. 2. „Mlin“ i PJ br. 3 „Bloketa“;
- d.o.o. „Građa promet Delić“ – prerada drveta
- d.o.o. „Kahrib“ – prerada drveta

Preduzeće d.o.o. „Rubus“, je prema raspoloživim podacima, registrovano i kao industrijsko preduzeće iako trenutno ne obavlja ovu djelatnost.

8.5 Poljoprivredna preduzeća

U strukturi proizvodnih preduzeća, poljoprivredna preduzeća imaju veoma mali procenat učešća u procentu proizvodnih preduzeća, i to svega 2,78 %. U ovu grupu preduzeća svrstava se samo d.o.o. „Rubus“ Sapna, koje je registrovano za uzgoj, proizvodnju i preradu jagodastog voća. U strukturi ukupnog broja preduzeća zastupljenost poljoprivrednih preduzeća iznosi 2,12%.

8.6 Građevinska preduzeća

U postratnom periodu građevinska djelatnost je bila najzastupljenija djelatnost na prostoru općine Sapna. Razvoj građevinske djelatnosti uslovljen je bio velikim brojem građevinskih radnika, koji su prije rata, uglavnom radili u Srbiji, a manji broj njih i u Hrvatskoj. Gotovo sva registrovana preduzeća, u tom vremenu, imala su u registraciji upisanu građevinsku djelatnost, a devet preduzeća: d.o.o. „Cestocom“, d.o.o. „Fontana“, d.o.o. „Mens-gradnja“, d.o.o. „Minakvadem“, d.o.o. „Nusko“, d.o.o. „STP- Luka“, d.o.o. „Tanseš“, d.o.o. „Vit-Trans“ i d.o.o. „Zornik Putevi“, su u pretežnoj djelatnosti imala registrovanu šifru djelatnosti vezanu za građevinsku djelatnost, što procentualno iznosi 19,14%.

8.7 Saobraćajna preduzeća

Kao i kod drugih djelatnosti i kod razvoja ove djelatnosti u postratnom periodu, veliku ulogu je imao veliki broj nezaspomenih ljudi na malom prostoru. Preteča saobraćajnim preduzećima su samostalni preduzetnici koji su, sa nabavljenim jednim ili dva prevozna sredstva, započinjali ili prevoz robe ili prevoz putnika. U kasnijem periodu saobraćajnom djelatnošću, se bavi deset preduzeća ili 21,30%. U saobraćajna preduzeća se svrstavaju sljedeća preduzeća: d.o.o. „B1 –Cimpany“, d.o.o. „Baf-Torus“; d.o.o. „Cestocom“, d.o.o. „Građa promet Delić“, d.o.o. „Ib-Me“, d.o.o. „Međeđa-Promet“; d.o.o. „Resber“; d.o.o. „Vit-Trans“; d.o.o. „Zeno-Tours“ ;d.o.o. „Čektalo-Promet“.

8.8 Preduzeća u oblasti razmjene

U ovu grupu mogu se svrstati sva preduzeća koja prema raspoloživim podacima (podaci porezne uprave – područni ured Sapna) učestvuju u robnom prometu. Devet preduzeća ili 19,15 % su čisto trgovinska preduzeća: d.o.o. „Bamim“; d.o.o. „DŽ.Đ. Sapna Komerc“; d.o.o. „Gal“, d.o.o. „Mixekstra“; d.o.o. „Multan“; d.o.o. „Sapna - Trade“; d.o.o. „Vitmaks“; d.o.o. „Žule – Komerc“, d.o.o. „Mol-Promet“

8.9 Preduzeća u oblasti usluga

U preduzeća koja pružaju usluge svrstavaju se sva preduzeća koja pružaju usluge privredi i stanovništvu. Ovdje se izdvajaju preduzeća koja su, pored ostalog, registrovana i za obavljanje raznih usluga (ugostiteljske, komunalne usluge, zanatstvske, osiguranje imovine i lica, pružanje raznih intelektualnih usluga i dr.). U ovu grupu spadaju preduzeća: d.o.o. „Fontana“ – komunalne usluge, d.o.o. „Torus“ – posredovanje i marketing i d.o.o. „Gak“ – ugostiteljske usluge, što predstavlja 6,40% u strukturi preduzeća.

U okviru ove problematike posmatrano je i djelovanje preduzeća koja su registrovana u drugim mjestima, a imaju svoje poslovne jedinice na teritoriji općine Sapna.

U ovu grupu spadaju sljedeće poslovne jedinice ili filijale:

- „Bosmont Company“ d.o.o. Tuzla –PJ Sapna;
- „Elektrodistribucija“ Tuzla – PJ Sapna;
- „Mupy Trade“ d.o.o. Kalesija – PJ Sapna;
- NLB Tuzlanska banka DD Tuzla – filijala Sapna i
- Triglav BiH osiguranje DD Sarajevo-Podružnica Tuzla, PJ Sapna.
- Sarajevo osiguranje – Sarajevo PJ Sapna,
- Apoteka Durić – Tuzla
- Pošta F BiH

8.10 Mala privreda

Stanje privrede u općini Sapna posmatrano je i sa aspekta samostalne djelatnosti koje su ovdje svrstane u tzv. „malu privredu“ (ovaj izraz „mala privreda“ definisan je od strane grupe za biznis i ekonomiju).

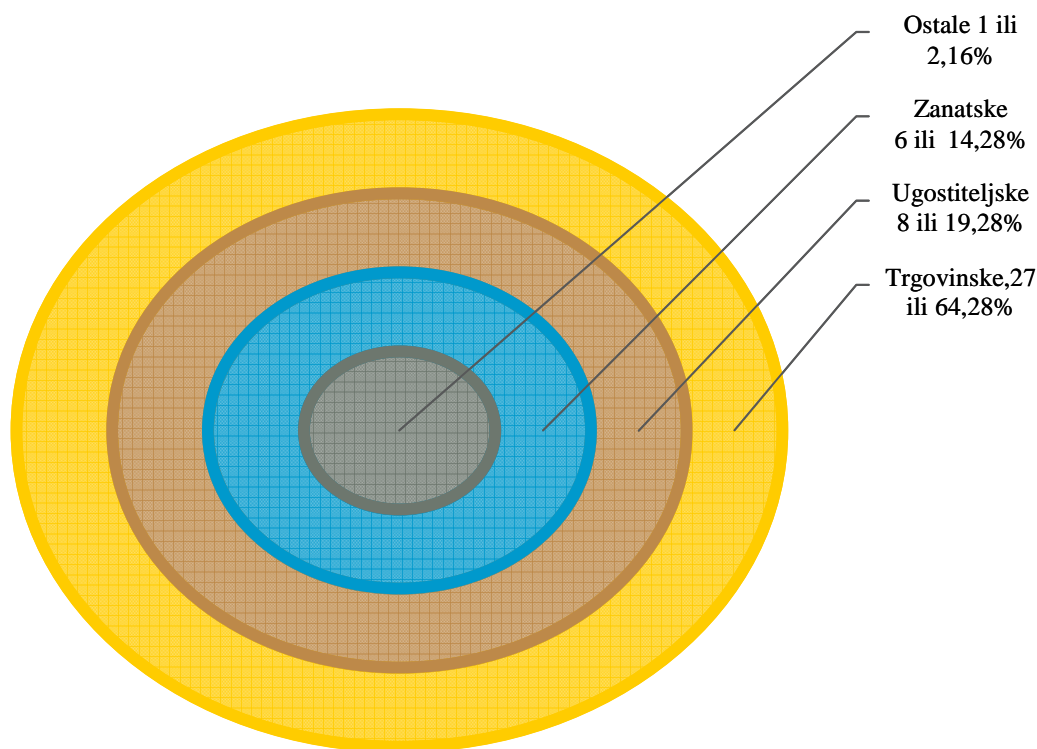
Koristeći se podacima Općinske službe za prostorno uređenje, geodetske, imovinski - pravne poslove, poduzetništvo i finansije, gdje se izdaju odobrenja za rad samostalnim djelatnicima, ustanovljeno je da na prostoru općine Sapna imamo sljedeće stanje:

a) Samostaln djelatnosti

ukupno registrovano 42 radnje. Od toga su:

- trgovinske	27 ili	procentualno 64,28%
- ugostiteljske	8	19,28%
- zanatske	6	14,28%
- ostale	1	2,16% („MN-PUC“ -neodređeno)

Ukupno	42	100,00%
--------	----	---------

Šematski prikaz samostalnih djelatnosti na prostoru općine Sapna

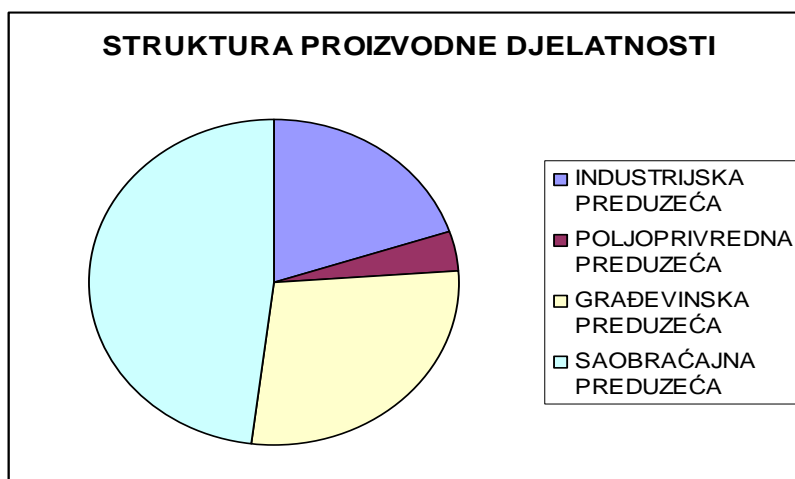
8.10.1 Samostalni prevoznici i taksi prevoznici

Obavljaju prevoz robe i putnika. Ukupan broj ovih privrednika je 16. Taxi prevoz obavlja 12 taxi prevoznika što čini 75%, dok su ostala 4 ili 25% samostalni prevoznici (prevoz roba).

Prema izloženim podacima o preduzećima - temeljnim oblicima privređivanja i organizovanja privredne djelatnosti na teritoriji općine Sapna, i tzv. „malim privrednicima“, kao i podacima o prirodnim bogatstvima i drugim faktorima privrednog razvoja može se zaključiti sljedeće:

Struktura privrede je veoma slaba.

Industrija na području općine Sapna, umjesto da dominira s obzirom na važnost proizvodnje, ona je zastupljena samo kroz tri preduzeća i nezadovoljava potrebe privrede i društva. Od 36 industrijskih grana zastupljene su samo tri grane i to : 0121 – proizvodnja građevinskog materijala („Adsa“ – PJ br. 3 „Bloketa“) ; , 0122 – proizvodnja rezane građe („Građa Promet Deli“ i „Kahrib“) i 0130 proizvodnja hljeba („Adsa“ – PJ br. 2 „Mlin“). Neki značajniji prerađivački kapaciteti ne postoje.

Poljoprivreda je slabo organizovana. To potvrđuje ranije predstavljen podatak o postojanju samo jednog preduzeća („Rubus“) koje djeluje u oblasti poljoprivredne proizvodnje.

Broj kooperanata je mali. Prema raspoloživim podacima o broju stanovnika opštine Sapna (14.301) i trenutnom broju kooperanata (500), približno svaki 30-ti stanovnik je kooperant ili približno svaki 20-ti radno aktivni stanovnik (radno aktivnih 15-64 godine ima 9.946).

Poljoprivredno preduzeće ne može započeti proces proizvodnje bez postojanja zemljišta kao osnovnog faktora. Brdsko-planinski reljef sa rijetkim ravničarskim predjelima (njive 3.735 ha – prema pregledu naseljenih mjesta po katastarskim opštinama) i karakteristikama nagnutosti terena ne pruža povoljne uslove za razvoj ratarstava. Međutim, zbog povoljnih klimatskih uslova, postoje nešto povoljniji izgledi za razvoj voćarstva. Pod voćnjacima se nalazi oko 973 ha.

Ribarstvo je na području općine Sapna predstavljeno samo kroz sportsko udruženje.

Trgovina kao djelatnost je zastupljena kod 42 preduzeća (89, 36%). Ako se ovome dodaju trgovinske radnje (27) i tržnica na malo u Kraljevićima (jedna od modernijih u državi) onda je jasna slika stanja u ovoj grani privrede.

U okviru trgovinske djelatnosti najviše je zastupljena trgovina robama široke potrošnje, zatim trgovina građevinskim materijalom i trgovina sredstvima namijenjenim poljoprivredi. Preduzeća koja učestvuju u prometu roba i usluga uglavnom obavljaju trgovinu na malo.

Saobraćajem na prostoru općine se bavi 10 preduzeća koja se bave prevozom roba i putnika, što ne zadovoljava potrebe građana. Uglavnom su to organizovani prevozi za potrebe određenih kategorija stanovništva (zaposleni u državnim službama i đaci), dok se ostali građani moraju prilagođavati terminima koji odgovaraju samo pomenutim grupama stanovništva.

Šumarstvo kao privredna grana ima dobre šanse za razvoj. Ovo se temelji činjenicom da šume zauzimaju najveći dio teritorije općine (5.866 ha). Šume su bogate bukvom i hrastom koji predstavljaju sirovinu za drveno - prerađivačku industriju.

Stijena u Baljkovici, mjesto potencijalnog turizma

Turizam kao grana privrede na području općine Sapna može da se razvija zahvaljujući postojanju jezera „Sniježnica“ (dio jezera pripada općini Sapna u površini od 466,7 ha). Ako se ovome doda zdrava i ekološki očuvana sredina, šume i raznovrsna

šumska divljač, onda postoje uslovi za organizovanjem raznih sportskih takmičenja i za razvoj turizma.

Budžet Općine Sapna (Pregled ostvarenih prihoda i rashoda 2003-2006)

Tabela 12. Pregled prihoda Općine Sapna 2003. – 2006. i plan za 2007. godinu

PRIHODI	OSTVARENJE			PLAN
	2004	2005	2006	2007
POREZI	680.470,00	781.013,00	1.138.653,00	1.150.131,00
NEPOREZI	366.451,00	412.840,00	450.614,00	438.620,85
POTPORA	99.549,00	51.991,00	197.595,00	79.425,25
PRIHODI	1.146.470,00	1.245.844,00	1.786.862,00	1.668.177,50
FINANSIRANJE	270.612,00	179.871,00	258.302,00	206.972,50
UKUPNO	1.417.082,00	1.425.715,00	2.045.164,00	1.875.150,00

Tabela 13. Pregled rashoda Općine Sapna 2003. – 2006. i plan za 2007. godinu

RASHODI	OSTVARENJE				PLAN
	2003	2004	2005	2006	2007
Bruto plate i naknade	368.320,00	384.867,00	417.934,00	523.505,51	618.261,33
Naknade i troškovi zaposlenih	23.460,00	154.307,00	135.744,00	140.235,65	172.306,00
Doprinosi poslodavca	47.459,00	47.801,00	50.330,00	60.106,00	66.321,16
Izdaci za materijal i usluge	365.449,00	289.601,00	329.820,00	516.642,00	316.957,00
Tekući grantovi	244.315,00	101.640,00	127.202,00	245.857,00	177.750,00
Potpورا Udruženjima	18.906,00	8.500,00	9.106,59	13.850,00	25.000,00
Potpورا Mjesnim zajednicama	14.046,05	19.049,60	13.048,40	27.588,25	30.000,00
Potpورا sportu	12.154,00	12.668,00	10.957,00	18.113,00	25.000,
Potpورا kulturi	3.265,00	2.661,00	1.700,00	2.683,00	5.000,00

Potpورا pojedincima	2.440,00	5.011,00	7.464,05	5.531,85	5.000,00
Stipendije	6.400,00	6.400,00	13.340,00	7.501,20	10.000,00
Razvoj poljoprivrede	38.600,00	41.840,00	29.000,00	44.670,00	8.250,00
Kapitalni grantovi 615	46.066,00	60.168,00	21.335,00	25.690,00	300.000,00
Kapitalni izdaci 821	91.754,00	343.436,00	294.312,00	250.930,00	117.380,00

9. INFRASTRUKTURA I EKOLOGIJA

9.1 Infrastruktura

9.1.1 Putna infrastruktura

Općina Sapna, u odnosu na površinu općine, ima razvijenu mrežu puteva koja je jednim dijelom modernizirana (asfaltirana), a neki projekti su još u toku. Prema podacima kojima raspolažu nadležne službe općine, na teritoriji općine Sapna ima 30 kilometara regionalnih puteva, od čega je 20 km asfaltirano, te oko 10 km makadamskog regionalnog puta, koji je trenutno u prekidu.

Lokalna putna infrastruktura, odnosno lokalni putevi, prema kategorizaciji općine Sapna, imaju sljedeće karakteristike:

- lokalni asfaltirani putevi 21,3 km
- lokalni makadamski putevi 16,0 km

Kod asfaltiranih putnih pravaca, lokalnog karaktera, putni pravci Sapna – Kobilići - Međeđa i Nezučki put – Nezuk (raskrsnica prema Zaseoku), u dužini od oko 7 kilometara, kolovoz je u veoma lošem stanju..

Nekategorisani putevi, po odluci općinskog vijeća Općine Sapna, su šematski prikazani i njih možemo podijeliti u dvije grupe i to:

- nekategorisani asfaltni putevi čija dužina je 10,6 km
- nekategorisani makadamski putevi čija je dužina 29,9 km

Valja istaći da na prostoru općine Sapna postoji još i kategorija puteva koji spadaju u zemljane puteve, puteve koji vode u poljoprivredna imanja, šumske puteve, te prilazne puteve. Veoma interesantan podatak vezan za ove puteve je taj da su isti evidentirani u službi katastra nekretnina u općini Sapna, što znači da se oni vode u katastru nekretnina kao društvena svojina putevi, dok kod lokalnih i nekategorisanih puteva imamo slučaj da se putevi koriste, asfaltiraju i imaju veoma značajnu ulogu kao infrastrukturni objekti, ali da još uvijek nisu izdvojene parcele kroz koje ovakvi putevi prolaze, odnosno da se još uvijek vode u posjedništvu i vlasništvu privatnih lica.

Prilazne puteve za poljoprivredna imanja i šumske komplekse ćemo navesti u odnosu na njihovu površinu po katastarskim opštinama.

Prilazni zemljani putevi:

1. Nezuk	308835 m ²
2. Vitinica	613674 m ²
3. Goduš	273949 m ²
4. Sapna	413369 m ²
5. Međeđa	124625 m ²
6. Zaseok	145166 m ²
7. Rastošnica	880845 m ²

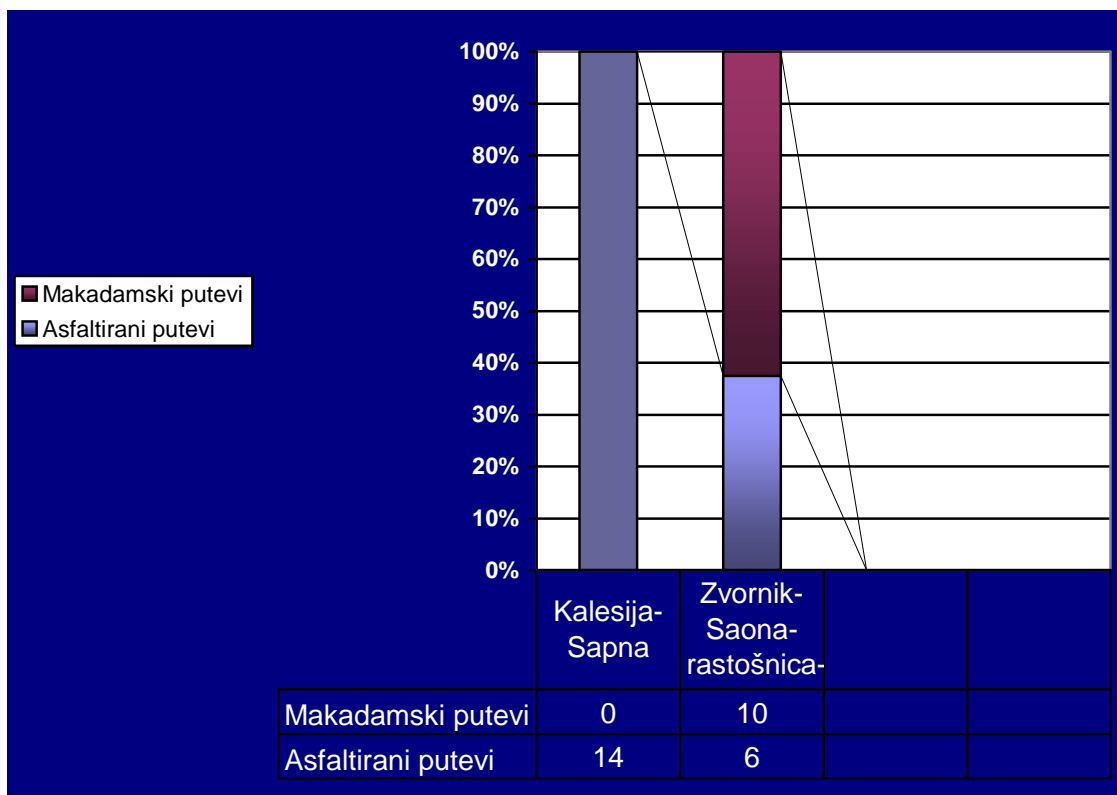
Ukupno : 2.760.463 m²

Pretvoreno u dužinu, ako se uzme da je prosječna širina puta 4m, ovih puteva na prostoru općine Sapna ima **oko 690 kilometara**.

U narednoj tabeli i grafikonu dat je prikaz regionalnih putnih pravaca.

Tabela 14. Regionalni putni pravci

Dionica puta	Kategorija	Vrsta kolovoza		Ukupna dužina (km)	napomena
		asfalt	makadam		
Kalesija - Sapna	regionalni	14	0	14	-
Zvornik - Sapna - Rastošnica - Priboj	regionalni	6	10	16	Dionica puta od Nezučkog puta do gornje Sapne, dionica kroz Goduš i dionica kroz Rastošnicu asfaltirane

Šematski prikaz regionalnih putnih pravaca na prostoru općine Sapna

Tabela 15. Lokalni putni pravci

Dionica puta	Kat. puta	Vrsta puta		Ukup. duž.	napomena
		Asfalt	Mak.		
Vitinički put - Han	Lok.	3,8	0	3,8	
Nezučki put - Nezuk	Lok.	3	3	6	Dionica puta od raskrsnice puta prema Zaseoku do Nezuka asfaltirana.
Škola Vitinica –Krstac-Kovačevići	Lok.	2,3	0	2,3	
Raskršće Nezuk - Zaseok	Lok.	1	0,6	1,6	Asfaltirana putna dionica od sela prema Nezučkom putu u dužini od 1 km.

Vitinica-Brđaci Handelići	Lok.	1,7	0,5	2,3	Nije asfaltirana dionica od škole u Vitinici u dužini od 500 metara.
Trafo postrojenje – Žuje Šarci	Lok.	1,5	0	1,5	
Vitinica - Gaj	Lok.	0	1,2	1,2	
Goduš - Skakovica	Lok.	0	5	5	
Nezuk škola - Baljkovica	Lok.	1	3	4	Asfaltirana putna dionica na ulazu u selo i kroz selo u dužini od 1 km.
Sapna – Kobilici – Međeđa – Pasiji Grobovi	Lok.	7	0	7	Putna dionica Sapna – Kobilici – Međeđa je put čija je kolovozna površina gotovo uništena.
Međeđa – Debeljak - Nezuk	Lok.	0	2,7	2,7	

Veza mjesnih zajednica sa sjedištem općine

9.1.2 Vodovodna infrastruktura

U Općini Sapna vodosnabdijevanje je rješavano na različite načine. Od 1999. godine sistem snabdijevanja vodom stanovništva rješava se na način izgradnje vodovoda za dvije ili više mjesnih zajednica. Prema podacima kojima raspolažu nadležne općinske službe i mjesne zajednice općine Sapna, trenutno se stanovništvo snabdijeva na sljedeće načine:

1. Dio mjesne zajednice Vitinica i mjesna zajednica Goduš vodom se snabdijevaju sa izvorišta „Orlovi potoci“ na Majeveci. U mjesnoj zajednici Vitinica na ovaj vodovod je priključeno 376 korisnika, gdje postoji 11 kilometara primarne mreže i 35 kilometara sekundarnog voda.

Treba napomenuti da je vodovodna mreža, i primarni i sekundarni vod, podzemna instalacija koja nije snimljena niti uvedena u katastar podzemnih instalacija.

Ovim vodovodom upravlja D.O.O. „Minakvadem“ Vitinica, Sapna.

Drugi dio mjesne zajednice Vitinica, naselja Selimovići i Mahmutovići, napaja se sa izvorišta „Skakavac“, koji je blizu izvorišta za Kovačeviče. Na ovaj vodovod je priključeno oko 180 korisnika, a vodovodom upravljaju sami građani putem vodovodnog odbora.

Mjesna zajednica Goduš se zajedno sa dijelom mjesne zajednice Vitinica (oko 50 korisnika) napaja se sa izvorišta (brane) „Orlovi potoci“ na Majeveci, dok je prijeratnim vodovodom, sa lokacije „Orlovi potoci“ na Majeveci, 130 učesnika riješilo, lokalnim vodovodom, problem vodosnabdijevanja.

2. Interventno snabdijevanje općine Sapna vodom, podrazumijeva snabdijevanje vodom sjedišta općine Sapna (centralni dio općine), zatim mjesne zajednice Sapna, dijela mjesne zajednice Kraljevići. Trenutno je na ovaj vodovod priključeno, prema podacima firme koja upravlja ovim vodovodom, 427 korisnika. Vodovodom „Interventno snabdijevanje općine Sapna“ upravlja D.O.O. „Fontana“ Sapna. Ukupna dužina podzemne vodovodne instalacije iznosi 7,782 kilometra primarnog voda te oko 21 kilometar sekundarnog voda. Karakteristika ovog vodovoda, kao i svih ostalih vodovoda na prostoru općine Sapna, je ta da nisu unesene u katastar podzemnih instalacija.

Vodovod kojim općina Sapna rješava snabdijevanje vodom građane mjesnih zajednica: Zaseok, Nezuk, Kobilići, Međeđa i dio mjesne zajednice Kraljevići, dok u istom paketu se rješava mjesna zajednica Žuje i Šarci, sa izvorišta na Majeveci.

Pored planskog snabdijevanja, kojim rukovodi općina koja je upravljanje vodovodima povjerala naprijed navedenim preduzećima, postoje i vodovodi koje su izgradili sami građani, odnosno grupe građana. Ovim vodovodima upravljaju sami građani, ili su isti povjereni mjesnim zajednicama. Ovaj sistem upravljanja vodom, uglavnom je neefikasan, izuzmu li se Kovačeviči i Selimovići i Mahmutovići koji imaju uređen sistem upravljanjima mjesnim vodovodima.

9.1.3 Komunalna infrastruktura

Odvoz i deponovanje krutog otpada, kućnog smeća i smeća sa javnih površina vrši se iz M.Z. koje su iskazale zainteresovanost i ostvaruje se po ugovoru 02-23-898/02 potpisanog između Općine Sapna i D.O.O Fontane. Odvoz smeća vrši se iz M.Z.-a ; Nezuk, Zaseok, Kobilica, Kraljevića, Sapne, Goduša, Vitinice, Kovačevića, jednim dijelom Međeđa i naselja Svraka, Biberovića i Vrle Strane.

R. br.	Naziv naseljenog mjesta ili MZ	Broj stan	God. izgrad	Dužin kolektora (m)	Dužina mreže (m)	Broj priključaka	Broj sept. jama	Broj ispusn. kanala	Broj korisnika kanaliz	God.izliv otp.voda u vodotoke u m3
1	SKAKOVICA	50					15			
2	RASTOŠNICA	360					130			
3	KRALJEVIĆI	1560	2002	1860	3560	85	350	4	1400	29400
4	VITINICA	4660	2002	2100	5100	391	750	10	4400	23400
5	MEĐEDA	1654					280			
6	SAPNA	1800	2001	2565	5745	200	600	4	1300	13000
7	NEZUK	980	2004	100	9500	194	78	7	930	12000
8	DONJI ZASEOK	500					130			
9	ŽUJE-ŠARCI	405					102	2	20	2440
10	BALJKOVICA	170	2000	350	1050	40	45	1	150	2200
11	KOBILIĆI	525	2000	270	2300	85	107	4	475	7700
12	ZASEOK	1100	2004	4004	8500	180	120	7	980	12600
13	GODUŠ	834	1999	400	9700	150	70	5	795	14000
14	KOVAČEVIĆI	900	2002	600	3700	186	40	2	850	16000

Odvoz smeća nije uspostavljen iz M.Z.-a ; Baljkovice, Rastošnice, Skakovice, Žuja i Šaraca. Ukupan broj korisnika – odvoza smeća iznosi 650 domaćinstava i 64 pravna lica. Sav sakupljeni otpad u količinama oko 2000 m³ godišnje, sa teritorije općine Sapna, odlaže se van njene teritorije i to na deponiji CRNI VRH čiji je vlasnik općina Osmaci. Metalni otpad sa teritorije općine Sapna prikupljen je sa oko 95 %, i on ne čini vidljiv problem, jer ga sakupljaju pojedinci i prodaju ga kao sekundarnu sirovinu.

Otpad oko jezera „RASTOŠNICA“ jedan put godišnje sakupljaju organizovano ribolovačka društva općina Sapna i Teočak.

Najviše sitnog komunalnog otpada pojavljuje se u urbanom djelu naselja Sapna, a to je prostor od zgrade općine Sapna pa do mosta „Sušara“.

Ovdje treba napomenuti da na prostoru općine Sapna ne postoji odlagalište krutog otpada (deponija smeća) ali zato postoji mnogo nelegalnih manjih divljih deponija smeća. Tabela 17. Izliv otpadnih voda iz kanalizacija na teritoriji Općine Sapna – odvija se direktno ili indirektno u vodotoke, što znači da ni jedna kanalizacija nema ugrađene kolektore, što propisuje zakon o vodama.

Podaci o Kanalizacijama-M.Z.-a za 2006. godinu.

Do 2007. godine Ekološke zajednice u vodi i pored vodotoka normalno žive i razvijaju se. U mjesecima Juli, Avgust 2007. godine zbog nedostatka atmosferskih padavina i visoke temperature, dio vodotoka rijeke Sapna od izvorišta “Ploče” prema mjestu gdje se rijeka Rožanjka uliva u rijeku Munjaču, gdje nastaje rijeka Sapna, zatim rijeke Rožanjka i Munjača ostaju bez vode (presušuju), što se odražava na riblji fond, koji gotovo nestaje u vrijeme velikih suša.

9.2 Stanje elektrodistributivne mreže

Broj potrošača koje pokriva poslovna jedinica Sapna, u daljem tekstu (PJD), je oko 2700, a ukupna dužina NN mreže je oko 150 km. Stanje NN mreža je dosta dobro, sva mreža je sa SKS kablom, stubovi su mješavina drvenih, impregnisanih i ABS, dok je trenutni broj korisnika električne energije na području općine Sapna, a koje pokriva PJD Teočak, je 203 priključena kupca.

Stanje na području koje pokriva PJD Teočak je takvo da trenutno ima 26,077 km dalekovoda (riječ je o dva paralelna dalekovoda od Sapne do Teočaka koji presijecaju ovo područje, te priključnim dalekovodima za pojedine trafostanice), 8 trafostanica sa 8 niskonaponskih mreža čija je ukupna dužina 27,15 km. Na ovom području ne postoje podzemne mreže u vlasništvu ED Tuzla.

PJD Sapna, na teritoriji općine Sapna, raspolaže sa sljedećim elektro energetske (EE) objektima:

Trafostanice:

- Trafostanica 35/10 kV1 kom
- Trafostanica 10/04 kV.....31 kom

Dužina podzemne NN mreže po evidenciji je oko 1,8 km; za mali dio podzemnih instalacija, postoje geodetski snimci, uglavnom za poslijeratne kupce.

Dalekovodi (DV):

- DV 35 kV Kalesija – Sapna.....12 km, jedan dio je na općini Sapna a veći dio na općini Kalesija
- DV 10 kVoko 44 km.

Stanje dalekovoda je dosta dobro, podzemne kablovske instalacije na oba dalekovoda su oko 1,2 km i zato postoje geodetski snimci a ne postoje saznanja da li su unešene u katastar podzemnih instalacija općine Sapna.

Postojeća infrastruktura može zadovoljiti važeće standarde za ovu oblast, takođe i potrebe za električnom energijom na teritoriji općine Sapna. Problemi su uglavnom imovinsko - pravne prirode jer kod sanacije ili rekonstrukcije postojećih elektro energetske objekata (EEO) ima imovinskih sporova i odštetnih zahtjeva.

9.3 Telekomunikacije i internet

9.3.1 Telekumunikacije

Rješavanje pitanja povezanosti općine telefonskom vezom sa ostatkom tuzlanskog kantona i svijetom, u poslijeratnom periodu, na prostoru općine Sapna, najvećim dijelom je riješen problem telefonskih instalacija. Urađen je optički spojni put od Kalesije prema Sapni zajedno sa izgradnjom dalekovoda u dužini od oko 15 kilometara. Nadzemni optički vod je doveden do trafo postrojenja 35 kV, ispod Žuja, odakle je podzemnim putem, takođe optičkim kablom spojen sa telefonskom centralom u Sapni.

Jedan vod podzemnih instalacija optičkog kabla spaja nadzemnu mrežu na dalekovodu, lokacija „Markovac“ iza Međeđe i telefonsku centarlu u Međeđi.

Sa telefonske centrale Sapna telefonskim signalom su snabdjevene sledeće mjesne zajednice: Sapna, Kraljevići, Kobilići, Goduš, Žuje i Šarci, Vitinica i Kovačevići, dok su sa telefonske centrale Međeđa napojeni: Međeđa, Baljkovica, Nezuk i Zasok.

Na prostoru mjesnih zajednica Rastošnica i Skakovica urađeni su uređaji za bežični telefonski signal, te se ovakvim načinom priključka na telefon koristi 70 građana naše općine.

Podaci korisnika fiksnih telefonskih priključaka, obzirom da BH telekom nije dostavio podatke za svoje objekte i korisnike, podaci koji su dobijeni od drugih institucija (pošta - broj telefonskih računa), iznose 1900 korisnika, sa centrale u Sapni i sa centrale Međeđa, dok je oko 70 priključaka (područje Rastošnice) priključeno bežičnom mrežom, tako da ukupan broj korisnika fiksne telefonije iznosi 1970 korisnika.

Treba napomenuti da su svi telefonski vodovi urađeni podzemno, izuzev Rastošnice i Skakovice gdje je bežični sistem, da su geodetski snimljeni, ali da nisu uneseni u katastar podzemnih instalacija iz razloga što on ne postoji u općini Sapna.

Procijenjena dužina podzemnih telefonskih instalacija je oko 50 kilometara.

9.3.2 Mobilna telefonija

Mobilna telefonija na prostoru općine Sapna posjeduje jednu mobilnu baznu stanicu na Goduškom visu, a jednu na pošti u Sapni i jedan Link Goduški Vis – Međeđa, na pošti u Međeđi.

Trenutno ovaj operater ne pokriva cijeli prostor općine Sapna sa kvalitetnim signalom, tako da na pojedinim dionicama puta Sapna – Kalesija signal je vrlo slab ili ga uopšte nema. Takođe nije zadovoljavajući prijem ni u pojedinim dijelovima mjesnih zajednica Nezuk, Zaseok, Baljkovica, Kovačevići i Vitinica.

Pored BH Telekoma naše područje djelimično signalom pokrivaju još dva operatera Eronet i MTL, ali oni nemaju svoje uređaje na prostoru naše općine.

Broj prijavljenih korisnika mobilne mreže (BHT) na prostoru općine Sapna je 105 korisnika, a broj korisnika „Na karticu“, po procjeni iznosi između 5000 i 7000 korisnika. Drugih mobilnih operatera na ovom prostoru nema.

9.3.3 Internet

Izgradnjom i modernizacijom telefonske mreže na prostoru općine Sapna stekli su se uslovi za sve usluge koje pruža BH Telekom, pa tako i za internet.

Trenutno na prostoru općine moguće je korištenje DIAL - UP sistema veze i ISDN veze, dok ostale naprednije tehnike nisu dostupne, iako su na prostoru općine instalirane dvije telefonske centrale, tada su bile najmodernije, a sada ne podržavaju određene nove telefonske i internet usluge zbog zastarjelosti tehnologije.

Na prostoru općine Sapna djeluju dva internet provajdera BIHNET i d.o.o. „Maramorak“ iz Kalesije. Trenutno kod BIHNETA sa prostora naše općine ima 35 pretplatnika, što ukazuje da veoma mali broj građana općine Sapna koristi savremene komunikacione metode putem ovog provajdera.

Kod D.O.O. „Maramorak“ Kalesija, koji ima ispostavu u Sapni, trenutno je prijavljeno oko 30 korisnika, mahom u centralnom dijelu općine, zbog slabe pokrivenosti signalom za bežični internet. Po svim osnovama internetom se koristi 79 građana, preduzeća ili institucija sa prostora općine Sapna što predstavlja veliki nedostatak ili strah od novih tehnologija.

9.4 Poštanska infrastruktura

Na prostoru općine Sapna postoji ispostava PTT - F BiH, koja ima jedan prizemni objekat u kojem se obavljaju poštanske usluge, dok dio ovog objekta koristi BH Telekom, jer tu je smještena jedna telefonska centrala. U ovoj ispostavi uposlena su četiri radnika.

9.4.1 Pokrivenost signalom radija i televizije

Radio i televizijskim signalom prostor općine Sapna pokrivaju BHT (Javni RTV servis Bosne i Hercegovine) na kanalu 59 koji pokriva dio područja općine sa predajnika na Goduškom visu, te na kanalu 25 koji se emituje sa predajnika na „Oščenku“ - Vitinica. Signali za ovu televiziju su nestabilni te često dolazi do prekida signala i nestanka slike na TV ekranima. Pokrivenost signalom nije zadovoljavajuća jer pojedina područja općine imaju veoma slabu sliku.

Televizija Tuzlanskog kantona pokriva jedan dio općine Sapna na kanalu 51 sa Goduškog Visa, dok jedan dio općine (Međeđa i dio Vitinice) mogu dobiti signal na 31 kanalu sa predajnika na Vranovcu – općina Kalesija.

Televizija Federacije BiH nejma svoje predajnike, pa je i prijem na ovim prostorima veoma slab i ondje gdje ga ima. Takođe i televizija Republike srpske ima manju pokrivenost ovog prostora, ali bez svoje infrastrukture na našoj općini.

Najbolju pokrivenost ovog prostora i najbolju čujnost ima Radio Glas Drine - Sapna koji se emituje na frekvencijama 88,8 MHz i 99,6 MHz koji imaju sopstveni predajnik na Goduškom visu. Pored naprijed navedenih radio i TV stanica ovaj prostor je

dobro pokriven, velikim dijelom, emiterima iz susjednih država Srbije i Hrvatske, čije TV i radiji nemaju svoje objekte na našoj općini.

9.5 Stambena infrastruktura

Precizni podaci stambenih objekata nisu prikupljeni, ali na osnovu broja prijava, odnosno priključaka na električnu energiju može se konstatovati da takvih objekata ima 2903, iz čega se može zaključiti da na našem prostoru postoje 2903 stambena i poslovna objekta. Ovaj podatak se ne može sa sigurnošću uzeti kao tačan iz razloga što postoje stambeni objekti koji su izgrađeni ali nisu priključeni na električnu energiju. Procjenjuje se da oko 15 % ima više stambenih i poslovnih objekata izgrađenih u odnosu na objekte na koje je priključena električna energija.

Da su procjene približno tačne pokazuje i podatak da, po Zakonu o legalizaciji objekata, trenutno u nadležnoj općinskoj službi ima zaprimljenih 101 zahtjev za legalizaciju stambenih objekata. Uzme li se u obzir da je manji broj vlasnika stambenih objekata podnio zahtjev za legalizaciju procjene, vezane za broj stambenih i poslovnih objekata, su realne.

9.6 Zdravstvena infrastruktura

Zdravstvena zaštita građana općine Sapna odvija se u zgradi Doma zdravlja u Sapni (sjedištu općine) i još pet područnih ambulanti i to:

- Područna ambulanta u Nezuku – porodični medicina
- Područna ambulanta Vitinica – porodična medicina
- Područna ambulanta u Rastošnici – povremeni rad ljekara
- Područna ambulanta Goduš – povremeni rad ljekara
- Područna ambulanta Međeđa- povremeni rad medicinskog osoblja.

9.7 Obrazovna infrastruktura

Na području općine Sapna postoje dvije obrazovne institucije JU „Osnovna škola Sapna“ i JU Mješovita srednja škola (MSS) Sapna. Obrazovni proces u JU MSS Sapna odvija se u jednom objektu škole, a praktična nastava iz poljoprivrede odvija se na dvije parcele koje je ustupila općina školi na korištenje.

JU „Osnovna škola Sapna“ nastavni proces provodi u sljedećim objektima:

- Centralna škola u Sapni,
- Područna škola Vitinica,
- Područna škola Rastošnica,
- Područna škola Goduš,
- Područna škola Međeđa,
- Područna škola Nezuk i
- Područna škola u Gornjoj Sapni.

9.8 Sportska infrastruktura

Sport na prostoru općine Sapna se tek u poslijeratnom periodu počeo razvijati. Prije rata na današnjem prostoru općine Sapna nije bilo ni jednog sporskog objekta, ako izuzmemo činjenicu da je postojala fiskulturna sala JU osnovne škole „Filip Kljajić-Fićo“ Sapna.

Danas na Općini postoje urađeni sljedeći sportski objekti:

- gradski fudbalski stadion – Sapna,
- fudbalski stadion Nežuk,
- fiskulturna sala Osnovne škole Sapna
- teren za male sportove – asfaltiran, ispred osnovne škole u Sapni,
- teren za male sportove u Kobilicima,
- teren za male sportove ispred škole u Međedi
- teren za male sportove ispred škole u Godušu
- teren za male sportove u Vitinici
- teren za male sportove ispred osnovne škole u Gornjoj Sapni.

U infrastrukturu sporta nisu ubrojani objekti lovačkog društva „Husić Mustafa-Čektalo“, mada u nazivu društva stoji sportsko lovačko društvo. Ovo društvo posjeduje sljedeće infrastrukturne objekte: lovački dom u izgradnji i četiri lovačke kuće.

9.9 Infrastruktura vjerskih zajednica

Vjerski obredi na prostoru općine Sapna odvijaju se u objektima vjerskih zajednica Islamske zajednice i Srpske pravoslavne crkve.

Na prostoru općine postoji devet džamija i šest mekteba, jedna tekija i jedna pravoslavna crkva. Objekti islamske zajednice su:

- Džamija u Međedi
- Džamija u Nežuku
- Džamija u Zaseoku
- Džamija u Kraljevicima
- Džamija u Gornjoj Sapni
- Džamija u Godušu
- Džamija u Vitinici – Han
- Džamija u Vitinici – Selimovići
- Džamija u Kovačevićima

Mektebi se nalaze u:

- Međeđa – Grabovice
- Kobilici
- Žuje i Šarci
- Baljkovica
- Kraljevići
- SvračeTekija
- Kraljevići

Objekat pravoslavne crkve u Rastošnici je jedini objekat ove konfesije na prostoru općine Sapna.

Pored objekata gdje se vrše vjerski obredi i vjerska pouka, u mjesnim zajednicama: Međeđa, Kraljevići, Gornja sapna, Vitinica, Selimovići, Goduš i Kovačevići postoje stambeni objekti u kojima stanuju imami tih džemata (hodžinske kuće). U Rastošnici postoji Pravoslavna crkva, te jedna potopljena crkva u jezeru koja se ne koristi.

9.10 Ekologija

Općina Sapna ima zdravu i ekološki očuvanu sredinu. Tu činjenicu prepoznaju svi koji dođu iz drugih sredina, pogotovo oni koji žive i rade u sredinama koje su ekološki zagađene industrijskim otpadnim i gasovima iz industrijskih dimnjaka, plinovima te automobilskim izduvnim gasovima, zbog gustine saobraćaja. Pored zagađenja zraka u drugim sredinama se mogu vidjeti razni otpadi i divlje deponije, što je u općini Sapna rjeđi slučaj.

9.10.1 Vode

Područje općine Sapna ima i nekoliko vodotoka, od kojih su najznačajniji: Rijeka Munjača i rijeka Rožanjka koje se spajaju ispod mjesta Žuje, u općini Sapna. One, od mjesta gdje se ulivaju jedna u drugu, čine novu rijeku, rijeku Sapnu, koja protiče kroz sjedište općine i uliva se u Drinu. Takođe valja napomenuti rijeku Brzavu koja se uliva u jezero „Sniježnica“, tačnije njenim pregrađivanjem je nastalo ovo jezero koje na prostoru općine Sapna zahvata površinu od oko 466.7 ha.

Rijeka Sapna je bujičasta planinska rijeka koja zna tako nabujati, u vrijeme obilnih padavina, da poplavi sjedište općine i nanese velike štete. Stoga je u proteklih tri godine uređeno oko 250 metara riječnog korita, a projektom je predviđeno uređenje još oko 1500 metara.

Jezero „Sniježnica“ - dio jezera koji pripada općini Sapna

Pored ovih riječnih tokova treba napomenuti da na našim prostorima postoji i nekoliko manjih potoka koji se ulivaju u ove rijeke, a čija su korita, veoma često pretvorena u mini (nelegalne) deponije krutog otpada i smeća. Posebnu pažnju treba skrenuti na „Jelin potok“ u mjesnoj zajednici Sapna koji u vrijeme obilnih padavina zna načiniti dosta štete kako građanima tako i prirodi.

9.10.2 Zrak

Sapna, kao područje ima izuzetno čist zrak iz razloga što ovdje nema industrijskih kapaciteta koji imaju isparavanja i sagorijevanja koja bi zagađila zrak.

Potencijalna opasnost od zagađivanja zraka na ovim prostorima predstavljaju individualne kućne kotlarnice a njihova gradnja je u većem porastu. Procjena je da se u posljednjih nekoliko godina sagradilo više od 200 ovakvih objekata. Posebno treba napomenuti da se ove mini kotlane, najviše, grade u sjedištu općine.

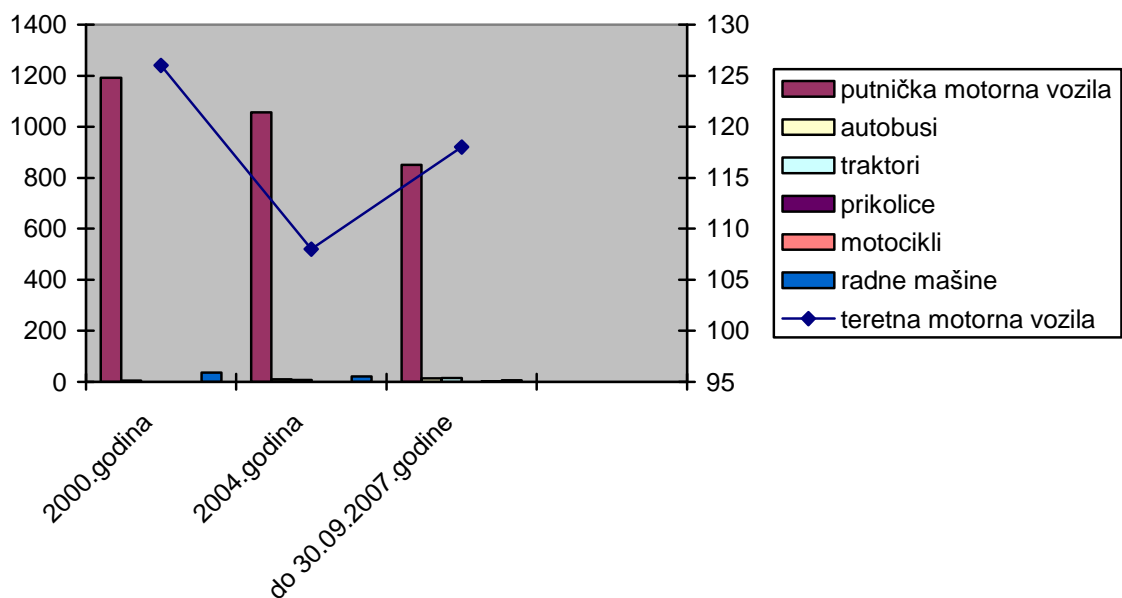
Potencijalnu opasnost za zagađenje zraka na prostoru općine Sapna, predstavlja Tvornica glinice Karakaj, Termoelektrana Ugljevik (pogotovo za prostor Rastošnice) i Fabrika celuloze Loznica. Obzirom da se nemože napraviti nikakva granica niti vještačka zapreka za zagađivače zraka, opasnost po zagađenje zraka mogu uzrokovati i drugi industrijski objekti, kako iz susjednih država tako i iz cijele Evrope pa i svijeta.

Potencijalni zagađivači zraka za općinu Sapna

Tabela 18. Broj registrovanih vozila na području općine Sapna

Godina	Putnička motorna vozila	Teretna motorna vozila	Autobusi	Traktori	Motocikli	Radne mašine	Ukupno
2000.	1191	126	5	-	-	37	1359
2004.	1056	108	10	7	-	21	1202
Do 30.09. 2007.	851	118 + 15	13	15+4	2	6	1024

Iz šematskog prikaza se može uočiti da je broj registrovanih putničkih vozila opadao iz godine u godinu, iz čega se može zaključiti da je manje izduvnih gasova iz automobila ispušteno u vazduh, te da je on u ovom periodu trebao biti čišći. Međutim, u tom periodu je drastično povećan broj individualnih kotlarnica te je zrak, u zimskom periodu, zagađeniji nego u početnom periodu posmatranja (2000. godina).

9.10.3 Poljoprivredno zemljište

Ekologija poljoprivrednog zemljišta na našem prostoru je još uvijek zadovoljavajuća. Do 2000. godine jedan od osnovnih zagađivača poljoprivrednog zemljišta je bilo prihranjivanje vještačkim đubrivima. Obzirom da su velike

poljoprivredne površine bile zasijane, odnosno koristile se, gotovo sve površine su prihranjivane vještačkim đubrivima te su se tako hemijski štetne materije unosile u zemljišta, a kroz temeljište i u vodotoke.

Danas imamo manje površina koje se obrađuju pa je manji unos štetnih materija putem prihranjivanja, ali danas mnogo veća opasnost za čovjekovu okolinu predstavlja način uništavanja korova, prvenstveno kod sjetve žitarica i povrtlarskih kultura, kao i zaštita voćaka i ostalih biljaka upotrebom, za čovjeka, otrovnih materija.

9.10.4 Šume

Šume kao fabrike čistog zraka su u velikoj opasnosti. U toku ratnih zbivanja velike površine šuma su doživjele čistu sječū, pogotovo pored puteva. Taj trend uništavanja šumskih površina se nastavio, po okončanju ratnih zbivanja, neracionalnom i nedomaćinskom eksploatacijom šuma. Iako nemamo adekvatne podatke, procjenjujemo da se mnogo više šume isiječe nego što se pošumi. Posebnu opasnost, zbog sječē šuma, predstavlja smanjenje izvorišta i vode uopšte, kao i pojava velikih klizišta.

10. OBRAZOVANJE, KULTURA I SPORT

10.1 Predškolsko obrazovanje

Na području općine Sapna trenutno nije formirana niti radi ijedna ustanova predškolskog vaspitno - obrazovnog karaktera.

10.2 Osnovno obrazovanje

Na području općine Sapna postoji jedna osnovna škola koja ima sjedište u Sapni a uključuje i šest područnih škola. Osnovna škola u Sapni nosi naziv Javna ustanova OŠ „Sapna“. Područne škole se nalaze u naseljima Međeđa, Nezuk, Gornja Sapna, Vitinica, Goduš i Rastošnica. U ovoj školi vaspitno - obrazovni proces odvija se po sistemu osmogodišnjeg i devetogodišnjeg obrazovanja. U centralnoj školi i PŠ „Vitinica“ trenutno nastavu pohađaju učenici od prvog do osmog razreda osmogodišnjeg obrazovanja dok se prema devetogodišnjem planu rada pristupilo od 2005. godine. U ostalim područnim školama nastava se izvodi sa učenicima od prvog do četvrtog razreda. Vaspitno - obrazovni proces u ovoj javnoj ustanovi odvija se u okviru sljedećih aktivnosti:

- Izvođenje redovne nastave za učenike,
- Izvođenje dopunske nastave za učenike,
- Izvođenje dodatne nastave za nadarene učenike,
- Rad u okviru slobodnih aktivnosti,
- Rad sa djecom sa posebnim potrebama inkluzivne nastave.

10.2.1 Učenici

U školskoj 2007./2008. godini nastavu pohađa 1439 učenika raspoređenih u 65 čistih i 4 kombinovana odjeljenja što je ukupno 69 odjeljenja. Od toga je 39 odjeljenja od I do IV razreda, a 30 odjeljenja za učenike od V do VIII razreda. Broj odjeljenja po školama:

- Centralna škola - 30 čistih odjeljenja
- Goduš - 1 čisto odjeljenje i 2 kombinovana
- G. Sapna - 4 čista odjeljenja i 1 kombinovano
- Vitinica - 20 čistih odjeljenja
- Nezuk - 5 čistih odjeljenja
- Međeđa - 5 čistih odjeljenja
- Rastošnica - 1 kombinovano odjeljenje.

U odjeljenjima u centralnoj školi nastavu pohađaju 692 učenika, u Godušu 44 učenika, u G. Sapni 111 učenika, u Vitinici 443 učenika, u Nezuku 103 učenika, u Međeđi 97 učenika i u Rastošnici 3 učenika. Među učenicima su evidentirana 44 učenika sa lakšim i težim psihofizičkim smetnjama u razvoju i to 27 učenika od I do IV razreda i 17 učenika od V do VIII razreda. S obzirom da je općina Sapna prilično razuđena lokalna zajednica 462 učenika do škole putuju više od 3 km. Nacionalna struktura učenika je takva da je 1480 učenika Bošnjačke nacionalnosti, 10 učenika Romske i 3 učenika Srpske nacionalnosti.

10.2.2 Broj i struktura nastavnog osoblja

U školi trenutno radi 101 radnik od čega je 88 radnika nastavno osoblje dok 13 radnika radi na održavanju i na drugim tehničkim poslovima. Nacionalna struktura radnika je sljedeća:

- Bošnjaci 96 radnika
- Srbi 5 radnika

10.2.3 Školski prostor

JU OŠ „Sapna“ raspolaže sa centralnom devetorazrednom školom i šest područnih škola, od kojih je pet petorazrednih a područna škola u Vitinici je devetorazredna. Radovi na područnoj školi u Vitinici su završeni 2005. godine pa se nastava počela izvoditi već u septembru 2005 godine, čime su uveliko popravljani uvjeti za rad. Ostali školski objekti su u dobrom stanju, a osim škole u Vitinici, sagrađen je i novi školski objekat za potrebe područne škole u Nezuku.

Zagrijavanje prostorija zimi se u centralnoj školi, područnim školama u Vitinici, Gornjoj Sapni, Međeđi i Godušu vrši pomoću centralnog grijanja iz vlastitih kotlovnica. Područna škola u Rastošnici se zagrijava pomoću peći na čvrsto gorivo. Popravljanju uslova za rad, naročito onih higijenskih, doprinijelo je i asfaltiranje školskih dvorišta i sportskih poligona centralne škole i područnih škola u Godušu, Vitinici i Međeđi. Samo centralna škola posjeduje fiskulturnu salu dok je u prvoj fazi izgradnja sale u Vitinici.

Tabela 19. – Centralna škola - Sapna i Područna škola Vitinica

Vlastiti zatvoreni prostor	Centralna škola Sapna		Područna škola Vitinica	
	Broj	Površina m2	Broj	Površina m2
1. Učionice	13	715	9	504
2. Kabineti	-	-	-	-
3. Labaratorije	-	-	-	-
4. Radionice	-	-	-	-
5. Biblioteke	1	30	1	35
6. Kuhinje	-	-	1	19
7. Fiskulturne sale	1	178	-	-
8. Ostali prostor	13	589	22	686
S V E G A	28	1512	33	1244
Vlastiti otvoreni prostor				
1. Dvorišta	1	4677,5	1	7451
2. Sportski tereni	1	1200	1	600
3. Bašte- vrtovi	-	-	-	-

10.2.4 Školski namještaj

Škola jedva da zadovoljava potrebe u osnovnom školskom namještaju za trenutni broj učenika (klupe, stolice). Kabineti za izvođenje nastave iz hemije, fizike i biologije nemaju ni minimalne količine nastavnih sredstava predviđenih nastavnim planom i programom. Sportska sala nije dovoljno opremljena sportskim rekvizitima i spravama.

Tabela 21. Pregled školskog namještaja

R.b.	NAZIV	Potrebno kom.	Posjeduje
1.	Školski razglas	2	1
2.	TV-prijemnik	20	13
3.	Grafoskop	10	7
4.	Video-rekorder	20	11
5.	Magnetofon	-	-
6.	Kasetofon	10	8
7.	Epidijaskop	2	1
8.	PC-računar	20	17
9.	Fonolaboratorija	1	-
10.	Komplet za fiziku	1	-
11.	Komplet za hemiju	1	-
12.	Komplet za biologiju	1	-
13.	Foto- kopir aparat	7	5

Vlastiti i zatvoreni prostor	Pod.Škola G. Sapna		Pod.Škola Goduš		Pod.Škola Nezuk		Pod.Škola Međeđa		Pod.Škola Rastošnica	
1. Učionice	4	176	2	112	4	168	2	112	3	168
2. Kabineti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Labaratorije	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Radionice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Biblioteke	-	-	-	-	1	8,4			-	-
6. Kuhinje	-	-	1	8	1	8,4	1	8	1	8
7. Fiskulturne sale	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8. Ostali prostor	5	80	7	84		134	7	84	3	48
S V E G A	9	256	10	204	6	318,8	10	204	7	224
Vlastiti otvor.prostor										
1. Dvorišta	1	1299	1	796	1	708	1	796	1	2500
2. Sportski tereni	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Bašte- vrtovi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Voćnjaci	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
S V E G A	1	1540	1	796	1	708	1	796	1	2500

Pregled prostora u područnim školama

10.2.5 Nastavna sredstva

Škola ne raspolaže neophodnim nastavnim sredstvima. Sa svoje strane i u sklopu raspoloživih mogućnosti škola će izvršiti izvjesna izdvajanja u cilju nabave ovih sredstava, a naročito za opremanje školske biblioteke obaveznim lektirama.

10.3 Srednjoškolsko obrazovanje

JU Mješovita srednja škola Sapna je osnovana 16. 8. 2003. godine. Verifikovana je za obrazovanje učenika za sljedeća tehničko - stručna zvanja i zanimanja:

- Mašinska tehnička škola (stručno zvanje: Mašinski tehničar, Mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje);
- Poljoprivredna tehnička škola (stručno zvanje: Poljoprivredni tehničar općeg smijera);
- Ekonomska škola (stručno zvanje: Poslovni tehničar, Poslovno-pravni tehničar);
- Mašinska stručna škola (zanimanja: Plinski i vodoinstalater, Instalater centralnog grijanja - Bravar);
- Trgovinska stručna škola (zanimanje: Trgovac, Prodavač).

10.3.1 Školski prostor

Škola radi u vlastitoj zgradi koja se nalazi u ulici 206. Viteške brigade bb u Sapni. Prostor koji škola koristi za izvođenje nastave je sljedeći:

Tabela 22. Pregled školskog prostora

R.b.	Naziv prostora	Broj prostorija	Površina u m ²
1.	Učionice općeg tipa	8	
2.	Kabinet za informatiku	1	
3.	Radionica-za mašinsku struku	2	
4.	Biblioteka	1	
5.	Zbornica	1	
6.	Hodnici – na tri sprata	3	
7.	Kancelarija	3	
8.	Podrum	2	
9.	Pomoćna prostorija	2	
	UKUPNO	23	996

Škola raspolaže sa dovoljnim brojem učionica za nesmetano izvođenje stručno-teorijske nastave. Škola nema vlastitu fiskalnu salu, te nastavu tjelesnog i zdravstvenog odgoja izvodi na školskom igralištu koje se koristi i za izvođenje nastave u Osnovnoj školi „Sapna“. Praktična nastava u MSSŠ Sapna se u Poljoprivrednoj školi izvodi na parcelama u Sapni, Godušu i Križevićima, u Mašinskoj stručnoj školi se izvodi u radionici unutar škole, a za Trgovinsku školu praktična se nastava izvodi u prodajnim objektima u Sapni. Za učenike Poljoprivredne škole organizira se i ferijalna praktična nastava.

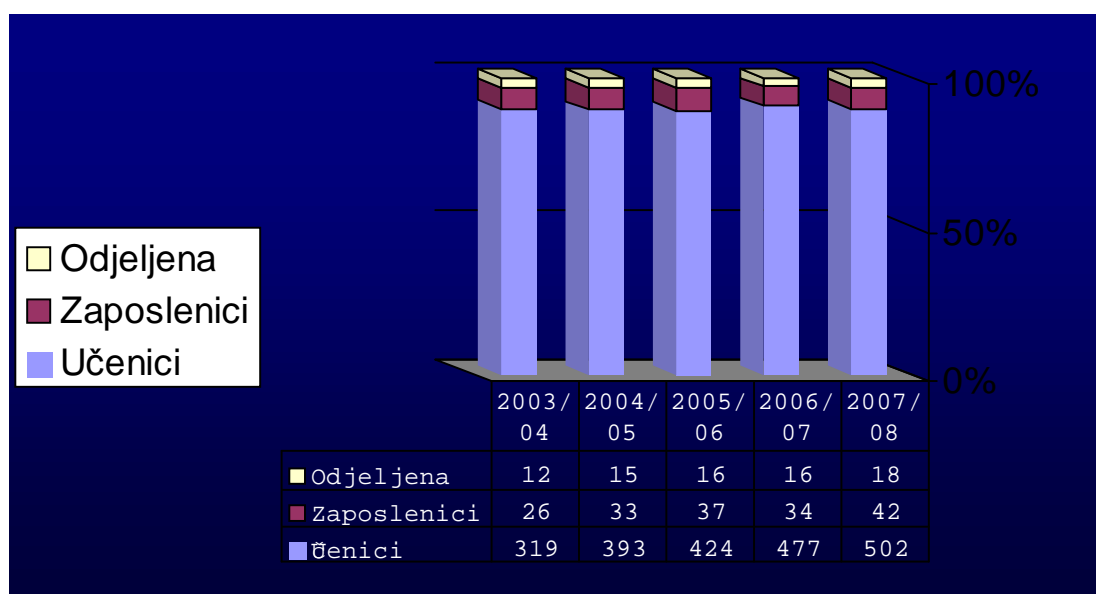
Tabela 23. Broj upisanih učenika po zanimanjima u školskoj 2007./08. godini

Stručno zvanje zanimanje	I razr.		II raz.		III raz.		IV raz.		Svega	
	od j	uče n	o d	uče n	odj	uče n	od j	uče n	od j	uče n
Mašinski tehničar	-	-	-	-	-	-	1	24	1	24
Maš.teh.za kompjutersko projekt.	1	31	1	27	1	25	-	-	3	83
Poljoprivredni tehničar	1	29	1	30	1	19	1	16	4	94
Poslovni tehničar	-	-	-	-	1	32	1	32	2	64
Poslovno-pravni tehničar	1	32	1	31	-	-	-	-	2	63
Plinski i vodoinstalateri Instalateri cent. grijanja	1	33	1	26	-	-	-	-	2	58
Inst. cent. grij. -Bravar	-	-	-	-	1	23	-	-	1	23
Trgovac	1	33	1	31	-	-	-	-	2	64
Prodavač	-	-	-	-	1	28	-	-	1	28
Ukupno	5	159	5	145	5	127	3	72	18	502

Broj upisanih učenika ove škole se povećava iz godine u godinu. U školskoj 2003./04. godini školu je pohađalo 319 učenika. Ove školske godine taj broj je veći za 184.

Tabela 24. Pregled broja odjeljenja, zaposlenika i upisanih učenika po školskim godinama

	2003/04.	2004/05.	2005/06.	2006/07.	2007/08.
Učenici	319	393	424	477	502
Odjeljenja	12	15	16	16	18
Zaposlenici	26	33	37	34	42

Šematski prikaz tabele 24.

Treba napomenuti kako je povećanje broja učenika, koje se vidi u tabeli iznad, uzrokovano povećanjem broja učenika Osnovne škole „Sapna“ koji se upisuju u ovu školsku ustanovu umjesto u škole u drugim općinama te povećanjem broja različitih zanimanja za koja ova škola nudi obrazovanje. Pretpostavlja se da će već za dvije godine broj upisanih učenika u MSŠ „Sapna“ početi opadati što je u skladu sa trenutnom stopom nataliteta i činjenicom da se od sljedeće školske godine upisuju učenici osmih razreda koji su rođeni ratne 1993. godine.

10.4 Visokoškolsko obrazovanje

Na području općine Sapna ne postoje ustanove za više i visoko obrazovanje. Zainteresirani ovu vrstu obrazovanja stižu upisom na fakultete Univerziteta u Bosni i Hercegovini ili van države. Sa ovih prostora je i nekoliko studenata univerziteta van granica naše zemlje, posebice u Beču. Preciznih statističkih podataka nema, ali se na

osnovu pretpostavke može kazati da studije sa naše općine pohađa između 90 i 100 studenata.

10.5 Kultura

Nosilac kulturnih aktivnosti na području općine je BZK „Preporod“ - Općinsko društvo Sapna, koje egzistira od 1997. godine i u skladu sa skromnim finansijskim mogućnostima a u saradnji sa Općinom Sapna i Medžlisom IZ Zvornik - Sapna organizuje tokom godine po nekoliko kulturnih javnih manifestacija, uglavnom u povodu obilježavanja značajnih datuma, državnih i vjerskih praznika. Promocije knjiga, gostovanja književnika i pjesnika uglavnom se organizuju u JU OŠ „Sapna“, JU MSŠ „Sapna“ i prostorijama Općine. Organizovanje likovnih i drugih izložbi je otežano zbog nedostatka adekvatnog izložbenog prostora, pa su te izložbe veoma rijetke.

Treba istaći kako na području općine Sapna ne postoje Dom kulture, gradska ili narodna biblioteka, nema kulturno - umjetničkih društava za čime postoji potreba. Zbog nedostatka adekvatnog prostora kulturne javne manifestacije se održavaju na otvorenom, tako da njihova uspješnost zavisi i od vremenskih prilika. U nekim mjesnim zajednicama postoje društveni objekti koji se između ostalog mogu koristiti i za potrebe različitih kulturnih aktivnosti.

Tabela 25. Pregled društvenih objekata po Mjesnim zajednicama

Redni broj	Naziv i mjesto objekta	Sadašnje stanje objekta
1.	SUR „VITEZOVI“	U funkciji
2.	MZ KOVAČEVIĆI – prostorije MZ	U funkciji
3.	MZ GODUŠ – prostorije MZ - škole	U funkciji
4.	MZ VITINICA – prostorije MZ	U funkciji
5.	MZ MEĐEĐA – prostorije MZ	U funkciji
6.	MZ ZASEOK – prostorije MZ	U funkciji
7.	MZ BALJKOVICA – prostorije MZ	U izgradnji

U mjesnim zajednicama: Rastošnica, Nezuk, Kobilici, Gornja Sapna i Žuje - Šarci ne postoje društveni objekti sa prostorijama pogodnim za održavanje kulturnih javnih manifestacija. U Sapni je izgrađen i opremljen objekat za potrebe javne gradske biblioteke ali se koristi u druge svrhe obzirom da ta institucija još uvijek nije formirana.

10.6 Sport

Zbog nepostojanja specifičnih uslova za ekspanziju različitih sportova na našoj općini je najzastupljeniji fudbal. Tako na području općine Sapna egzistira jedan fudbalski klub (OFK „Vitinica-Sapna“) i takmiči se u Prvoj ligi tuzlanskog kantona. Bilo je pokušaja organizovanja fudbalskih klubova i u mjesnim zajednicama Nezuk i Goduš ali

je život ovih klubova bio kratak zbog nemogućnosti njihovog finansiranja. Iz istih, finansijskih problema nastao je i postojeći klub i to spajanjem klubova FK „Vitezovi“ Sapna (osnovani 1997. godine) i FK „Mladost“ Vitinica (osnovani 1999. god.). Od 2006. godine na prostoru općine djeluje Općinski nogometni savez Sapna (ONS Sapna) koji je organizovao i pokrenuo općinsku ligu u malom fudbalu u okviru koje se u 2007. godini takmičilo 14 klubova malog fudbala.

Od sportskih zbivanja vezanih za fudbal treba istaći kako se 1. maja ili povodom obilježavanja značajnih datuma u nekim mjesnim zajednicama organizuju turniri u malom fudbalu. Učešće mladih evidentno je samo u takmičenjima u ovom sportu.

Odbojkaški klub invalida „Drina“ Sapna okuplja dvadesetak članova a takmiči se u Prvoj ligi FBiH. Prvenstvene ili kup-utakmice igra kao domaćin u neuslovnoj fiskluturnoj sali Osnovne škole „Sapna“. OKI „Drina“ Sapna je pod imenom „Zvornički vitezovi“ osnovan u maju mjesecu 1995. godine ali je registrovan tek u septembru 1999.

Od 1993. godine na području općine djeluje Sportsko lovačko društvo „Mustafa Husić – Čektalo“. Trenutno ovo društvo ima oko 250 članova. Prije izbivanja agresije na BiH postojale su i dvije lovačke kolibe, koje su u toku rata uništene, ali je odmah nakon prestanka ratnih dještava popravljena je lovačka kuća u Nezuku, koju su izgradili lovci ovog lovačkog društva uz posebno angažovanje lovaca iz Nezuka. Ova je kuća služila za sve potrebe Lovskog društva. Sada su intenzivirane aktivnosti na izgradnji lovačkog doma u Sapni, a izgrađene su i lovačke kuće na Papratnicama, Šaračkim Brdima, baraka u Zadrumlju a u fazi izgradnje su i lovačke kuće u Godušu, Kobilićima i Vitinici.

Od sportskih klubova postoji još i sportsko ribolovno društvo „ŠKOBALj“ Sapna koje nema značajnijih aktivnosti zbog slabe finansijske podrške i individualnosti u ovom drutvu.

Tabela 26. Stanje objekata za sport u općini Sapna

Redni broj	Vrsta objekta	Mjesto	Sadašnje stanje objekta
1.	Gradski fudbalski stadion	Sapna	U funkciji
2.		Sapna	U funkciji -neuslovna
3.	Fiskulturna sala	Sapna	U funkciji
4.	Poligon za male sportove	Vitinica	U funkciji
5.		Kovačevići	U funkciji
6.	Poligon za male sportove	Međeđa	U funkciji
7.		Goduš	U funkciji
8.	Poligon za male sportove	Nezuk	Nije u funkciji
9.		Kobilići	U funkciji
10.	Poligon za male sportove	Gornja Sapna	U funkciji

11. ZDRAVSTVENA I SOCIJALNA ZAŠTITA

Socijalna sigurnost se može objasniti u dva značenja. U širem značenju socijalna sigurnost podrazumijeva stanje u društvu u kojem se građani osjećaju sigurnim pred rizicima s kojima se mogu suočiti. U užem smislu socijalna sigurnost podrazumijeva sistem održavanja dohodka i zadovoljavanja osnovnih egzistencijalnih potreba građana. (Puljiz 2005:10).

Na socijalnu sigurnost utiče nekoliko segmenata socijalnog sektora kao što su: zdravstvena zaštita, socijalna zaštita, rad, zapošljavanje, raseljene osobe, penzijsko invalidska zaštita i boračka zaštita. Naravno, kroz ove segmente najbitnije je analizirati zdravstvenu i socijalnu zaštitu te zdravstveno osiguranje kao jedan od segmenata zdravstvene zaštite.

11.1 Zdravstvena zaštita

Sistemi zdravstvene zaštite u središtu su kontinuiranog interesa javnosti, posebno stoga što je riječ o ustanovi koja se bavi zdravljem ljudi. Bolest je, kao jedan od glavnih životnih ali i socijalnih rizika, ne samo prioritarno područje medicinske ili javno zdravstvene intervencije, već i područje posebne socijalne brige države (Puljiz 2005:199). Ova javno - državna dimenzija zdravstvenih sistema proizilazi iz pitanja kako na najučinkovitiji način organizirati zdravstvenu zaštitu odnosno kako je financirati. Način na koji država odgovara na ovo pitanje je takvo da zdravstvena zaštita nije podjednako dostupna svim njenim građanima.

Zdravstvena zaštita je Ustavom podijeljena između Federacije BiH i Kantona. Većina nadležnosti je delegirana na nivo kantona. Kada je u pitanju općina Sapna nivo zdravstvene zaštite se ogleda kroz primarnu zdravstvenu zaštitu u Domu zdravlja Sapna i 6 ambulanti porodične medicine. Sekundarnu zdravstvenu zaštitu građani općine Sapna ostvaruju u Univerzitetsko - kliničkom centru u Tuzli.

Prostorni kapacitet doma zdravlja Sapna je 1134 m², što relativno zadovoljava potrebe ustanove i korisnika zdravstvenih usluga. Pored ovog prostornog kapaciteta dom zdravlja raspolaže i sa 968 m² prostora u MZ-a na prostoru Općine i to u Vitinici, Medjedji, Nezuku, Godušu i Rastošnici. Kada je u pitanju tehnička opremljenost mora se kazati da je ona na nezadovoljavajućem nivou za pružanje usluga i dom zdravlja od bitnije opreme raspolaže sa:

- jednim aparatom defibrilatorom sa monitorom,
- jednim EKG aparatom, šestokanalnim,
- hematološkim analizatorom i druga oprema za osnovne laboratorijske nalaze,
- jedan kolposkop model 192/1,
- jedan mikroskop MBL 2100,
- jedan ultrazvučni aparat Flexus ssd i
- dva sanitetska vozila.

Materijalnu osnovu ustanove čine sredstva obezbijedena od Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona u visini od 95 % ukupnog prihoda a razlika se ostvaruje iz vlastitih prihoda. U strukturi zaposlenih je 50 medicinskih i 23 ne medicinska radnika. Od navedenog broja medicinskih radnika je.

- 7 doktora specijalista,

- 6 doktora medicine opće prakse, (dva doktora su na specijalizaciji: internista i urgentna medicina),
- 1 doktor stomatolog
- 2 ljekara pripravnika
- 3 viših medicinskih tehničara i
- 31 medicinskih tehničara

Pored ovog broja medicinskih radnika u ustanovi rade i 23 zaposlenika koji nisu medicinske struke i to:

- 2 sa visokom stručnom spremom,
- 14 sa srednjom stručnom spremom i
- 7 ne kvalifikovanih radnika.

U primarnoj zdravstvenoj zaštiti je obavljen i najveći broj pregleda i usluga. U toku 2006. godine obavljeno je 74.037 pregleda i 98.106 usluga. Na osnovu navedenih podataka može se zaključiti da je po stanovniku općine izvršeno prosječno 126 usluga. Kada je u pitanju zdravstvena slika korisnika zdravstvenih usluga bitno je istaći neke zabrinjavajuće pokazatelje da na prostoru općine Sapna veliki broj ljudi hronično obolijeva od teških i neizlječivih bolesti kao što su:

- infekcije respiratornih puteva,
- reumatska oboljenja,
- kardiovaskularna oboljenja i hipertenzija,
- urinarne infekcije i
- nervna oboljenja.

Potrebno je posebno istaći zabrinjavajuće podatke kada je u pitanju urinarna infekcija i nervna oboljenja. Na prostoru općine Sapna do 2004. godine su samo dva pacijenta odlazila na hemodijalizu, a sada već ima 7 pacijenata sa tim smetnjama.

Takođe je bitan podatak da je u posljednjih 4 godine zbog nervnih oboljenja i psihičkih kriza na prostoru općine Sapna registrovano 5 suicida.

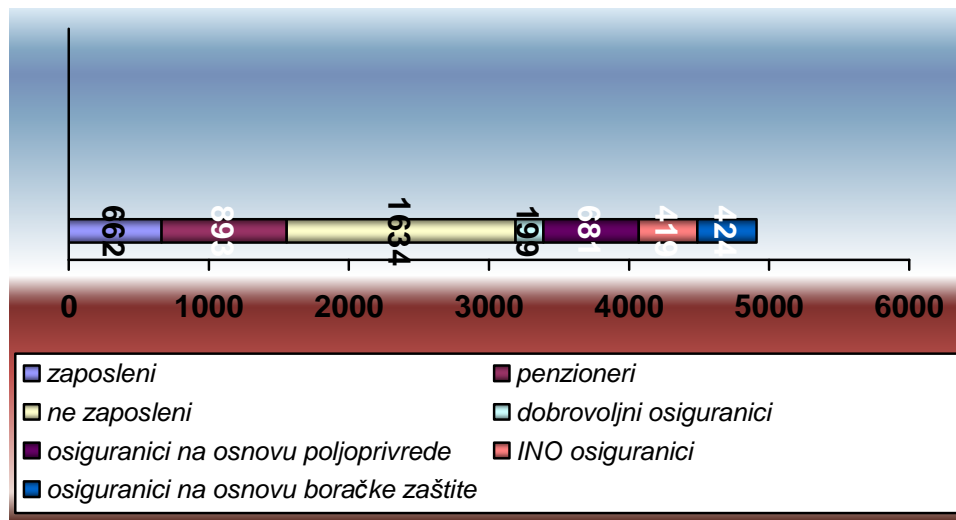
Drugi razlog je postojanje velikog broja ljudi koji nemaju zdravstveno osiguranje ni po jednom osnovu, što takve osobe dovodi u opasnost hroničnog obolijevanja i trajne invalidnosti, a njihove porodice u trajno siromaštvo. Zbog ovakve situacije bolesni, ili moraju uz uputnicu odlaziti u Tuzlu a da nemaju osnovnih sredstava za egzistenciju ili ne odlaze na dalje liječenje.

Zdravstveno osiguranje je dio socijalnog osiguranja građana i čini jedinstven sistem u okviru koga građani ulaganjem sredstava, na načelima uzajamne solidarnosti, obavezno u okviru kantona osiguravaju ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu i druge oblike osiguranja na način koji je utvrđen Zakonom, te drugim propisima donesenim na osnovu Zakona (Sl.novine FBiH br. 30/97 i 7/02). Ovim Zakonom je predviđeno pravo na obavezno zdravstveno osiguranje, kojeg na prostoru općine Sapna, trenutno koristi 9512 lica, sa 4302 osiguranika.

Struktura osiguranika je:

- zaposleni 662 lica,
- penzioneri 893 lica,
- nezaposleni 1634 lica,
- dobrovoljni osiguranici 199 lica,
- osiguranici po osnovu poljoprivrede 681lica,
- INO osiguranici 419 lica,

- osiguranici po osnovu boračke i socijalne zaštite 424 lica

Šematski prikaz osiguranih lica

Mnogi građani, nepoznavajući propise po kojima mogu koristiti ovo pravo, doveli su sebe u situaciju da su to pravo izgubili i da ga nemogu povratiti, da moraju plaćati dobrovoljno zdravstveno osiguranje.

11.2 Socijalna zaštita

Pojam socijalna zaštita je relativno novi pojam. Njeno definisanje polazi još uvijek sa nacionalnog nivoa pojedinih država. Tako u Federaciji BiH stoji "da je socijalna zaštita organizirana djelatnost u Federaciji, usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti njenih građana i njihovih porodica u stanju socijalne potrebe. Socijalnom potrebom smatra se trajno ili privremeno stanje u kome se nalazi građanin ili porodica, prouzrokovano ratnim događajima, elementarnom nepogodom, opštom ekonomskom krizom, psihofizičkim stanjem pojedinca ili drugih razloga, koje se ne mogu otkloniti bez pomoći drugog lica" (Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom Sl.novine FBiH 36/99). Sistemi socijalne zaštite su osnovni instrument kojim društvo nastoji pomoći građanima u stanju socijalne potrebe.

Socijalna zaštita je u nadležnosti Kantona, a neki oblici socijalnih davanja idu i sa nivoa budžeta FBiH, što je u mnogome povećalo iznose određenih oblika socijalnog davanja.

U općini Sapna socijalna zaštita se ostvaruje u Centru za socijalni rad, putem kojeg se ostvaruju različiti oblici zbrinjavanja kao što su:

- korisnici stalne novčane pomoći, materijalno neosigurana i za rad nesposobna lica,
- korisnici invalidnine, tuđe njege i pomoći, lica koja su proglašena neratnim invalidnim licima u procentu 60 % i više,
- civilne žrtve rata, i to porodična i lična invalidnina,
- porodilje iz radnog odnosa i one koje nisu u radnom odnosu,
- djeca ometena u fizičkom i psihičkom razvoju kao i oboljela djeca u vidu uvećanog dječijeg dodatka,

- djeca u porodičnom smještaju, kao i djeca u ustanovama socijalne zaštite,
- dječiji dodatak za djecu čiji roditelji nisu u radnom odnosu,
- jednokratno pomaganje porodicama i licima koja se nalaze u stanju "socijalne potrebe".

Kod napora koje Centar čini u zbrinjavanju građana u stanju socijalne potrebe, poseban problem su Zakonski okviri kojima se regulišu određena prava, jer socijalna pomoć često nije dostupna onima koji je najviše trebaju, a to su nezaposleni koji su sposobni za rad ali nemaju priliku da rade.

Dobro je u ovakvoj općini kakva je Sapna, ruralna i apsolutno nerazvijena da obim i količina prava idu sa budžeta TK-a, jer da su u nadležnosti općine koja ima minimalan budžet bili bi dovedeni u pitanje.

Tabela 27. Pregled broja korisnika i iznosa koji je ostvaren u 2006.godini

Prava	Broj korisnika u 2006	Podjeljeno sredstava u 2006 KM
Stalna novčana pomoć	55	68.308,00
Invalidna lica sa tuđom njegom i pomoći	55	123.318,00
Porodična i lična invalidnina za čžr-a	154	160.785,00
Uvećani dječiji D.D.	16	7.780,00
Djeca u porodičnom smještaju	9	35.640,00
Porodilje koje nisu u radnom odnosu	41	6.100,00
Jednokratna novčana pomoć	301	34.462,00

Iznos stalne novčane pomoći u 2006. godini je iznosio 85 KM za lica i 26 KM za sauživaoce. Zbrinjavanje invalidnih lica je počelo u 2006. godini funkcionisati sa nivoa Federacije i iznosi primanja po osnovu invalidnosti, tuđe njege i pomoći te ortopedskog dodatka, su znatno povećani i kreću se do 333 KM u zavisnosti od procenta invalidnosti i oblika tuđe njege. Takođe, porodična i lična invalidnina za civilne žrtve rata u iznosu 50 % se isplaćuje sa nivoa Federacije a 20 % sa nivoa Kantona. I kod ovog oblika davanja je došlo do znatnog povećanja tako npr. porodična invalidnina sa 37 KM, se povećala na 221 KM od posle septembra 2006. Uvećani dječiji dodatak, nažalost primaju samo djeca ometena u razvoju i oboljela od određenih bolesti, i on je u 2006. godini iznosio 40 KM. Djeca u porodičnom smještaju imaju primanja 330 KM. Vlada TK-a pomaže porodilje koje nisu u radnom odnosu u vidu jednokratne pomoći za opremanje novorođenčeta u iznosu 150 KM za 2006. godinu.

Jednokratna pomoć je prilika da se pomogne licima koja se nađu u stanju socijalne potrebe, za liječenje, smrt u porodici i druga stanja. Licima koja po pozitivnim Zakonskim propisima nemogu ostvariti neko redovno pravo, a ti iznosi se kreću do 260 KM po osnovu opravdanosti zahtjeva, u 2008. godini je počelo i uspostavljanje prava na dječiji dodatak za djecu čiji su roditelji nezaposleni, i to pravo je ostvarilo 685 porodica (oktobar 2007.), sa iznosom od 30 KM po djetetu.

Na socijalnu sliku stanovništva općine Sapna utiču i primanja koja određen broj građana ostvaruje i putem boračko invalidske zaštite, te na taj način rješavaju osnovne egzistencijalne potrebe.

Ukupan broj porodica koje imaju porodičnu invalidninu je 694 sa prosječnim primanjima 211 KM po porodici, dok 291 lice prima ličnu invalidninu, tuđu njegu i ortopedski dodatak u prosjeku od 289 KM. Bitno je napomenuti da od ovog broja 214 porodica koje imaju porodičnu invalidninu, živi na prostoru općine Sapna i 164 porodice ratnih vojnih invalida, dok ostali korisnici BIZ-a nemaju prebivalište odnosno boravište na prostoru općine. Po osnovu ovog broja korisnika, BIZ podijeli 52.400 KM lične invalidnine mjesečno i 226.500 KM porodične invalidnine takođe mjesečno.

Pored ovih oblika davanja putem BIZ-a od 1999. godine za 236 lica i porodica je podijeljeno 1.884.000 KM kao pomoć pri rješavanju stambenog pitanja boraca i članova njihovih porodica.

Starih i penzionera preko 65 godina, po procjeni, ima oko 1800 i oni su potencijalno najugroženija kategorija.

Kao i svugdje drugo stanovništvo ubrzano stari, zbog pada prirodnog priraštaja i odlaska mladih, veliki broj starih osoba živi samo, o mnogima djeca ne vode brigu jer su i sami u kategoriji siromašnih. Prije su ljudi bili kod kuća, bavili su se poljoprivredom i stočarstvom, nisu odlazili u preduzeća tako da danas nemaju penziju. Mnogi žive vrlo teško, čak nemaju ni zdravstvenu zaštitu, nepismeni su, žive izolirano i ne poznaju sisteme kojima se trebaju obratiti.

U općini Sapna je evidentirano 860 penzionera, od toga 557 penzionera koji penziju primaju iz BiH, oko 240 penzionera koji penziju primaju iz Srbije i oko 80 penzionera koji penziju primaju iz Hrvatske, Slovenije i drugih zemalja zapada.

Mada se mogu čuti komentari kako penzioneri nisu siromašna populacija, mora se konstatovati da penzioneri općine Sapna, njih oko 95 % jesu, broj od 240 penzionera iz Srbije su daleko ispod apsolutne linije siromaštva jer je njihov procenat 30 % u ukupnom broju penzionera. Bitno je istaći da su penzije iz Srbije ispod svakog minimuma, da se dešava da ljudi imaju i 30 eura penziju, da je prosjek tih penzija 52 eura. I ostali penzioneri koji penzije primaju iz BiH i drugo primaju najčešće minimalne iznose penzija jer su ih stekli radeći najmanje plaćene poslove, poslove koje su mogli raditi sa nižom stručnom spremom, obično fizičkih radnika. Ovo pokazuje i struktura penzija sa brojem korisnika i prosječnom penzijom za august 2007. godine, za penzionere općine Sapna.

Tabela 28. Pregled broja penzionera sa iznosom penzija za mjesec august 2007.godine

Broj korisnika	Prosječan iznos penzije
14 penzioner	25,12 KM
12 penzionera	77,75 KM
12 penzionera	170,68 KM
375 penzionera	229,68 KM
103 penzionera	257,05 KM
15 penzionera	306,25 KM
16 penzionera	350,90 KM
5 penzionera	448,28 KM
5 penzionera	562,16 KM
UKUPNO 557	235,54 KM

Kada se uzmu svi ovi pokazatelji uz činjenicu da nijedna porodica penzionera nema dvije penzije, jer je u pravilu samo muž radio, dodatno oslikava socijalnu sliku ove populacije građana općine Sapna.

Općina Sapna je u proteklom ratu prihvatila enormno veliki broj raseljenih lica oko 9200, i oni su sa prostora ove općine već 12 godina u kontinuiranom procesu povratka. Trenutno je na prostoru općine registrovano 57 raseljenih osoba, koje su uglavnom smještene u izbjegličkim naseljima u Sapni i Nezuku. Sva ova lica ostvaruju svoja egzistencijalna prava po osnovu prebivališta u organima općine Sapna.

U dvosmjernom procesu kretanja stanovništva na prostoru općine Sapna je registrovano 700 povratnika srpske nacionalnosti o kojima općinski organi vode brigu u obezbjeđenju normalnih uslova za život, gradnje kuća, infrastrukture i uključenja u normalne tokove života. Problem je ne postojanje povjerenja kod povratnika i bošnjačke nacionalnosti u RS i srpske u FBiH te se mnogi ne odjavljuju iz ranijeg mjesta prebivališta i prijavljuju u povratnička mjesta, dakle zadržavaju zdravstveno i druga socijalno statusna pitanja u „svojim entitetima“.

12. LOKALNA UPRAVA I NJENI PARTNERI

Lokalna uprava, kao nosilac i pokretač svih javnih aktivnosti za zadovoljenje potreba lokalne zajednice, te nevladin i privatni sektor, čine jedan partnerski tim u cilju kreiranja boljih uslova kvaliteta života. Zbog toga je u zadovoljavanju svih potreba bitna i neophodna saradnja javnog, privatnog i nevladinog sektora kako bi dinamičnost tih odnosa kreirali nova demokratska rješenja po mjeri svakog građanina. Njihova odgovornost u tom procesu očigledno je iz dana u dan sve veća, u skladu sa dinamikom življenja i sve većim potrebama i težnjama građana u kreiranju nove zajednice.

Današnji uslovi rada i djelovanja javnog, privatnog i nevladinog sektora su veoma dinamični, kreativni i zahtjevni u odnosu na raniji period koji je bio ograničen institucionalno propisanim pravilima.

Nevladine organizacije, udruženja građana i privatni sektor su ostvarili određene interese građana, ali je to u odnosu na današnje potrebe građana bilo nedovoljno. Naši prirodni i ljudski resursi nameću zajedničku zadaću da lokalnu zajednicu učinimo što demokratičnijom, privlačnijom i bogatijom, u prvom redu kroz razvoj poduzetništva i biznisa, demokratizacijom lokalne uprave, razvojem i unapređenjem lokalne infrastrukture.

12.1 Sadašnje stanje

Općina Sapna je u sastavu Tuzlanskog kantona i nastala je od dijla općine Zvornik u skladu sa Zakonom koji je donio parlament Federacije Bosne i Hercegovine. Predstavničko tijelo općine je Općinsko vijeće koje broji 15 vijećnika, a izvršnu vlast predstavlja Načelnik općine. Poslovi lokalne samouprave i upravni poslovi iz samoupravnog djelokruga općine obavljaju se unutar jedinstvenog općinskog organa uprave, odnosno u tri općinske upravne službe:

- a) Služba za prostorno uređenje, geodetske, imovinsko - pravne poslove, poduzetništvo i finansije.
- b) Služba za civilnu zaštitu.
- c) Služba za društvene djelatnost, branilačko invalidsku zaštitu i opću upravu.

Dostignuti nivo demokratizacije i razvoja društva odraz je promjena nastalih u procesu tranzicije, a što se odrazilo i na rad i djelovanje lokalne uprave. Lokalna uprava, kao servis građana, kroz svoju predstavničku i izvršnu vlast, djeluje u skladu sa ustavom, zakonom i Statutom općine. Općinsko vijeće, kroz svoj redovan rad i rad svojih stalnih komisija, donosi odluke, rješenja, zaključke i druge propise, čime doprinosi realizaciji zadataka postavljenih od strane građana Sapne.

Općinski Načelnik, općinske upravne službe i općinski službenici svoje poslove obavljaju u skladu sa Zakonom o upravnom postupku, drugim zakonima i općinskim propisima. Zavisno od prirode predmeta, građani svoja prava i interese rješavaju unutar zakonski propisanih rokova, a često i u znatno kraćem vremenu (2 -3 dana).

12.1.1 Šema organizacije općinske uprave

Broj zaposlenih u organima uprave:

- Općinsko vijeće 2
- Izvršna vlast 40
- Načelnik 1
- Savjetnici načelnika 2
- Služba za prostorno uređenje, geodesko-imovinsko pravne poslove, poduzetništvo i finansije 13
- Služba za društvene djelatnost, branilačko invalidsku zaštitu i opću upravu 10
- Služba za civilnu zaštitu 14

Tabela 29. Stepen stručnog obrazovanja zaposlenih u organima lokalne uprave za period 1998. – 2007. godina

Red broj	Naziv	1998		2006		2007	
		Opć. Vijeće	Izvršna vlast	Opć. Vijeće	Izvršna vlast	Opć. Vijeće	Izvršna vlast
1.	Visoko stručno obrazovanje VSS	1	1	2	4	2	5
2.	Više stručno obrazovanje VŠS	1	8		9		2
3.	Srednje stručno obrazovanje SSS		44		19		22
4.	Niže stručno obrazovanje		17		4		5
5.	Visokokvalifikovani		3				2
6.	Kvalifikovani		31		2		4
	UKUPNO:	2	104	2	38	2	40

Da bi se kvalitet rada i usluga u određenim službama dodatno poboljšali, potrebno je osigurati kvalitetniju tehničku opremljenost. To se posebno odnosi na geodeske poslove, katastar nekretnina i matičnu evidenciju. Kako je u fazi pripreme projekta za izgradnju šalterske sale u prostorijama općine Sapna, a projekat matične evidencije je u fazi ispitivanja, time će se postići kvalitetnije i efikasnije servisiranje građana, iako je i sadašnji nivo pružanje usluga na zadovoljavajućem nivou.

Općinska administracija je imenovanjem službenika za odnose sa javnošću i izradom općinske strategije za komuniciranje s javnošću omogućila bolji pristup građana informacijama kojima općina Sapna raspolaže (u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji BiH). Strategija komuniciranja s javnošću obuhvata: vodič za pristup informacijama. Razvojem informacionih tehnologija i interneta općina je, za bolju informiranost svojih građana u BiH i inostranstvu uradila svoju Web stranicu (www.opcinasapna.ba) koja je veoma posjećena.

Da bi ostvarili svoje ekonomske, kulturne, prosvjetne, umjetničke, naučne, sportske, humanitarne, tehnološke, ekološke inovacijske, i druge potrebe i interese, građani osnivaju svoja udruženja koja čine tzv. nevladin sektor, koji je partner lokalnoj upravi u stvaranju boljih uslova življenja unutar lokalne zajednice.

Postoji nekoliko glavnih pravaca u okviru kojih djeluju udruženja građana:

- ekonomski prosperitet;
- demokratizacija društva;
- ljudska prava i slobode;
- zaštita žena, djece i omladine;
- povratak izbjeglih i raseljenih lica;
- zaštita interesa boraca i ratnih invalida;
- borba protiv zloupotrebe droge;
- ekologija;
- kultura i sport.

Do uspješne realizacije određenih projekata iz spomenutih pravaca, moguće je doći uz saradnju sa lokalnom upravom. Jedan od zadataka nevladinog sektora svakako je i pravovremeno i tačno obavješćavanje građana o svom radu, s ciljem njihovog animiranja i maksimalnog učešća u realizaciji planiranih aktivnosti. Na području općine trenutno postoji veći broj registrovanih nevladinih organizacija, ali dobar dio njih samo povremeno djeluju ili su gotovo prestale djelovati zbog nepostojanja aktivnih materijalno-tehničkih uslova. Neke nevladine organizacije su izgubile izvore finansiranja zbog povlačenja pojedinih međunarodnih organizacija s područja naše općine.

Tabela 30. Statusno stanje nevladinih organizacija i udruženja građana

<i>Red. Br.</i>	<i>Naziv</i>	<i>Godina osnivanja</i>	<i>Status 1998.godine</i>	<i>Status 2007.godine</i>
1.	Organizacija ODB	1998	djeluje	djeluje
2.	Organizacija RVI	1998	djeluje	djeluje
3.	Organizacija OPŠPB	1998	djeluje	djeluje
4.	Patriotska liga	1991	djeluje	djeluje
5.	Udruženje veterana rata 1992-1995 i liječeni od PTSP-a Sapna	2006	Nije postojalo	povremeno
6.	Udruženje Žena općine Sapne	2005	Nije postojalo	djeluje
7.	Udruženje penzionera			djeluje
8.	„Preporod“			djeluje
9.	Lovačko društvo „Husić Mustafa-Čektalo“ Sapna	1993	dijelovalo	djeluje
10.	Udruženje privrednika		Nije postojalo	povremeno
11.	Udruženje „Eko zeleni“		Nije postojalo	djeluje
12.	Udruženje pčelara			povremeno

12.	Fudbalski klub „Drina“ Zvornik		djelovalo	Ne djeluje
13.	Fudbalski klub „Moča“ Goduš	1997	djeluje	Ne djeluje
14.	Fudbalski klub „Jedinstvo“ Nezuk	1997	djeluje	Ne djeluje
15.	Fudbalski klub „Vitezovi“ Sapna	1997	djeluje	Ne djeluje
16.	Fudbalski klub „Vitinica“ Vitinica	1997	djeluje	djeluje
17.	Odbojkaški klub „Drina“ Sapna			djeluje
18.	Nogometni savez općine Sapna	2006	Nije postajalo	djeluje

Lokalna uprava i njeni partneri došli su do faze u kojoj je formiran postojeći nevladin sektor, uglavnom na inicijativu pojedinih grupa građana. Udruženja građana su programski orjentisana poboljšavanje općeg ekonomskog, kulturnog, prosvjetnog i drugog stanja građana općine. Formirana udruženja pospješuju saradnju između javnog, privatnog i nevladinog sektora.

12.2 Stanje kapaciteta i objekata koje koriste nevladine organizacije i udruženja građana

Većina nevladinih organizacija i udruženja građana za svoj rad koriste određene objekte, ali su to uglavnom privremena i ne adekvatna rješenja koja još uvijek ne obezbeđuju njihovo nesmetano djelovanje. Budući da je većina udruženja formirana poslije rata 1992. - 1995. godine, a da je objekata za tu namjenu bilo veoma malo, te da su bili devastirani (kino sala u Sapni, domovi u Mjesnim zajednicama), ni jedno udruženje nije kvalitetno riješeno sa kancelarijskim prostorom.

Posljednjih godina, lokalna uprava u saradnji sa humatiranim organizacijama je finansirala izgradnju sportskih terena po Mjesnim zajednicama i izgradnju gradskog stadiona, te poslije izgradnje te objekte dala na korištenje lokalnim zajednicama. Izvršeno je projektovanje sportske dvorane u Sapni za zadovoljenje potreba za većim i funkcionalnijim prostorom za razvoj sporta i fizičke kulture. Postojeća fiskulturna sala Osnovne škole u Sapni je nedovoljna i nije predviđena za održavanje sportskih manifestacija.

Nedostatak većeg broja poslovnih prostora u vlasništvu lokalne uprave je rezultat da pojedine prostore koriste više udruženja, kao zajedničke prostorije.

13. VIZIJA OPĆINE SAPNA

Vizija potiče od latinske riječi visio što znači pojava, prikaza, viđenje, gledanje, osobito gledanje u budućnost, (Bratoljub Klaić –Rječnik stranih riječi i izraza).

13.1 Važnost vizije

Vizija NIJE nešto eterično i bajkovito. Prije je konkretna ideja kakva općina može biti u recimo slijedećih 5 godina, ili možda i 50 godina.

Vizija je budućnost koja se treba kreirati, a **NE** prognoza kojom se trebamo baviti.

Vizija mora biti otporna na vrijeme: odnosi se na prošlih i budućih 100 god. za vrijeme kojih se poslovna strategija i specifični ciljevi mogu mijenjati
Vizija je ONO ŠTO ČUVAMO i ono što želimo da ostvarimo.

Vizije Općine Sapna 2009. – 2013. godina :

INFRASTRUKTURNO ZAOKRUŽEN PROSTOR INTERESANTAN ZA ULAGANJA NAŠIH GRADANA I STRANIH ULAGAČA SA PROSPERITETNIM RAZVOJEM MALIH BIZNISA, POLJOPRIVREDE, TURIZMA, SEOSKOG I EKO – TURIZMA. OPĆINA SAPNA JE MJESTO KOJE ŽELITE POSJETITI I U KOJEM SE PRIJETNO OSJEĆATE I DOBRO ŽIVITE.

14. S W O T A N A L I Z A

SWOT analiza općine Sapna je nastala kao rezultat serije radnih sastanaka grupe KPOR-a. Grupa je, poslije prikupljenih i obrađenih podataka stanja, procjenjivala i analizirala situaciju u svim oblastima na prostoru općine Sapna, pa su kroz niz sastanaka definisane snage i slabosti, te uticaj vanjskog okruženja (prilike i prijetnje). **Snage** predstavljaju faktore koji općini daju konkretnu prednost, a samo područje čine atraktivnim za život i obavljanje poslovnih aktivnosti. **Slabosti** su faktori ili trendovi koji čine prepreke ili smetnje razvoju ovoga kraja u ekonomskom, ekološkom i infrastrukturnom razvoju. **Mogućnosti** predstavljaju uslove koji se mogu iskoristiti u otklanjanju slabosti, a razvoj konkurentskih prednosti čine lakšim ili mogućim. **Prijetnje** su nepovoljni trendovi koji, u slučaju nastanka, mogu umanjiti snage i preduprijediti mogućnosti razvoja općine u svim sektorima.

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Geografski položaj ▶ Radno aktivno stanovništvo (15-64) oko 70% ▶ Prirodni resursi - sirovinska baza, pitka voda ▶ Tradicionalni način življenja ▶ Značajan broj zaposlenih u inostranstvu ▶ Komunikacijska povezanost MZ sa sjedištem općine i općine sa Kantomom ▶ Riješene osnovne infrastrukturne potrebe ▶ Riješeno osnovno i srednje obrazovanje, blizina visokoškolskih institucija ▶ Postojanje institucija zdravstvenog i socijalnog osiguranja ▶ Nepostojanje velikih industrijskih sistema ▶ Organizovana administrativna jedinica ▶ Ekološki zdrava sredina 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ne iskorištenost prirodnih resursa (jezera, voda...) ▶ Usitnjenost posjeda, mali % obradivog zemljišta i zagađenost NUS-om ▶ Nezaposlenost ▶ Struktura privrede, ▶ Poduzetnički duh i kultura i sigurnost investicije ▶ Prekid regionalnog puta Zvornik - Brčko ▶ Ne pokrivenost signalima TV kuća iz BiH ▶ Obrazovna struktura porodice ▶ Ne dovršena regulacija riječnog korita ▶ Neaktivno stanovništvo u poljoprivredi posli je rata ▶ Ne usklađenost strukture zanimanja u srednjoj školi i tržišta rada ▶ Infrastruktura i institucije u oblasti kulture i sporta ▶ Pasivnost partnera lokalne zajednice ▶ Tehnička opremljenost ustanova (DZ, PS, Srednja škola..) ▶ Veliki broj penzionera iz Srbije (30%) ▶ Zakonski okvir za ostvarivanje zdravstvene zaštite ▶ Organizacija rada poslovnica PIO i ZZO ▶ Ne postojanje ustanove za predškolski odgoj i dječijih igraonica i parkova ▶ Upravljanje komunalnom infrastrukturom ▶ Postojanje samo jedne banke ▶ Loša usluga ugostiteljske djelatnosti
Mogućnosti	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Uspostava privrednih i turističkih zona ▶ Korištenje resursa zaposlenih građana iz inostranstva ▶ Razvoj drvno - prerađivačke industrije i industrije za proizvodnju građevinskih materijala ▶ Razvoj voćarstva, sakupljanja 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nestabilno političko okruženje ▶ Elementarne nepogode ▶ Iseljavanje stanovništva sa područja Općine ▶ Pad nataliteta ▶ Nelegalna izgradnja objekata pored puteva i vodotoka

<p>šumskog voća i ljekovitog bilja i industrije za preradu voća,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Razvoj stočarstva (mini farme) ▶ Organiziranje javnog prevoza na nivou općine ▶ Izrada prostornog, urbanističkog i regulacionog plana ▶ Informatičko umrežavanje institucija unutar općine ▶ Regulacija riječnog korita u dužini oko 4 km ▶ Gasifikacija i toplifikacija općine Sapna ▶ Prekvalifikacija radnika ▶ Izgradnja kulturno - sportskih objekata i institucija ▶ Podizanje dijagnostike u zdravstvenoj zaštiti na viši nivo ▶ Edukacija stanovništva u oblasti zaštite zdravlja i ostvarivanje prava ▶ Uspostava Agencije za razvoj općine Sapna ▶ Uspostava standarda i kvaliteta u oblasti javne uprave (ISO 9001) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Velika eksploatacija šuma ▶ Ukidanje pojedinih institucija za nesmetano funkcionisanje lokalne uprave ▶ Povećanje hroničnih oboljenja i oboljelih
--	---

Završnom sintezom svih SWOT analiza po grupama urađena je SWOT analiza općine Sapna gdje su sumirane sve **Snage, Slabosti, Mogućnosti i Prijetnje**. Analizirajući generalnu SWOT analizu dobivene su osnovne informacije o lokalnim problemima, iz posmatranih oblasti, na koje se u narednom periodu treba fokusirati. Razvoj odabranih sektora zasniva se na korištenju jakih strana lokalne zajednice kao i mogućnosti koje se, s tim u vezi, pružaju.

14.1 Snage

Među osnovne snage koje se mogu koristiti za konkurentsku prednost u odnosu na vanjsko okruženje uzet je geografski položaj općine. Dakle, općina Sapna se nalazi u sjeveroistočnom dijelu Bosne i Hercegovine, blizu graničnog prelaza sa Srbijom - Krakaj, što pruža šansu proizvođačima sa općine Sapna da brzo mogu doći do granice i svoje proizvode ponuditi inostranom tržištu. Cijelom teritorijom općine prolazi regionalni put R-456; Zvornik – Sapna – Priboj - Brčko, što pruža šansu za razvoj raznih vidova usluga koje se mogu ponuditi onima koji prolaze ovim prostorom. Modernizacijom ove putne dionice, otvara se mogućnost korištenja jezera Sniježnica u turističke svrhe.

Pored geografskog položaja, kao snaga se može koristiti i radno aktivno stanovništvo kojeg u dobi između 15 i 40 godina ima oko 70 % od ukupnog broja stanovnika.

Prirodni resursi, kao snaga, se veoma slabo koriste, izuzme li se korištenje šumskog potencijala od strane preduzeća Šume tuzlanskog kantona.

Valja napomenuti da je općina Sapna, u poslijeratnom periodu, riješila dosta infrastrukturnih problema, pa se u narednom periodu može osloniti na dobru putnu povezanost kako mjesnih zajednica sa centrom općine, tako i općine sa Tuzlom kao sjedištem kantona. Pored infrastrukture, na općini su riješeni problemi osnovnog i srednjeg obrazovanja, zdravstvenog osiguranja kao i socijalnog zbrinjavanja najugroženijih kategorija stanovništva postojanjem ustanova koje su zadužene za te oblasti života.

Kao snaga, ustanovljeno je i ne postojanje prijeratnih velikih industrijskih sistema, koji bi stvarali probleme u nastojanju da se krene u privredni razvoj.

Kao posebna snaga jeste i formirana administrativna jedinica lokalne uprave, bez koje bi ovaj kraj, vjerovatno, ostao na marginama u razvoju svih segmenata i društvenog i privrednog razvoja.

14.2 Slabosti

Pored niza slabosti koje su nabarajane u SWOT analizama grupa, na zajedničkoj SWOT analizi su utvrđene slabosti karakteristične za cijeli prostor općine u svim segmentima. Kao slabost, uočeno je da su na prostoru općine prirodni resursi neiskorišteni. To se prije svega osnosi na mogući razvoj turizma na jezeru Sniježnica, koji je neiskorišten između ostalog i zbog prekida regionalnog puta R-456, Zvornik-Sapna – Priboj, na dionici između Goduša i Rastošnice.

Za razvoj poljoprivrede, prije svega voćarstava, na ovim prostorima je izgrađena tradicija, ali kao slabost je uočena usitnjenost posjeda, kao i veliko broj poljoprivrednih površina zagađenih neeksplozivnim ubojnim sredstvima - minama.

Pored ovih slabosti treba istaći i slabost koja je nazvana neaktivno stanovništvo u poljoprivredi poslije rata, što se očituje veoma malim obrađenim površinama, kao i veliki broj uništenih voćnjaka koji su bili na ovim prostorima prije rata, a ovo područje je bilo prepoznatljivo po uzgoju šljive i maline. Tek u zadnje dvije-tri godine se počelo sa obnavljanjem voćnjaka koji su se nešto znatnije podizali u vrijeme kada je Federalna vlada podsticala podizanje novih voćnjaka.

Kao slabost je utvrđen i veoma mali broj zaposlenih, kao i obrazovna struktura porodice. Veoma mali broj porodica na prostoru općine ima više obrazovanih članova u porodici, te je i to jedan od razloga i slabog razvoja privrede, ne postojanje kvalitetnih kadrova, i slabe obrazovanosti porodice, što dovodi do tradicionalnog načina življenja i svaštarenja u poljoprivredi umjesto razvoja određene poljoprivredne grane koja bi porodici mogla donijeti znatnu zaradu.

Pored naprijed navedenih slabosti, postoje i slabosti koje nisu u domenu općine, ali je važno da se one istaknu, da se problemi evidentiraju, te da se ukaže institucijama kod kojih su slabosti uočene na te slabosti i da ih one pokušaju prevazići. To se odnosi na sistem organizacije rada poslovnice Federalnog PIO/MIO i Zavoda zdravstvenog

osiguranja, zatim u oblasti obrazovanja, nedostatak predškolskih ustanova i dječiji vrtića, te veoma slaba opremljenost ustanova Doma zdravlja, srednje i osnovne škole itd.

Veoma je važno istaći da je kao slabost uočen i nedostatak konkurencije u određenim uslugama na prostoru općine kao što je to slučaj u : bankarskom sektoru, ugostiteljstvu, distribuciji električne energije itd.

14.3 Mogućnosti

Prevazilaženje uočenih slabosti moguće je ako se dobro iskoriste snage koje smo naprijed naveli. Kao mogućnosti na prostoru općine su izdvojene između ostalih i mogućnost uspostave privrednih i turističkih zona koje će omogućiti razvoj ovih sektora i donijeti nova radna mjesta i prosperitet na ove prostore. Veoma važno je napomenuti da veliki broje ljudi, gotovo sa cijelim porodicama, rade u inostranstvu, pa je neophodno uraditi programe uspostave komunikacije i povjerenja kako bi ovi građani investirali u razvoj privrede ili usluga na prostoru općine.

U mogućnosti se mogu ubrojati i mogući razvoj prerađivačkih kapaciteta u drvenoj industriji, građevinarstvu ili nekom poljoprivrednom objektu za preradu ili čuvanje (zamrzavanje) proizvoda. Kao mogućnosti se mogu ubrojati i razvoj malih mini farmi u stočarstvu, sakupljanje šumskih plodova i ljekovitog bilja. Posebno treba pomenuti mogućnosti razvoja lokalne uprave korištenjem novih informacionih tehnologija, umrežavanjem na prostoru općine, uvođenja e-Uprave, kao i uspostava kvaliteta javne uprave i standardizacija po svejskim standardima (ISO 9001 u oblasti uprave).

Neophodno je stalno edukovati stanovništvo, putem lokalnog radija, i na javnim skupovima u oblasti zaštite zdravlja i ostvarivanja prava građana. Veoma važnu mogućnost predstavlja uspostava agencije za razvoj općine Sapna, koja bi se pored ostalog bavila i načinom realizacije započetih projekata zaštite čovjekove okoline (Regulacija riječnog korita), infrastrukturalnih objekata, kao i objekata koji bi koristili privrednom razvoju i razvoju turizma.

14.4 Prijetnje

Prijetnje predstavljaju sve one stvari koje onemogućavaju ili privremeno zaustavljaju razvoj privrede ili sprječavaju poboljšanje životnih uslova na prostoru općine. Od prijetnji je važno pomenuti nestabilno političko okruženje, koje nije karakteristika samo za ovaj prostor, nego za cijeli prostor Bosne i Hercegovine pa i šire, ali je bitno istaći ga upravo iz razloga što onemogućava inostrane direktne investicije i iznalaženje strateških partnera našim preduzećima koja se bave proizvodnjom ili otkupom. Vrijedi pomenuti i elementarne nepogode, prije svih klizišta, pošto je ovo područje podložno klizištima. Kao prijetnja je izdvojeno povećanje hroničnih oboljenja (sve više pacijenata na hemodijalizi, suicidi, post ratne traume-psihološka oboljenja), što ugrožava normalizaciju života i poboljšanje životnih uslova.

Poseban aspekt prirodnih nepogoda i erozije zemljišta, kao i velikih klizišta, uzrok su ljudskog neplanskog djelovanja na prirodu. Na prostoru općine dolazi do velike eksploatacije šume što izaziva određene elementarne nepogode (klizišta).

Izgradnja puteva je označena kao snaga, a putevi poslije rata su gotovo svi asfaltirani, ali izgradnja u putnim pojasevima bez građevinske dozvole predstavlja prijetnju, kao i nelegalna gradnja pored vodotoka u centru općine i pored ostalih riječnih tokova.

Poslijeratni period, kao i početak rata, su obilježeni iseljavanjem stanovništva sa ovih prostora. Pored toga što veliki broj porodica u inostranstvu se odlučuje za trajno rješenje stambenog pitanja u inostranstvu, čime se smanjuje vjerovatnoća povratka u mjesto rođenja, tako sve češće dolazi do iseljavanja stanovništva u urbane dijelove kantona i Federacije.

Planiranje porodice uzima maha i na prostoru općine Sapna, pa tako, pored iseljavanja, dolazi do pada nataliteta odnosno do bijele kuge.

Važnu prijetnju predstavlja ukidanje pojedinih institucija. Tako su u zadnjih nekoliko godina ukinuti policijska uprava - sada postoji policijska stanica, ukinut Općinski sud za prekršaje, poreska ispostava...

14.5 Komparativne prednosti

U SWOT analizi su date prednosti kao snage za intenzivniji razvoj općine Sapna i mogućnosti kao realne pretpostavke razvoja. Analiza strategije snaga i prilika daje pokazatelje za identifikaciju komparativnih prednosti. To su ujedno i najsnažniji resursi za fokusirani razvoj. Svaka mogućnost koja proizilazi iz SWOT analize i koja je obuhvaćena snagama, može se posmatrati kao temelj za identifikaciju komparativnih prednosti i kao ulazni podatak za strateške orijentacije i postavljanje strateških ciljeva:

- Geografski položaj
- Radno aktivno stanovništvo (15-64) oko 70%
- Prirodni resursi - sirovinska baza, pitka voda
- Tradicionalni način življenja
- Značajan broj zaposlenih u inostranstvu
- Komunikacijska povezanost MZ sa sjedištem općine i općine sa Kantonom
- Riješene osnovne infrastrukturne potrebe
- Riješeno osnovno i srednje obrazovanje, blizina visokoškolskih institucija
- Postojanje institucija zdravstvenog i socijalnog osiguranja
- Ne postojanje velikih industrijskih sistema
- Organizovana administrativna jedinica
- Ekološki zdrava sredina
- Uspostava privrednih i turističkih zona
- Korištenje resursa zaposlenih građana iz inostranstva
- Razvoj drvno - prerađivačke industrije i industrije za proizvodnju građevinskih materijala
- Razvoj voćarstva, sakupljanja šumskog voća i ljekovitog bilja i industrije za preradu voća,
- Razvoj stočarstva (mini farme)
- Organiziranje javnog prevoza na nivou općine
- Izrada prostornog, urbanističkog i regulacionog plana

- Informatičko umrežavanje institucija unutar općine
- Regulacija riječnog korita u dužini oko 4 km
- Gasifikacija i toplifikacija općine Sapna
- Prekvalifikacija radnika
- Izgradnja kulturno - sportskih objekata i institucija
- Podizanje dijagnostike u zdravstvenoj zaštiti na viši nivo
- Edukacija stanovništva u oblasti zaštite zdravlja i ostvarivanje prava
- Uspostava Agencije za razvoj općine Sapna
- Uspostava standarda i kvaliteta u oblasti javne uprave (ISO 9001)

15. STRATEŠKI CILJEVI, MJERE I PROJEKTI

Strateški ciljevi su putokaz za ostvarenje definisane vizije razvoja Općine Sapna. Identifikovano je sedam strateških ciljeva:

1. Općina Sapna ekološki zdrava sredina,
2. Nastavak privrednog razvoja na općini Sapna,
3. Savremena, moderna infrastruktura u općini Sapna,
4. Općina Sapna planski uređena općina,
5. Prepoznatljivi kulturni, sportski i obrazovni sadržaji i institucije,
6. Socijalna i zdravstvena zaštita u skladu sa standardima i potrebama građana općine Sapna,
7. Općina Sapna moderna i otvorena lokalna uprava, partnerski odnosi sa vladinim i nevladinim organizacijama na prostoru općine Sapna.

Strateški ciljevi su izvedeni iz strateških prioriteta i njima su definisane mjere kao most između strateških i operativnih dijelova strateškog dokumenta. Projekti su kratkoročni alati za provođenje mjera. Radi sveobuhvatnog planiranja i zahvatanja svih segmenata života i problema na prostoru općine Sapna obuhvaćeni su i projekti u inicijalnoj fazi koji će služiti radi usmjeravanja ka ostvarenju Vizije općine Sapna.

Lista predloženih projekata su odgovor na najznačajnije probleme ili područja intervencija. U realizaciji projekata je, pored finansijskih sredstava, potrebno i jačanje lokalne uprave, partnerstvo sa vladinim i nevladinim organizacijama, uključivanje građana, stvaranje poduzetničkog duha i razvoj lokalnog patriotizma.

Strateski cilj 1 – posebno odstampati

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	1. Općina Sapna ekološki zdrava sredina 1.1.Kontrolisano odlaganje smeća				
Naziv projekta	1.1.1. Izrada projekta kampanje o obaveznom učešću građana u prikupljanju i odvoženju smeća				
Svrha projekta	Projekat izrade prikupljanja i dovoženja smeća na cijeloj teritoriji općine Sapna, treba da promovira čistu i zdravu okolinu, kao i prestanak neplanskog odlaganja smeća u vodotoke, šume i u blizini izvorišta.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Priprema i održavanje edukativnih seminara po mjesnim zajednicama, 2. Izrada programa održavanja javnih i drugih površina, 3. Donošenje ili usklađivanje potrebnih odluka na općinskom Vijeću. 4. Izrada projekta modernog preduzeća za upravljanje otpadom. Aktivnosti provoditi u okviru općine i nevladinih organizacija vezanih za zaštitu čovjekove sredine. U kompletan program uključiti građane, mjesne zajednice i udruženja građana..				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Plansko odlaganje otpada i smeća, 2. Vodotoci i šume bez divljih deponija, 3. Podizanje ekosvijesti kod građana, 4. Opremljeno i osposobljeno preduzeće za upravljanje otpadom, 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
		X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će se finansirati iz budžeta općine, zatim apliciranjem kod međunarodnih organizacija za očuvanje životne sredine. Procijenjena visina projekta je cca 150.000,00 KM, iz čega bi općina u predviđene četiri godine trajanja projekta obezbijedila po 20.000,00 KM, a ostalu investiciju bi obezbijedilo preduzeće.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	1. Općina Sapna ekološki zdrava sredina 1.2. Zaštita izvorišta, vodotoka i drugih površina				
Naziv projekta	1.2.2. Izrada elaborata o zaštićenim zonama (Zečija kosa, Baljkovica, Munjača, jezero Sniježnica)				
Svrha projekta	Projekat izrade elaborata o zaštićenim zonama Zečije kose, Baljkovice, Munjače i jezera Sniježnice odnosi se na zaštitu prirodnih ljepota i značajnih historijskih područja na prostoru općine Sapna. Projekat će omogućiti očuvanje zaštićenih prostora od ljudskog nemara, zatim obavezati lokalnu zajednicu da iste štiti i održava. Pored zaštite ovih prostora od uništenja, projektom će postati, potencijalne turističke destinacije.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 2. Utvrđivanje obuhvata zaštite, 3. Definisane projektnog zadatka, 4. Formiranje tima za izradu elaborata ili javno oglašavanje i odabir ovlaštenog lica za ove poslove, 5. Izrada elaborata, 6. Donošenje odgovarajućih odluka koje će pratiti realizaciju elaborata. <p>Aktivnosti provoditi u okviru općine, tražiti uključnje Ministarstva poljoprivrede vodoprivrede i šumarstava TK. U kompletan projekat uključiti turističku zajednicu TK. Omogućiti nevladinom sektoru i građanima da se uključe u izradu ovog elaborata, dati im priliku da daju svoje sugestije u javnoj raspravi.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Očuvanje zaštićenih područja, 2. Posjećivanje mjesta značajnih događanja iz skorije istorije, 3. Razvoj turizma. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvorifinansiranja	Projekat će se finansirati iz budžeta općine, Vlade kantona Putem Ministarstva za boračka pitanja i ministarstva Poljoprivrede vodoprivrede i šumarstava TK.. Očekivana vrjednost projekta je 15.000 KM,				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	1. Općina Sapna ekološki zdrava sredina 1.3.Uređenje obalnog područja jezera Snježnica				
Naziv projekta	1.3.1. Izrada projekta uređenja 50 m obale jezera i izrada pristupnog puta do jezera.				
Svrha projekta	Ovaj projekat treba da obezbjedi mogućnosti korištenja jednog od prirodnih bogatstava općine Sapna „djela jezera Snježnica“ koji se nalazi na prostoru općine. Projekat ima inicijalni karakter za dalje uređenje jezera od strane privatnih lica, i stvaranje mogućnosti parcelisanja lokacija za gradnju odmarališta. Projekat će omogućiti odmor i rekreaciju za građane općine Sapna i TK-a. Općina Sapna će poznati prepoznatljiva u turističkoj zajednici TK-a.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza stanja, i odabir pogodne lokacije za uređenje, 2. Organiziranje sastanaka sa vodoprivredom i dobijanje saglasnosti, posjeta turističkoj zajednici TK-a. 3. Izrada projekta. 4. Oglašavanje za gradnju ugostiteljskih objekata. 5. Obezbeđenje sredstava i uređenje. <p>Aktivnosti provoditi u okviru općine, tražiti uključenje vodoprivrede i turističke zajednice. Ponuditi mogućnost učešća zainteresovanih građana za gradnju objekata. Angažovati stručna lica za izradu projekta.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Korištenje prirodnih resursa općine Sapna 2. Odmor i rekreacija građana općine i TK-a 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X		
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će se finansirati iz budžeta općine, kantona, vodoprivrede, turističke zajednice i zainteresovanih građana. Očekivana vrjednost projekta je 50.000 KM,				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	1. Općina Sapna ekološki zdrava sredina 1.5. Razvoj seoskog i eko turizma				
Naziv projekta	1.5.1. Izrada publikacije o općini Sapna kao zdravoj sredini, i mogućnostima razvoja turizma.				
Svrha projekta	Izrada projekta publikacije o općini Sapna kao zdravoj sredini i mogućnostima razvoja turizma, daće priliku građanima van općine da saznaju o općini kao mjestu za odmor i mjestu u kojemu se mogu graditi i investirati sredstva za razvoj turizma. Prostor općine nema direktne zagađivače, zrak je čist a područje bogato vodama i prirodnim ljepotama. Da bi o ovakve prednosti i mogućnosti uvidjeli drugi, publikacija o zdravoj sredini i mogućnostima razvoja turizma će omogućiti.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definisane projektnog zadatka, 2. Izrada projekta, 3. Donošenje odgovarajućih odluka koje će pratiti realizaciju ovog elaborata, 4. Izrada brošura i ostalog promotivnog materijela o općini Sapna kao zdravoj sredini. 5. Izrada Web prezentacije o mogućnostima razvoja turizma.. <p>Aktivnosti provoditi u okviru općine, mjesnih zajednica i nevladinog sektora. Po mogućnosti, ostvariti kontakte sa područjima u Evropskoj Uniji koja imaju ovakvu ponudu i koristiti njihova iskustva.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razvijanje svijesti o zaštiti životne sredine, 2. Promovisanje općine, 3. Prihodi od prijema gostiju. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će se finansirati iz budžeta općine, Vlade kantona Putem Ministarstva turizma trgovine i saobraćaja. Očekivana vrjednost projekta je 100.000 KM, svake godine po 20.000,00 KM.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	1. Općina Sapna ekološki zdrava sredina 1.6. Uređenje riječnog korita rijeke Sapna				
Naziv projekta	1.6.1. Izrada projekta etapnog uređenja riječnog korita				
Svrha projekta	Izrada projekta riječnog korita kroz sjedište općine Sapna je započeta još 2006.godine. Isti treba nastaviti radi sprječavanja poplava koje se dešavaju na ovim prostorima. Posljednja velika poplava, koja je nanijela znatne štete, bila je 1999. godine. Projektom će se usmjeriti vodotok, tako da će prestati „izlivanje riječnog korita“, te će se maksimalno moći iskoristiti zemljište pored istog. Projekat raditi etapno, po mogućnosti po redosljedu hitnosti (najugroženija mjesta).				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Određivanje prioriternih dionica za implementaciju postojećeg projekta, 2. Praćenje implementacije, 3. Projektovanje novih dionica korita, 4. Donošenje odluke o općem interesu za regulaciju novoprojektovanih dionica, 5. Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa 6. Raspisivanje tendera. <p>Aktivnosti provoditi u okviru općine Sapna, mjesnih zajednica Kraljevići i Sapna, kao zainteresovanih strana. Glavni investitori su općina Sapna i nadležna ministarstva u kantonu i vodoprivredna preduzeća..</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulacija vodotoka rijeke Sapna kroz centar Općine, 2. Zaštita izgrađenih stambenih i stambeno-poslovnih objekata pored riječnog korita od poplava, 3. Nastavak gradnje novoprojektovanih dionica. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će se finansirati putem Vlade kantona i Putem Ministarstva za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo TK, kao i Javnih preduzeća iz oblasti vodoprivrede. Očekivana vrjednost projekta je 2.000.000 KM.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	1. Općina Sapna ekološki zdrava sredina 1.7.Rješavanje kanalizacionih sistema u općini Sapna				
Naziv projekta	1.7.1. Izrada projekta izgradnje kanalizacije od Gornje Sapne do nezučkog puta				
Svrha projekta	Svrha projekta je prikupljanje svih fekalnih voda za mjesne zajednice Sapna i Kraljevići i odvođenje istih izvan naselja. Projekat treba da obezbijedi ispuštanje voda u riječno korito rijeke Sapna u skladu sa zakonskom regulativom. Realizacijom ovog projekta bi prestala potreba pojedinačnih kanalizacija, trenutno postoje, a koje su direktno uvedene u riječno korito bez separatora i kolektora.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definisanje projektnog zadatka, 2. Izrada projekta, 3. Donošenje potrebnih odluka na OV, 4. Rješavanje imovinsko pravnih odnosa i 5. Odabir izvođača radova, i izgradnja kanalizacije. <p>Sve aktivnosti će biti provene u općini, od definisanja projektnog zadatka do odabira izvođača radova, izuzev projektovanja i izgradnje. U aktivnosti vezane za ovaj projekat uključiti zainteresovane mjesne zajednice i građane.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Čistije riječno korito rijeke Sapna kroz urbani dio općine, 2. Sprječavanje širenja neugodnih mirisa u ljetnom periodu u urbanom dijelu, 3. Sprječavanja mogućih zaraznih bolesti, 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će se finansirati iz budžeta općine, kantona, vodoprivrede, i zainteresovanih gradjana. Očekivana vrjednost projekta je 350.000 KM.				

Strateski cilj 2

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	2. Intenzivniji privredni razvoj na općini Sapna 2.1. Razvoj stočarstva				
Naziv projekta	2.1.1. Projekat pomoći u izgradnji i razvoju mini farmi muznih krava (5-10) grla.				
Svrha projekta	Projektom pomoći u izgradnji i razvoju mini farmi muznih krava (5-10) grla obezbijediće se svi relevantni pokazatelji opravdanosti mini farmi koje je neophodno razvijati iz razloga usitnjenosti poljoprivrednih posjeda. Ovim projektom bi se omogućilo većem broju poljoprivrednih proizvođača da se bave uzgojem mliječnih grla u mini farmama i steknu određena primanja. Konkretna svrha projekta je proizvodnja većih količina mlijeka i upošljavanje radne snage na vlastitim imanjima.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anketiranje zainteresovanih poljoprivrednika za mini farmu, 2. Izrada projekta mini farme muznih krava (5-10) grla, 3. Promocija projekta, 4. Implementacija projekta sa zainteresovanim poljoprivrednim proizvođačima. Aktivnosti provoditi u okviru općine, udruženja poljoprivrednika i zainteresovanih preduzeća sa prostora općine Sapna te gardana potencijalnih korisnika projekta.				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizovana proizvodnja mlijeka, 2. Zapošljavanje na svojim imanjima 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će se finansirati iz budžeta općine, kantona, i Federalnih organa putem podsticaja u poljoprivredi, te korisnika projekta.. Očekivana vrjednost projekta je 100.000 KM,				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	2. Intenzivniji privredni razvoj na općini Sapna. 2.2. Razvoj voćarstva i povrtlarstva.				
Naziv projekta	2.2.2. Projekat animiranja građana za proizvodnju povrtlarskih kultura				
Svrha projekta	<p>Prostor općine Sapna je uglavnom brdsko planinsko područje koje je isparcelisano sitnim individualnim poljoprivrednim gazdinstvima, kako se na ovakvim parcelama nemože baviti intenzivnijom poljoprivrednom proizvodnjom, to daje mogućnost za proizvodnju povrtlarskih kultura čija je sjetva ekonomski opravdana i na ovakvim površinama. Projekat animiranja građana za proizvodnju povrtlarskih kultura ima za cilj da podstakne poljoprivredne proizvođače na proizvodnju povrtlarskih kultura. Svrha projekta je da poljoprivredni proizvođači počnu proizvoditi poljoprivredne proizvode za tržište, a ne samo za vlastite potrebe.</p>				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utvrđivanje ciljeva projekta i određivanje projektnog zadatka, 2. Izrada projekta, 3. Promocija projekta i edukacija korisnika projekta, 4. Implementacija projekta sa zainteresovanim poljoprivrednim proizvođačima. <p>Aktivnosti provoditi u okviru općine, udruženja poljoprivrednika i zainteresovanih preduzeća sa prostora općine Sapna te građana potencijalnih korisnika projekta.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iskorištavanje usitnjenih parcela, 2. Zapošljavanje na sopstvenim imanjima, 3. Zadovoljenje tržišta na prostoru općine. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	<p>Projekat će se finansirati iz budžeta općine, kantona, i Federalnih organa putem podsticaja u poljoprivredi, te korisnika projekta..</p> <p>Očekivana vrjednost projekta je 2.000 KM u budžetskoj godini.</p>				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	2. Intenzivnij privredni razvoj na općini Sapna, 2.2. Razvoj voćarstva i povrtlarstva				
Naziv projekta	2.2.4. Projekat izgradnje hladnjače za prijem i čuvanje poljoprivrednih proizvoda				
Svrha projekta	Projektom bi se obezbijedilo zamrzavanje i čuvanje voća i povrća proizvedenog i otkupljenog na prostoru općine Sapna, te iz okoline. Ovaj projekat bi omogućio čuvanje sirovina, prije svega voća koje brzo kalira, do izvoza, a zatim voća koje bi se moglo sačuvati do finalne prerade ili sušenja. Ovdje se očekuje da se otkupi i očuva kvalitet jagodastog voća do dalje prodaje, zatim čuvanje voća u svježem stanju do sušenja ili konačne upotrebe u svježem stanju.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza proizvodnje voća i povrća koje treba čuvati u hladnjači, 2. Utvrđivanje projektnog zadatka (količina zamrzavanja na jedan sat), 3. Projektovanje. Aktivnosti praćenja proizvodnje provoditi u okviru općine, i zainteresovanih preduzeća sa prostora općine Sapna ili zainteresovanih preduzeća iz okoline ili inostranstva.				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utvrđeno stvarno stanje potreba za izgradnju kapaciteta za zamrzavanje. 2. Povećana proizvodnja voća i povrća za koje je neophodna hladnjača, 3. Izrada projekta. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat praćenja i analize stanja oko utvrđivanja proizvedenih količina će se finansirati iz budžeta općine, a za konkretnu izradu hladnjače tražiti strateškog partnera. Očekivana vrijednost projekta se nemože procijeniti iz razloga što se nemogu utvrditi neophodni parametri koji određuju visinu projekta.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	2. Intenzivnij privredni razvoj na općini Sapna, 2.2. Razvoj voćarstva i povrtlarstva				
Naziv projekta	2.2.5. Projekat za preradu voća				
Svrha projekta	Općina Sapna je u velikoj mjeri voćarski kraj, barem prema mogućnostima koje nudi geografski i klimatski uslovi. Tradicionalno se prerađivalo voće, istina u manufakturnom smislu i za vlastite potrebe. Ovim projektom bi se obezbijedila prerada proizvedenog i otkupljenog voća na prostoru općine Sapna, te iz okoline. Ovaj projekat bi omogućio preradu sirovog voća u gotov prehrambeni proizvod i ponudio ga tržištu.. Ovdje se očekuje da se otkupljuje i prerađuje jagodasto voće, zatim jabučasto i koštičavo voće. Projektom bi se povećala proizvodnja određenog voća i zaposlili novi radnici.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza voća koje bi se moglo prerađivati i njegova količina na prostoru općine i bliže okoline, 2. Utvrđivanje tipa i veličine proizvodnih kapaciteta. 3. Projektovanje rentabilnih proizvodnih kapaciteta. <p>Aktivnosti praćenja proizvodnje provoditi u okviru općine, i zainteresovanih preduzeća sa prostora općine Sapna zatim poljoprivrednika i udruženja poljoprivrednika.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utvrđeno stvarno stanje potreba za izgradnju kapaciteta za zamrzavanje. 2. Povećana proizvodnja voća i povrća za koje je neophodna hladnjača, 3. Izrada projekta. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat praćenja i analize stanja oko utvrđivanja proizvedenih količina će se finansirati iz budžeta općine, a za konkretnu izradu projekata zainteresovana preduzeća.. Očekivana vrijednost projekta se nemože procijeniti iz razloga što se nemogu utvrditi koji tip proizvodnje i koji kapacitet projektovati.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	2. Intenzivnij privredni razvoj na općini Sapna, 2.3. Jačanje službe za pomoći privrednicima i poljoprivrednicima				
Naziv projekta	2.3.1. Program jačanja službe za privredu i poljoprivredu				
Svrha projekta	Ovim programom će se utvrditi stvarna potreba za postojanjem službe za privredu i poljoprivredu u općini Sapna, te možda u perspektivi, izdvojiti je kao zasebnu općinsku službu. Služba bi trebala da se dopuni kvalitetnim visokoobrazovanim kadrovima raznih profila, te da se informaciono tehnološki i edukativno osposobi za praćenje tokova u razvoju privrede i poljoprivrede u razvijenim zemljama. Svrha edukacije bi bila mogućnost primjene savremenih tehničkih uređaja i tehnoloških procesa u pomoći i razvoju ovom sektoru.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utvrđivanje potrebe jačanja službe ili formiranje nove službe, 2. Donošenje odgovarajućih odluka za neophodno funkcionisanje ove službe, 3. Raspisivanje konkursa, 4. Opremanje službe informaciono tehničkim sredstvima, 5. Permanentna edukacija. Aktivnosti oko izrade ovog programa su u nadležnosti Načelnika općine i njegovih službi, a određene odluke će donijeti općinsko Vijeće.				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jačanje službe za pomoć privrednicima i poljoprivrednicima. 2. Veća saradnja općinskih vlasti sa privrednicima i poljoprivrednicima, 3. Povećanje privrednog razvoja. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat predviđa jačanje službe, te je tako veoma teško doći do podataka koliko će biti radnika u ovoj službi, kakva će im biti plaća, koliko će trebati sredstava za opremanje ove službe. Projekat će finansirati općina, a može ga kandidovati drugima.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	2. Intenzivnij privredni razvoj na općini Sapna, 2.4. eksploatacija prirodnih bogatstava i inicijalno obezbjeđivanje uslova za pokretanje privrede				
Naziv projekta	2.4.1. Izrada elaborata o mogućnostima otvaranja proizvodnih pogona i iskorištavanja prirodnih bogatstava na prostoru općine Sapna				
Svrha projekta	Svrha izrade elaborata je da se utvrdi pravo stanje o prirodnim resursima koji se mogu iskoristiti u privrednom razvoju, tako i o prirodnim bogatstvima koja se mogu iskoristiti u svrhu razvoja turizma, lova i ribolova. Elaborat treba da pokaže u kojem smjeru će se kretati u iskorištavanju prirodnih bogatstava, njihovom planskom korišćenju, te eventualnoj zaštiti onih prirodnih bogatstava koja se iskorištavaju suprotno Zakonu. Takođe elaboratom će se doći do vrste proizvodnog pogona, njegove djelatnosti i drugih komponenti koje se mogu ispuniti na prostoru općine Sapna. Elaboratom će se napraviti stručna studija koja prirodna bogatstva u kojoj mjeri i uz koju ekonomsku opravdanost se mogu eksploatisati na općini.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sagledavanje i analiza stanja prirodnih resursa na prostoru općine Sapna, 2. Analiza opravdanosti tržišnog korištenja prirodnih resursa, 3. Istraživanje mogućnosti otvaranja proizvodnih pogona određene djelatnosti (npr. građevina, prerada metala, tekstil i obuća ili neka druga djelatnost) 4. Donošenje odluke o izradi, i izrada elaborata, Aktivnosti oko izrade ovog elaborata su u nadležnosti Načelnika općine i njegovih službi, a određene odluke će donijeti općinsko Vijeće.				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Strategija u otvaranju proizvodnih pogona i korištenju prirodnih resursa, 2. Pronalazak strateskih partnera za ulaganja, 3. Povećanje privrednog razvoja. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Ukupna vrijednost izrade alaborata se procjenjuje na oko 30.000,00 KM. Projekat će finansirati općina, uz moguće učešće razvojnih agencija i službi.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	2. Intenzivnij privredni razvoj na općini Sapna, 2.4. Eksploatacija prirodnih bogatstava i inicijalno obezbjeđivanje uslova za pokretanje privrede				
Naziv projekta	2.4.2. Projekat utvrđivanja lokacije/a i uređenje prostora za industrijsku zonu				
Svrha projekta	Svrha projekta utvrđivanja lokacije ili lokacija i uređenje prostora za industrijsku zonu jeste stvaranje pretpostavki industrijskog razvoja Općine. Ovim projektom će biti određena lokacija ili više njih na kojima će se raditi proizvodni programi i ostali programi i projekti koji prate industrijski razvoj. Očekuje se da, izradom ovoga projekta, firme iz okruženja pokažu interes za otvaranje proizvodnih pogona, te da firme sa prostora općine Sapna krenu u proizvodnom pravcu. Projekat bi trebao privući investicije naših radnika zaposlenih u inostranstvu.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Određivanje potencijalnih lokacija industrijske zone, 2. Donošenje odluke o prostornom planu općine Sapna, 3. Rješavanje imovinsko pravnih odnosa za odabrane lokacije, 4. Projektovanje industrijske zone (regulacioni plan), 5. Promocija i ponuda lokacija zainteresovanim pravnim i fizičkim licima. <p>Aktivnosti oko izrade ovog elaborata su u nadležnosti Načelnika općine i njegovih službi, a određene odluke će donijeti općinsko Vijeće. Partneri u ovom postupku mogu biti zainteresovane firme i pojedinci. Aktivno uključivanje viših nivoa vlasti Vlade FBiH i Vlade TK-a.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razvoj privrede i zapošljavanje novih radnika, 2. Stvaranje osnovnih pretpostavki za otvaranje proizvodnih pogona, 3. Rješena infrastruktura za gradnju objekata. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Ukupna vrijednost projekta se nemože procijeniti iz razloga što se nemože utvrditi površina koja će biti obuhvaćena industrijskom zonom. Finansiranje svi nivoi vlasti i budžet općine.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	2. Intenzivnij privredni razvoj na općini Sapna, 2.4. Eksploatacija prirodnih bogatstava i inicijalno obezbjeđivanje uslova za pokretanje privrede				
Naziv projekta	2.4.3. Projekat vještačke akumulacije vode za industrijsku zonu				
Svrha projekta	Svrha projekta utvrđivanja lokacije za vještačku akumulaciju i obezbjeđivanje tehničke vode za industrijsku zonu. Ovom akumulacijom bi se stvorila mogućnost obezbjeđenja tehničke vode za objekte smještene u okviru industrijske zone., kao i mogućnosti odmora i rekreacije uz vještačku akumulaciju.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Određivanje potencijalne lokacije vještačke akumulacije vode, 2. Donošenje potrebnih odluka, 3. Projektovanje akumulacije, 4. Iznalaženje finansijskih sredstava za rješavanje imovinsko pravnih odnosa, <p>Aktivnosti oko izrade ovog projekta su u nadležnosti Načelnika općine i njegovih službi, a određene odluke će donijeti općinsko Vijeće. Partneri u ovom postupku su nadležna kantonalna i federalna resorna ministarstva, kao i vodoprivredna preduzeća.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Obezbjeđenje tehničke vode za proizvodne pogone, 2. Saradnja sa privrednicima iz okruženja. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Ukupna vrijednost projekta se nemože procijeniti iz razloga što se nemože utvrditi površina koja će biti obuhvaćena industrijskom zonom. Finansiranje projekta-budžet općine Sapna i vodoprivreda FBiH.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	2. Intenzivnij privredni razvoj na općini Sapna, 2.5. Razvoj trgovinskih djelatnosti				
Naziv projekta	2.5.1. Projekat izgradnje velikog trgovinskog centra				
Svrha projekta	Projektom se postiže bolja snabdjevenost građanja općine sa osnovnim i životnim potrebštinama. Obezbeđuje se konkurencija i mogućnost veleprodajnog poslovanja za trgovce koji su sa djelatnostima van urbanog područja. Tradicionalno ljudi na prostoru općine Sapna odlaze u periodičnu kupovinu, zbog nedostatka trgovinskog centra, van općine. Ovim projektom će građani imati manje troškove i biće potrebno manje vremena za kupovinu. Pored trgovinske djelatnosti ovim projektom će biti predviđeni i drugi sadržaji, što otvara mogućnosti zapošljavanja određenog broja ljudi.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pronalaženje investitora i strateškog partnera za gradnju i rad trgovinskog centra, 2. Obezbeđenje potrebne dokumentacije, 3. Uspostava partnerskih odnosa. Aktivnosti će provoditi općinska služba nadležna za privredu i načelnik općine. Posjetiti predstavništva velikih trgovinskih centara, i ponuditi im mogućnost izgradnje ovakvog centra.				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pojednostavljen način nabavke osnovnih životnih potreba, 2. Zdrava konkurencija trgovcima, zbog zavođenja velikog procenta marži. 3. Urbanizacija općine. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X		
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Ukupna vrijednost projekta se nemože procijeniti iz razloga što je potrebno napraviti građevinski i druge projekte koji će preciznije odrediti cijenu koštanja ovakvog projekta. Sredstva će obezbjeđiti potencijalni investitor.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	2. Intenzivniji privredni razvoj. 2.6. Finalna obrada drveta.				
Naziv projekta	2.6.1. Pomoć u projektu izrade finalnih proizvoda od drveta.				
Svrha projekta	Drveno prerađivačka djelatnost je djelimično zastupljena na prostoru općine Sapna, na način da se drvo obrađuju do nivoa poluproizvoda. Svrha ovog projekta jeste da se pomogne i inicira da preduzeća koja se bave preradom drveta, realizuju projekte finalne obrade, što bi značilo širenje djelatnosti kod ovih preduzeća, osnivanje novih te upošljavanje ili zadržavanje postojećih radnika na poslu.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uspostaviti aktivniju saradnju sa preduzećima koja se bave preradom drveta, 2. Napraviti projekat finalne obrade drveta, 3. Pružiti pomoć zainteresiranim za realizaciju projekta <p>Aktivnosti će provoditi općina uz aktivno učešće zainteresovanih partnera u oblasti drveno prerađivačke djelatnosti.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potpuna iskorištenost prirodnih bogatstava, 2. Kompletna prerada i proizvodnja na prostoru općine, 3. Zapošljavanje novih radnika. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
		X	X	X	
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat u finansijskom smislu bi finansirao partner koji je zainteresovan za finalnu preradu. Vrijednost projekta podrazumijeva nabavka opreme i početak rada. Iznos će pokazati projekat finalne obrade drveta. Općina će pružiti stručnu i administrativnu podršku za početak projekta.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	3. Razvoj i modernizacija infrastrukture 3.1. Uređenje javnog prevoza				
Naziv projekta	3.1.1. Izrada program organizovanog javnog prevoza putnika unutar općine				
Svrha projekta	Svrha programa je je urediti prevoz putnika na lokalnom nivou. Pored prevoza učenika, koji je relativno dobro regulisan, obim programom se želi postići zadovoljavajući nivo prevoza putnika, kako unutar općine, tako i usklađivanje redova vožnje i otvaranje novih međugradskih linija. Realizacijom ovog projekta će se ustaliti redovne linije vožnje, kako bi građani znali polaske autobusa iz svih mjesta na prostoriru općine i lakše dolazili u općinu, dom zdravlja... Usklađivanjem međugradskih linija bi se omogućilo putovanje učenika i studenata prema Tuzli, odnosno Zvotniku.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izrada programa, 2. Raspisivanje tendera za prevoz putnika na općini, 3. Uređenje autobuskih stanica i stajališta, 4. Donošenje odgovarajućih odluka. <p>Odrediti nosioca izrade programa, zatim pratiti tok izrade i davati sugestije kako bi program bio što kvalitetniji. Nakon izrade programa raspisivanje potrebnih oglasa i odabir prevoznika - Određivanje lokacije gradske autobuske stanice i projektovanje iste. Donošenje potrebnih odluka. Nosilac aktivnosti je Načelnik općine.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bolji prevoz putnika i učenika, 2. određivanje i uređivanje autobuske stanice i autobuskih stajališta. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X			
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Vrijednost ovog projekta je oko 200.000,00 KM, a sredstva će se obezbijediti budžetom općine i odabranih prevoznika.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	3. Razvoj i modernizacija infrastrukture 3.3. Asfaltiranje i održavanje lokalnih puteva				
Naziv projekta	3.3.1. Izrada programa programa izgradnje i održavanja lokalnih i nekategorisanih puteva				
Svrha projekta	Program izgradnje i održavanja lokalnih puteva je neophodno donositi za svaku budžetsku godinu. Ovim programom će se planski usmjeravati sredstva za izgradnju, odnosno održavanje već izgrađene putne mreže unutar općine. Svrha programa je moderna putna infrastruktura koja će biti stalno u funkciji građanima i privredi općine Sapna.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izrada programa, 2. Obezbeđivanje sredstava u budžetu općine za svaku budžetsku godinu , 3. Praćenje realizacije programa, 4. Donošenje odgovarajućih odluka. <p>Nosilac aktivnosti ovog programa je Načelnik općine sa nadležnom općinskom službom. Partneri su mjesne zajednice i grupe građana zainteresovane za izgradnju ili održavanje određenih putnih pravaca.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Olakšana komunikacija, i zadovoljavanje osnovnih potreba građana, 2. Savremena, dobra putna mreža, 3. Zadovoljstvo građana i privrednika. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Program će raditi nadležna općinska služba u okviru svojih redovnih akrivnosti, dok će potrebna sredstva za izgradnju i održavanje biti predviđana svake budžetske godine.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	3. Razvoj i modernizacija infrastrukture 3.3. Asfaltiranje i održavanje lokalnih puteva				
Naziv projekta	3.3.3. Projekat izgradnje trotoara od vitiničkog do nezučkog puta				
Svrha projekta	Izgradnjom trotoara pored regionalnog puta R-456 na dionici vitinički - nezučki put će se urediti kretanje pješaka, te će se tako smanjiti ugroženost prije svega učenika koji se najčešće kreću tom dionicom. Ovaj program je neophodno kandidovati kantonalnom organu koji upravlja regionalnim cestama da ga oni pretoče u projektnu dokumentaciju i uvrste u svoje planove finansiranja opremanja i održavanja regionalnih cesta. Pored ovog programa mogu se uraditi uprošteni projekti izgradnje trotoara pored svih škola na prostoru općine.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. definisanje projektnog zadatka, 2. projektovanje, 3. realizacija projekta. <p>Nosilac aktivnosti za definisanje projektnog zadatka je Načelnik općine sa nadležnom općinskom službom. Partneri su mjesne zajednice Kraljevići i Sapna, te osnovna i srednja škola Sapna.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Smanjenje saobraćajnih nezgoda, 2. Sigurniji putnici pješaci. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X			
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Definisanje projekta će raditi nadležna općinska služba i općinski Načelnik, dok će potrebna sredstva za projektovanje i izgradnju trotoara finansirati općina, Kantonalna direkcija cesta i građani. Vrijednost projekta 250.000,00 KM.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	3. Razvoj i modernizacija infrastrukture 3.4. Izrada katastra podzemnih instalacija				
Naziv projekta	3.4.1. Program izrade katastra podzemnih instalacija				
Svrha projekta	Svrha programa izrade katastra podzemnih instalacija je zaokruživanje cjeline katastra i uvođenje reda u ovoj oblasti. Program će dovesti do toga da se evidentiraju svi podzemni objekti i instalacije, te će se time smanjiti mogućnosti njihovih oštećenja i prekida. Posebno je ovdje važno napomenuti da će se ovim programom smanjiti mogućnost ugrožavanja ljudskih života, kada se radi o evidenciji električnih podzemnih instalacija.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Snimanje postojećih urađenih podzemnih instalacija, 2. Kartiranje i knjiženje istih, na posebnim geodetskim planovima, 3. Kontinuirano praćenje, knjiženje i kartiranje novih instalacija. <p>Nosilac aktivnosti ovog programa je Načelnik općine sa resornom općinskom službom. Partneri su Elektro distribucija, Telekom, i preduzeća koja se bave održavanjem vodovoda i kanalizacionih sistema.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Smanjenje prekida instalacija, 2. Ažuriranje i vođenje katastra podzemnih instalacija, 3. sprječavanje izdavanja građevinski dozvola na podzemnim objektima. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Vrijednost projekta se procjenjuje na oko 17.000,00 godišnje. Ovaj program će se finansirati iz budžeta općine, stim da isti, putem taksi, može donijeti određene prihode općini.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	3. Razvoj i modernizacija infrastrukture 3.4. Izrada katastra podzemnih instalacija				
Naziv projekta	3.4.2. Program digitalizacije, ukрупnjavanja i georeferenciranja katastarskih planova.				
Svrha projekta	Svrha programa digitalizacije, ukрупnjavanja i georeferenciranja katastarskih planova je dovođenje planova u razmjeru na kojoj je moguće vršiti promjene na zemljištu sa što manje grešaka. Digitalizacijom, uz male dodatke informacionih tehnologija, će biti skraćeno vrijeme izdavanja izvoda iz katastra i katastarskih skica. Pored brzine, skice parcela će biti tačnije, a kompletan sistem će biti moguće uključiti u projekat e- Uprave.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 4. Priprema postojećih karata za digitalizaciju, 5. Avio snimanje naseljenih mjesta, 3. Digitalizacija i georeferenciranje, 4. Praćenje realizacije programa. <p>Nosilac aktivnosti ovog programa je Načelnik općine sa resornom općinskom službom i Federalna geodetska uprava.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Savremen metod pružanja usluga u katastru , 2. Skraćenje vremena čekanja na dokumente iz katastra, 3. Efikasnija općinska uprava, 4. Obrada većeg broja predmeta u toku godine od dosadašnje. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Vrijednost projekta se procjenjuje na oko 120.000,00 KM. Ovaj program će se finansirati iz budžeta općine i iz sredstava Federalne geodetske uprave.				

Strateški cilj - mjera	3. Razvoj i modernizacija infrastrukture 3.5. Infrastrukturni objekti za razvoj sporta i kulture				
Naziv projekta	3.5.1. Projekat izgradnje sportske dvorane				
Svrha projekta	Svrha projekta izgradnje sportske dvorane je razvoj sporta, fizičke kulture i kulture na prostoru općine Sapna. Ovim projektom će biti zaokruženo rješenje problema razvoja sporta na prostoru općine. Svrha projekta je stvaranje prduslova za formiranje klubova: košarke, odbojke, stonog tenisa, sjedeće odbojke... Pored formiranja klubova biće omogućeno radnicima javnih institucija i privatnih preduzeća, kao i ostalim zainteresovanim građanima da se rekreativno bave sportom, radi održavanja kondicije i zdravlja.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektovanje sportske dvorane, 2. Raspisivanje tendera i odabir izvođača, 3. Obezbeđivanje finansijskih sredstava za realizaciju projekta, 4. Praćenje realizacije projekta. <p>Nosilac aktivnosti ovog programa je Načelnik općine sa resornom općinskom službom.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izgradnja moderne sportske hale , 2. Formiranje sportskih klubova (košarka, odbojka, rukomet, stoni tenis...), 6. Veći broj sportista na ovom prostoru, 7. Omogućavanje omladini da se bavi sportom a ne da bude na ulici, 8. Rekreacija radnika. 9. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X		
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Vrijednost projekta se procjenjuje na oko 1500.000,00 KM. Ovaj program će se finansirati iz budžeta općine i iz sredstava viših institucija vlasti.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	3. Razvoj i modernizacija infrastrukture 3.5. Infrastrukturni objekti za razvoj sporta i kulture				
Naziv projekta	3.5.2. Projekat izgradnje fiskulturne dvorane u Vitinici				
Svrha projekta	Svrha projekta izgradnje fiskulturne dvorane je razvoj sporta, fizičke kulture i kulture, zatim omogućavanje izvođenja nastave tjelesnog odgoja u ovoj područnoj školi. Projekat je predviđen prilikom izrade projekta za izgradnju zgrade osnovne škole u Vitinici. Završetkom projekta, moguće je, pored sportskih aktivnosti, organizovati i zabavne i rekreativne aktivnosti tokom čitave godine. U saradnji sa školom i mogućnosti stvaranja dobrih odnosa, moguće je formirati i neke sportske klubove koji bi koristili ovu fiskulturnu salu.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<p>10. Projektovanje sportske dvorane, 11. Raspisivanje tendera i odabir izvođača, 12. Obezbeđivanje finansijskih sredstava za realizaciju projekta, 13. Praćenje realizacije projekta.</p> <p>Nosilac aktivnosti ovog programa je Načelnik općine sa resornom općinskom službom i Ministarstvo obrazovanja kulture i sporta u vladi TK.</p>				
Očekivani rezultat	<p>14. Izgradnja moderne fiskulturne sale , 15. Izvođenje nastave tjelesnog odgoja, 16. Povećanje interesa za razvoj sporta na području Vitiunice, 17. Omogućavanje omladini da se bavi sportom a ne da bude na ulici, 18. Rekreacija radnika.</p>				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X			
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Vrijednost projekta se procjenjuje na oko 250.000,00 KM. Ovaj program će se finansirati iz budžeta Tuzlanskog kantona.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	3. Razvoj i modernizacija infrastrukture 3.5. Infrastrukturni objekti za razvoj sporta i kulture				
Naziv projekta	3.5.3. Izrada elaborata o društveno-ekonomskoj opravdanosti izgradnje petorazredne škole u Zaseoku				
Svrha projekta	Elaborat će pokazati društveno-ekonomsku opravdanost izgradnje petorazredne škole u Zaseoku. Prije izrade projekta neophodno je utvrditi broj učenika koji pohađaju školu u Nezuku, a rođeni su u Zaseoku. U analizi stanja će se utvrditi da li broj učenika, koji se upisuju u prvi razred osnovne škole raste ili opada. Ukoliko bude trend rasta upisa učenika u prvi razred biće neophodno uraditi projekat i izgraditi objekat škole.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analiza broja upisanih učenika u prvi razred u školskoj 2007/08 i 2008/09. godini iz Zaseoka, 2. Upoređivanje podataka sa ranijim godinama, 3. Izrada elaborata, <ul style="list-style-type: none"> - Donošenje odgovarajućih odluka. <p>Nosilac aktivnosti ovog programa je Načelnik općine sa resornom općinskom službom, te direktor osnovne škole Sapna, sa svojim saradnicima.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utvrđivanje broja učenika koji se upisuju u prvi razred, 2. Ukoliko se pokaže potrebnim izgradnja škole, smanjenje broja učenika putnika, 3. Manji troškovi školovanja učenika u ovoj MZ, 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X			
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Vrijednost projekta, ako se elaboratom pokaže ispravnom gradnja škole, se procjenjuje na oko 200.000,00 KM. Ovaj program će se finansirati iz budžeta Tuzlanskog kantona, a izrada elaborata će se finansirati iz budžeta općine Sapna.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	3. Razvoj i modernizacija infrastrukture 3.5. Infrastrukturni objekti za razvoj sporta i kulture				
Naziv projekta	3.5.4. Projekat osvjetljavanja igrališta ispred O.Š Sapna				
Svrha projekta	Svrha projekta je osvjetljavanje igrališta za sportske manifestacije u ljetnom periodu noću, kao i za ostale manifestacije za koje može poslužiti ovo igralište. Pored ovih aktivnosti, završetkom ovog programa, omogućava se izvođenje nastave tjelesnog odgoja učenicima srednje mješovite škole u proljetnim i jesenjim mjesecima, kao i održavanje javnih skupova i tribina na otvorenom. Osnovna svrha ovog projekta bi trebala biti manifestacija „Ljeto u Sapni“, koja bi omogućila interesantnije ljeto i susrete sa ljudima sa ovih prostora zaposlene u inostranstvu.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektovanje osvjetljavanja terena, 2. Odabir izvođača radova, 3. Praćenje realizacije projekta i radova, <p>Nosilac aktivnosti ovog programa je Načelnik općine sa resornom općinskom službom, te direktor osnovne škole Sapna, sa svojim saradnicima. U ovom programu mogu biti partneri i nevladine organizacije i javne ustanove i preduzeća sa prostora općine Sapna.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Povećanje sportskih i kulturno zabavnih aktivnosti na otvorenom, 2. Organizovanje manifestacija Sapanjsko ljeto, 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X				
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Vrijednost projekta, se procjenjuje na oko 20.000,00 KM. Ovaj program će se finansirati iz budžeta općine Sapna.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	3. Razvoj i modernizacija infrastrukture 3.5. Infrastrukturni objekti za razvoj sporta i kulture				
Naziv projekta	3.5.5. Projekat doma kulture				
Svrha projekta	Svrha projekta je izgradnja objekta doma kulture u kojem će se organizovati svi kulturni sadržaji. Ovim projektom bi se omogućio rad kulturno umjetničkom društvu, amaterskom pozorištu i drugim kulturnim organizacijama. Dom kulture bi bio mjesto okupljanja omladine kulturnih i javnih radnika. Dom kulture bi bio mjesto okupljanja omladine kulturnih i javnih radnika. Period koji slijedi će biti više okrenut prema potrebama građana općine Sapna ka kulturnim događajima. Trenutno nema prostora za bilo kakvu organizaciju ovih sadržaja, a izgradnjom ovog objekta, ljubitelji kulture i tradicije ovih prostora, moći će planirati kulturne sadržaje za koje se osjeća potreba.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Određivanje lokacije za dom kulture, 2. Projektovanje i odabir izvođača radova, 3. Praćenje realizacije projekta i radova, 4. Formiranje Javne Ustanove Dom kulture Sapna, <p>Nosilac aktivnosti ovog programa je Načelnik općine sa resornom općinskom službom. U ovom programu mogu biti partneri i nevladine organizacije, javne ustanove i preduzeća sa prostora općine Sapna, kao i nadležna ministarstva Kantona i Federacije.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formiranje amaterskog pozorišta, 2. Organizovanje kulturnih manifestacija, 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
			X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Vrijednost projekta, se procjenjuje na oko 400.000,00 KM. Ovaj projekat će se finansirati iz budžeta općine Sapna, Kantonalnog i Federalnog ministarstva za kulturu.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	3. Razvoj i modernizacija infrastrukture 3.5. Infrastrukturni objekti za razvoj sporta i kulture				
Naziv projekta	3.5.6. Projekat otvaranja gradske biblioteke				
Svrha projekta	Svrha projekta je omogućavanje nastavka sticanja znanja, i poboljšavanje uslova školovanja učenika i studenata sa ovih prostora. Biblioteka će biti još jedna obrazovna ustanova na prostoru općine sapna, Biblioteka će biti još jedna obrazovna ustanova na prostoru općine Sapna, koja će omogućiti učenicima, studentima, naučnim radnicima i ostalim zainteresovanim građanima da nađu i pročitaju sadržaje koji su im potrebni. Otvaranjem biblioteke stvaraju se preduslovi uvezivanja biblioteka na kantonu i obogaćivanja biblioteke novim naslovima.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formiranje Javne Ustanove, 2. Izbor direktora ustanove, 3. Opremanje biblioteke, 4. Nabavka knjiga, časopisa i naučne literature. <p>Nosilac aktivnosti ovog projekta je Načelnik općine sa resornom općinskom službom U ovom programu mogu biti partneri i nevladine organizacija, udruženje studenata, udruženje intelektualaca općine Sapna, zatim osnovna i srednja škola Sapna.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Druženje sa knjigom, 2. Povećanje zainteresovanosti za sticanjem novih znanja, 3. druženje prijatelja knjige, 4. Razvoj svijesti o potrebi napredovanja u struci. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X			
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Vrijednost projekta, se procjenjuje na oko 80.000,00 KM. Ovaj projekat će se finansirati iz budžeta općine Sapna, kantonalnog i federalnog ministarstva obrazovanje, zatim pomoć biblioteka: Narodna univerzitetska biblioteka „Derviš Sušić“ Tuzla, biblioteke sa prostora TK, zatim donacije autora u knjigama.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	3. Razvoj i modernizacija infrastrukture 3.5. Infrastrukturni objekti za razvoj sporta i kulture				
Naziv projekta	3.5.7. Projekat izgradnje teniskih igrališta				
Svrha projekta	Svrha projekta je izgradnja teniskih igrališta na prostoru općine, kao i omogućavanje omladini da se bavi ovim sportom i napreduje. Izgradnja teniskog igrališta ili više njih omogućit će djeci talentima da se bave jednom novom, za ove prostore, vrstom sporta. Teniska igrališta mogu poslužiti i za rekreaciju zainteresovanih građana, učenika i studenata. Kao i sve druge vrste sporta i tenis će odvojiti djecu od ulice.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Određivanje lokacija teniskih igrališta, 2. Projektovanje istih prema lokacijama, 3. Ograđivanje i nabavka opreme, 4. donošenje odgovarajućih odluka. <p>Nosilac aktivnosti ovog projekta je Načelnik općine sa resornom općinskom službom U ovom programu mogu biti partneri i nevladine organizacija, udruženje mladih, mjesne zajednice, zatim osnovna škola Sapna, roditelji odnosno građani.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razvoj teniskog sporta, 2. Formiranje teniskog kluba. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X		
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Vrijednost projekta, se procjenjuje na oko 50.000,00 KM. Ovaj projekat će se finansirati iz budžeta općine Sapna, zatim zainteresovanih građana i preduzeća.. Projekte je moguće realizovati u sardnji sa biznismenima sa ovih prostora ili iz okruženja.				

Strateski cilj 4 posebno stampati

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	4. Općina Sapna planski uređena općina. 4.1. Izrada prostorno-planske dokumentacije na prostor općine Sapna.				
Naziv projekta	4.1.1. Projekat prostornog plana općine Sapna.				
Svrha projekta	Ovim prostornim planom biće definisane zone građevinskog zemljišta, te zone poljoprivrednog i ostalog zemljišta. Za općinu Sapna ovaj projekat će definisati i buduću ili buduće industrijske zone, te omogućiti definisanje pravca privrednog razvoja. Pored naprijed navedenog, prostorni plan je neophodan za izdavanje urbanističkih saglasnosti i građevinskih dozvola.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Traženje saglasnosti od Kantonalnog ministarstva za pristupanje izradi prostornog plana, 2. Priprema i donošenje Odluke o pristupanju izrade prostornog plana općine Sapna 2008.-2028. godina. 3. Raspisivanje tendera i odabir izvođača radova, 4. Javna rasprava po ponuđenom rješenju, 5. Donošenje prostornog plana. <p>Aktivnosti na ovom projektu će voditi Načelnik općine i nadležna općinska služba. Partneri u ovom projektu su Kantonalno ministarstvo prostornog uređenja, mjesne zajednice i građani.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Plansko uređenje prostora općine Sapna, 2. Definisanje naseljenih mjesta i pravaca njihovog širenja, 3. Zaštita poljoprivrednog zemljišta, 4. Definisanje lokacije industrijske zone. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X		
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će finansirati općina Sapna iz budžrta općine iz namjenskih sredstava i Kantonalno Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice. Očekivana vrjednost projekta je 120.000,00 KM.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	4. Općina Sapna planski uređena općina. 4.1. Izrada prostorno-planske dokumentacije na prostor općine Sapna.				
Naziv projekta	4.1.2. Projekat izrade regulacionog plana za urbano područje općine Sapna.				
Svrha projekta	Urbano područje općine Sapna je vezano za centralni dio općine i obuhvata MZ-e Sapna i Kraljeviće. Parcele se nalaze u privatnim posjedima građana, vrlo mali dio je u vlasništvu općine. Ovim projektom će se zaštititi trošenje građevinskog zemljišta mimo planirane urbanizacije centra općine. Istim će biti definisani objekti koje treba graditi, njihova veličina, spratnost i vanjsko uređenje.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Definisanje prostora za koji treba raditi regulacioni plan, 2. Utvrditi prioritete izrade regulacionih planova za određene površine, 3. Donijeti odluku o izradi regulacionog plana, 4. Odabrati izvođača radova, 5. Praćenje gradnje objekata po regulacionim planovima. <p>Aktivnosti na ovom projektu će voditi Načelnik općine i nadležana općinska služba. Partneri u ovom projektu su mjesne zajednice Sapna i Kraljevići, te građani općine Sapna.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontrola gradnje objekta u urbanom dijelu općine, 2. Stvaranje urbanog centra općine, 3. Centar općine Sapna-čaršija. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Procjena vrijednosti projekta je 60.000,00KM. Godišnja izdvajanja za izradu regulacionog plana su po 20.000,00KM. Projekat u cijelosti će biti finansiran iz budžeta općine.				

Strateski cilj 5 posebno odstampati

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	5. Prepoznatljivi kulturni, sportski i obrazovni sadržaji i institucije 5.1. Obrazovanje u funkciji tržišta rada				
Naziv projekta	5.1.1. Izrada elaborata o redefinisaniu zanimanja u MSS Sapna, u skladu sa tržištem rada.				
Svrha projekta (elaborata)	Elaborat o redefinisaniu zanimanja u MSS Sapna, treba da pokaže opravdanost uvođenja novih zanimanja u MSS Sapna u skladu sa potrebama tržišta rada kako na prosturu općine Sapna tako i širem državnom i okruženju zemalja u koje građani općine Sapna odlaze na rad. Elaborat će takođe pokazati i kakve su mogućnosti uvođenja novih zanimanja naspram kadrovskih mogućnosti kojima raspolaže MSS Sapna i teritorija općine Sapna. Izrada elaborata će pokazati zainteresovanost učenika i roditelja završnih razreda osnovne škole u Sapni za utvrđena zanimanja naspram tržišta rada.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Donošenje odluke o izradi elaborata, 2. Formiranje kompetentne radne grupe za izradu elaborata, 3. Usvajanje elaborata, 4. Provođenje mjera i zaključaka iz elaborata. <p>Aktivnosti će provoditi općinsko vijeće Sapna, MSS Sapna i radna grupa za izradu elaborata. U aktivnosti izrade elaborata će biti uključeni i roditelji završnih razreda osnovne škole u Sapni.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usklađena zanimanja u MSS Sapna prema tržištu rada, 2. Lakša mogućnost zapošljavanja mladih ljudi nakon završetka školovanja, 3. Zadržavanje učenika na prostoru općine Sapna. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X				
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Izrada elaborata će se finansirati iz budžeta općine Sapna. Sredstva su potrebna samo za naknadu radnoj grupi. Evantualno uvođenje novih zanimanja podrazumijeva uključivanje Vlade TK-a radi upošljavanja novih kadrova. Očekivana vrijednost izrade elaborata je 1000,00 KM				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	5. Prepoznatljivi kulturni, sportski i obrazovni sadržaji i institucije 5.1. Obrazovanje u funkciji tržišta rada				
Naziv projekta	5.1.2. Projekat prekvalifikacije odraslih				
Svrha projekta	Projekat prekvalifikacije odraslih treba da omogući određenom broju građana općine Sapna prekvalifikaciju iz dosadašnjeg zanimanja. Određen broj građana u nemogućnosti upošljavanja u profesiji koju posjeduju, su u međuvremenu naučili druge poslove i te poslove uspješno rade ali bez diplome. Ovaj projekat će omogućiti prekvalifikaciju za zanimanja koja rade i sa kojima se mogu adekvatno upošljavati, kako na prostoru općine Sapna tako i u okruženju.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobijanje saglasnosti Ministarstva obrazovanja u vladi TK-a, za organizovanje prekvalifikacije, 2. Obavješćavanje građana o početku prekvalifikacije i prijavljivanje zainteresovanih, 3. Organizacija prekvalifikacije. <p>Aktivnosti će provoditi MSŠ Sapna, u saradnji sa Ministarstvom obrazovanja u vladi TK-a. Uključiti BIRO Sapna kod animiranja zainteresovanih za promjenu zanimanja.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mogućnost zapošljavanja, 2. Posjedovanje adekvatne stručne spreme za poslove koje ljudi rade, 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X			
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Realizaciju projekta će finansirati Ministarstvo obrazovanja u vladi TK-a i zainteresovani kandidati za prekvalifikaciju. Očekivana vrijednost izrade projekta je oko 700,00 KM po jednom kandidatu.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	5. Prepoznatljivi kulturni, sportski i obrazovni sadržaji i institucije 5.2. Osnivanje JU za kulturu i sport na prostoru općine Sapna.				
Naziv projekta	5.2.1. Projekat osnivanja JU za kulturu i sport na prostoru općine Sapna.				
Svrha projekta	Nakon izgradnje osnovnih infrastrukturnih objekata za kulturu i sport, potrebno je osnovati preduzeće koje će upravljati tim objektima. Ovaj projekat osnivanja JU za kulturu i sport će obezbijediti da izgrađeni objekti nebudu prepušteni propadanju i da služe svojoj svrsi. Obezbijediće se sistemsko organizovanje kulturnih i sportskih kao i drugih manifestacija na prostoru općine Sapna.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Donošenje odluke o osnivanju JU za kulturu i sport u općini Sapna, 2. Imenovanje menadžmenta i uprave ustanove, 3. Obezbjeđenje početnih sredstava za funkcionisanje ustanove u okviru budžeta općine, <p>Aktivnosti na ovom projektu će voditi Načelnik općine i općinsko vijeće.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pravilno upravljanje objektima, 2. Organizovanje kulturnih i sportskih manifestacija, 3. Razvoj sporta, 4. Briga o mladima. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X				
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će se finansirati iz budžeta općine. JU za kulturu i sport će postati djelom budžetski korisnik, a dio sredstava će obezbjeđivati vlastitim radom. Ovim projektom se predviđaju samo inicijalna sredstva za osnivanje ustanove. Očekivana vrjednost projekta je oko 5000,00 KM				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	5. Prepoznatljivi kulturni, sportski i obrazovni sadržaji i institucije 5.3. Poboljšana briga o mladima.				
Naziv projekta	5.3.1. Akcioni plan za unapređenje mladih na prosturu općine Sapna				
Svrha projekta	Nakon izgradnje osnovnih infrastrukturnih objekata za kulturu i sport, potrebno je osnovati preduzeće koje će upravljati tim objektima. Ovaj projekat osnivanja JU za kulturu i sport će obezbjediti da izgrađeni objekti nebudu prepušteni propadanju i da služe svojoj svrsi. Obezbjediće se sistemsko organizovanje kulturnih i sportskih kao i drugih manifestacija na prostoru općine Sapna.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Donošenje odluke o osnivanju JU za kulturu i sport u općini Sapna, 2. Imenovanje menadžmenta i uprave ustanove, 3. Obezbjeđenje početnih sredstava za funkcionisanje ustanove u okviru budžeta općine, <p>Aktivnosti na ovom projektu će voditi Načelnik općine i općinsko vijeće.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pravilno upravljanje objektima, 2. Organizovanje kulturnih i sportskih manifestacija, 3. Razvoj sporta, 4. Briga o mladima. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X				
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će se finansirati iz budžeta općine. JU za kulturu i sport će postati dijelom budžetski korisnik, a dio sredstava će obezbjeđivati vlastitim radom. Ovim projektom se predviđaju samo inicijalna sredstva za osnivanje ustanove. Očekivana vrjednost projekta je oko 5000,00 KM				

Strateski cilj 6 posebno odstampati

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	6. Socijalna i zdravstvena zaštita u skladu sa standardima potrebama građana općine Sapna. 6.1. Poboljšanje zdravstvenih usluga u općini Sapna.				
Naziv projekta	6.1.1. Projekat poboljšanja dijagnostičkih usluga u Domu zdravlja Sapna.				
Svrha projekta	Ovaj projekat treba da obezbijedi kvalitetniju dijagnostičku zdravstvenu zaštitu. Građani općine Sapna će dobiti informacije o simptomima određenih bolesti kako bi se uključili u rano otkrivanje bolesti i njeno preveniranje. Napraviće se analiza učestalih oboljenja na prostoru općine, a građani sa simptomima tih bolesti će biti podvrgnuti detaljnom dijagnosticiranju.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analliza hroničnih oboljenja na prostoru općine Sapna. 2. Edukacija stanovništva, gostovanjem ljekara na radio „Glas Drine“ Sapna. 3. Izdavanjem informativnog materijala o simptomima i potrebom za liječenjem određenih bolesti. 4. Obezbjedenje specijalista za rad u Domu zdravlja Sapna. 5. Kontinuirano praćenje bolesnika kroz sistem porodične medicine. <p>Aktivnosti provoditi tako što će općinsko vijeće zatražiti od Doma zdravlja Sapna provođenje ovih aktivnosti. Nosioci aktivnosti su Dom zdravlja Sapna i Ministarstvo zdravlja u vladi Tk-a.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prevencija hroničnog obolijevanja građana, 2. Educiranost stanovništva o simptomima bolesti. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će se u potpunosti finansirati u okviru finansiranja Doma zdravlja Sapna. Općinsko vijeće će zatražiti od resornog ministarstva uključenje u provođenje ovih aktivnosti u smislu finansijske potpore. Vrijednost projekta će utvrditi Dom zdravlja Sapna.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	6. Socijalna i zdravstvena zaštita u skladu sa standardima potrebama građana općine Sapna. 6.1. Poboljšanje zdravstvenih usluga u općini Sapna.				
Naziv projekta	6.1.1. Projekat tehničke opremljenosti Doma zdravlja Sapna.				
Svrha projekta	Projekat tehničke opremljenosti Doma zdravlja Sapna će obezbijediti korisnicima zdravstvenih usluga mogućnost obavljanja određenih pretraga u Domu zdravlja u Sapni. Građani neće morati za sve specijalističke preglede odlaziti u Tuzlu. Broj laboratorijskih pretraga će biti povećan. Biće nabavljen savremeni ultrazvučni aparat.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Napraviti specifikaciju potrebne opreme za poboljšanje zdravstvenih usluga. 2. Zatražiti od resornog ministarstva obezbjeđenje potrebne opreme. <p>Aktivnosti će provoditi menadžment Doma zdravlja u saradnji sa resornim ministarstvom zdravlja u vladi TK-a.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Povećanje broja i kvaliteta pruženih zdravstvenih usluga, 2. Povoljnija zdravstvena zaštita za građane općine Sapna, 3. Savremeni pristup socijalnoj zaštiti. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će se finansirati iz sredstava resornog ministarstva zdravlja u vladi TK-a i Doma zdravlja Sapna. Vrijednost projekta će utvrditi Dom zdravlja Sapna.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	6. Socijalna i zdravstvena zaštita u skladu sa standardima potrebama građana općine Sapna. 6.2. Poboljšanje socio-ekonomskog stanja građana na prostoru općine Sapna				
Naziv projekta	6.2.1 Projekat kadrovskog jačanja i opremanja Centra za socijalni rad Sapna.				
Svrha projekta	Projekat kadrovskog i tehničkog jačanja Centra za socijalni rad podrazumjeva upošljavanje Zakonom propisanih kadrova. Ovaj projekat će omogućiti stručni rad u Centru za socijalni rad i mogućnost timskog rada u ovoj ustanovi. Ustanova će adekvatno moći raditi na prevenciji nastajanja socijalno-patoloških pojava. Povećaće se broj stručno obrađenih slučajeva u Centru za socijalni rad. Centar za socijalni rad će se moći baviti i analitičkim radom, radi utvrđivanja rizika koji dovode građane u stanje socijalne potrebe.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prijem diplomiranog socijalnog radnika, 2. Prijem diplomiranog pedagoga-psihologa, 3. Nabavka kompjuterske i druge opreme, 4. Rješavanje adekvatnog prostora za potrebe Centra. <p>Aktivnosti će provoditi menadžment Centra za socijalni rad u saradnji sa Načelnikom općine i resornim kantonalnim ministarstvom u vladi TK-a</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zadovoljena stručnost u radu Centra za socijalni rad, 2. Kvalitetnije pružene usluge socijalne zaštite, 3. Odgovor na potrebe građana. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X			
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	<p>Projekat će se finansirati iz budžeta općine Sapna, uz određenu podršku kantonalnog ministarstva za rad i socijalnu politiku u vladi TK-a.</p> <p>Očekivana vrijednost projekta za kadrovsko jačanje Centra za socijalni rad je dvije plaće visoke stručne spreme.</p> <p>Za tehničku opremljenost Centra očekivana vrijednost je oko 3000,00 KM</p>				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	6. Socijalna i zdravstvena zaštita u skladu sa standardima potrebama građana općine Sapna. 6.3. Pristupačno zdravstveno osiguranje svim građanima općine Sapna.				
Naziv projekta	6.3.1 Projekat evidentiranja građana bez zdravstvenog osiguranja				
Svrha projekta	Na prostoru općine Sapna određeni broj građana ne posjeduje zdravstveno osiguranje niti po jednom osnovu. Ovaj projekat će obezbijediti potpunu i adekvatnu evidenciju građana koji nisu obuhvaćeni niti jednim vidom zdravstvenog osiguranja. Svrha projekta jeste da se dođe do ovih podataka kako bi se napravila analiza i građani koji nemaju osiguranje, uputili na sisteme kod kojih mogu rješavati ove probleme. Cilj projekta je zdravstveno osiguranje za sve građane općine Sapna.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odlukom općinskog Načelnika određenoj službi pridodati evidenciju zdravstveno neosiguranih lica, 2. Medijski objaviti mogućnost prijavljivanja zdravstveno neosiguranih lica, 3. Formirati stručnu komisiju radi analize i preporuke ostvarivanja prava na zdravstveno osiguranje evidentiranim licima. 4. Od nadležnih institucija zatražiti aktivniji pristup ostvarivanju ovog prava za građane koji nemaju zdravstvenu zaštitu. <p>Aktivnosti će provoditi kabinet načelnika općine, zavod za zapošljavanje, zavod zdravstvenog osiguranja, Centar za socijalni rad i Dom zdravlja.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zdravstveno osiguranje za sve građane općine Sapna, 2. Preventivno liječenje. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X				
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat evidencije zdravstveno neosiguranih lica će se vršiti u okviru redovnih poslova službi općine Sapna. Za rad komisije na analizi stanja i davanja preporuke očekivana vrijednost je 1000,00 KM.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	6. Socijalna i zdravstvena zaštita u skladu sa standardima potrebama građana općine Sapna. 6.4. Pобољшanje usluga u poslovnicima PIO.				
Naziv projekta	6.4.1. Projekat kadrovskog i organizacionog jačanja poslovnice F PIO/MIO Sapna.				
Svrha projekta	Ovaj projekat treba da obezbijedi bolju organizaciju poslovnice Federalnog zavoda PIO/MIO, ispostava Sapna. Poslovnica FZ PIO/MIO Sapna će za građane općine Sapna raditi puno radno vrijeme i svaki radni dan. Prava iz penzionog osiguranja će se lakše ostvarivati ukoliko se bolje opremi poslovnica informaciono – tehničkom opremom, te kadrovski ojača.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uputiti zahtjev menadžmentu FZ PIO/MIO, poslovnica Zavoda u TK, za prijem jednog radnika u poslovnicu Sapna, 2. Posjeta direktoru poslovnice FZ PIO/MIO-u TK-a. <p>Aktivnosti će provoditi općinsko vijeće upućivanjem zahtjeva FZ PIO/MIO-u TK-a, i Načelnik općine posjetom PIO-u radi saradnje oko kadrovskog i organizacionog jačanja poslovnice u Sapni.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rad poslovnice FZ PIO/MIO Sapna svakim radnim danom, 2. Pojednostavljen način ostvarivanja prava iz penzionog osiguranja.. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X				
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će se finansirati iz redovnih sredstava fonda PIO/MIO u okviru redovnog finansiranja. Ne očekuje se potreba za finansijskim sredstvima kod realizacije ovog projekta.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	6. Socijalna i zdravstvena zaštita u skladu sa standardima potrebama građana općine Sapna. 6.5. Poboljšanje brige o zbrinjavanju korisnika BIZ-a				
Naziv projekta	6.5.1. Projekat izrade studije stambenog zbrinjavanja korisnika BIZ-a.				
Svrha projekta	U pogledu stambenog zbrinjavanja boračke populacije na prostoru općine Sapna postoje neuređene stvari u pogledu neobjektivnog sagledavanja vlastitih potreba kod članova BIZ-a. Studija stambenog zbrinjavanja korisnika BIZ-a treba da sagleda zadovoljenje potreba korisnika u pogledu stambene riješenosti, kao i objektivno stanje i potrebe preostalog dijela boračke populacije. Studija takođe treba da da odgovore na to koliki je broj još uvijek neriješenih porodica i mogućnosti rješavanja istih. Studija treba da pomogne službi BIZ-a i resornom ministarstvu u vladi TK-a kod izrade pravilnika za stambeno rješavanje korisnika BIZ-a i dodjele sredstava za isto.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formiranje komisije za izradu studije, 2. Analiza dokumentacije o do sada stambeno riješenim licima i porodicama, 3. Obilazak korisnika BIZ-a i sagledavanje njihove stambene situacije, 4. Izrada izvještaja o potrebama pojedinih porodica. <p>Aktivnosti provoditi tako što će Načelnik općine formirati komisiju za izradu studije stambenog zbrinjavanja korisnika BIZ-a. Partner komisiji su vjeća MZ-a, koja se trebaju aktivno uključiti u izradi ove studije.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poznato stanje stambene riješenosti korisnika BIZ-a na općini Sapna, 2. Racionalnija raspodjela sredstava za stambeno rješavanje. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X			
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će se finansirati iz budžeta općine Sapna, za potrebe rada komisije na izradi studije. Očekivana vrijednost projekta je 3000,00 KM				

Strateski cilj 7 posebno odstampati

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	7. Općina Sapna moderna i otvorena lokalna uprava, partnerski odnosi sa vladinim i nevladinim organizacijama na prostoru općine Sapna. 7.1. Izrada šalter sale u zgradi općine Sapna.				
Naziv projekta	7.1.1. Projekat izgradnje šalter sale u zgradi općine				
Svrha projekta	Izgradnja šalter sale prvenstveno treba da omogući građanima mogućnost jednostavnijeg komuniciranja za organima lokalne samouprave na način da će lakše moći podnositi zahtjeve a posebno dobijati određena dokumenta. Ovim projektom izbjeći će se nepotrebne gužve i čekanje u redovima. Stvorice se koncentracija administrativnih poslova na jednom mjestu. Službenici općine će moći profesionalno odrađivati povjerene poslove bez ometanja stranaka.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izraditi projekat šalter sale, 2. Obezbijediti sredstva za realizaciju projekta, 3. Odabrati izvođača, 4. Napraviti organizaciju rada šalter službenika po službama općine. <p>Aktivnosti će se provoditi u okviru općine. Angažovati projektanta za izradu projekta. Sa projektom upoznati nevladine organizacije koje se bave modernizacijom lokalne uprave i tražiti njihovo učešće u realizaciji projekta.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Moderna i otvorena lokalna uprava, 2. Pojednostavljeno dobijanje dokumentata za građane, 3. Profesionalizam u radu lokalne uprave općine Sapna. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X			
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će se finansirati iz budžeta općine. Pokušati obezbijediti i sredstva drugih institucija i nevladinih organizacija. Očekivana vrijednost projekta je 50.000 KM.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	7. Općina Sapna moderna i otvorena lokalna uprava, partnerski odnosi sa vladinim i nevladinim organizacijama na prostoru općine Sapna. 7.2. Unapređenje usluga prema građanima.				
Naziv projekta	7.2.1. Projekat edukacije zaposlenih u organima uprave u općini Sapna.				
Svrha projekta	Ovaj projekat će obezbijediti cjeloživotno učenje kod zaposlenih u javnim službama, kontinuiranu educiranost zaposlenih u skladu sa savremenim evropskim standardima. Projekat podrazumijeva edukaciju zaposlenih u oblasti novog javnog menadžmenta, komunikacije, evaluacije, timskog rada, etike i ocjenjivačkih modela za kvalitet usluga (CAF). Projekat treba da približi općinu Sapna kvalitetnoj, savremenoj i modernoj lokalnoj upravi. Realizacijom projekta općina Sapna će zadovoljiti ISO standarde u pružanju usluga građanima.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izraditi curriculum edukacije, 2. Napraviti plan edukacije, 3. Aplicirati projekat kod NVO (World vision, OSCE, Odraz, i druge organizacije) 4. Obezbijediti edukatore, 5. Obavezati zaposlene za učestvovanje u edukaciji. <p>Aktivnosti će se provoditi u okviru općine a u saradnji sa nevladinim organizacijama. Edukaciju sprovoditi kontinuirano svake godine. U edukaciju uključiti kompetentne osobe sa prostora općine Sapna.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Primjena modela novog javnog menadžmenta i napuštanje birokratskih modela, 2. Kompetentni zaposlenici u općini Sapna, 3. Stvaranje altruističkog odnosa zaposlenih prema građanima 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će se finansirati dijelom iz budžeta općine, dijelom učešća nevladinih organizacija. Očekivana vrijednost projekta za 1 godinu je 3000,00 KM.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	7. Općina Sapna moderna i otvorena lokalna uprava, partnerski odnosi sa vladinim i nevladinim organizacijama na prostoru općine Sapna. 7.3. Uvođenje informacionih sistema u organe lokalne samouprave.				
Naziv projekta	7.3.1. Projekat uvođenja informacionih sistema u organima lokalne samouprave.				
Svrha projekta	Ovaj projekat treba da obezbijedi transparentnost i da približi rad organa uprave korisnicima, privrednicima, drugim organizacijama i ustanovama koje rade na prostoru općine Sapna i kojima su bitne brze informacije i podaci od organa uprave. Projekat će omogućiti korištenje modernih sredstava komunikacije, brže i kvalitetnije opsluživanje građana. Cilj projekta je i posjedovanje brze, tačne i povjerljive informacije i podataka koji su neophodni Načelniku kod donošenja određenih odluka.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izraditi projekat uvođenja IS u općini Sapna, 2. Postaviti komunikacionu infrastrukturu, 3. Projektovanje i instaliranje baze podataka, 4. Nabavka računarske i druge opreme, 5. Obuka zaposlenika. <p>Aktivnosti na ovom projektu bi pripadali općini Sapna. Nije za očekivati zainteresovanost drugih partnera. Postizanje kvaliteta rada organa uprave i njegova tačnost i transparentnost je ipak potreba i želja samog organa.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skraćenje trajanja svih bitnih procesa rada, 2. Smanjenje zaposlenih na administrativnim poslovima, 3. Povećanje produktivnosti, 4. Smanjenje općih troškova u radu općine. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X		
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat će se realizirati iz budžeta općine u tri budžetske godine. Očekivana vrijednost projekta je 50.000,00 KM.				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	<p>7. Općina Sapna moderna i otvorena lokalna uprava, partnerski odnosi sa vladinim i nevladinim organizacijama na prostoru općine Sapna.</p> <p>7.4. Razvijanje saradnje sa vladinim i nevladinim organizacijama na prostoru općine Sapna.</p>				
Naziv projekta	7.4.1. Projekat animiranja vladinih i nevladinih organizacija na zajedničkom učešću u zajedničkim projektima na prostoru općine Sapna.				
Svrha projekta	<p>Projekat animiranja vladinih i nevladinih organizacija treba da obezbijedi potpuno učešće ovih organizacija u izradi i realizaciji zajedničkih projekata na prostoru općine Sapna. Vladinim i nevladinim organizacijama će se dodjeljivati sredstva putem odobrenih projekata. Projektom će se obezbijediti aktivnije uključivanje vladinih organizacija kao što su MZ-e i boračka udruženja i sve NVO prema misiji za koju su formirana. Uključivanjem ovih organizacija na prostoru općine Sapna će, kroz ove organizacije, biti uključeno mnogo više građana. Očekuje se realizacija više projekata učešćem građana.</p>				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Održavati zajedničke sastanke sa svim organizacijama koje žele biti partner lokalne uprave, općine Sapna 2. Potpisati protokol saradnje sa vladinim i nevladinim organizacijama. 3. Zajedničko učešće u projektima. <p>Aktivnosti na ovom projektu će pokretati lokalna uprava. Vladine i nevladine organizacije na prostoru općine Sapna bi bili relevantni partneri u realizaciji ovog projekta.</p>				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktivna participacija svih relevantnih faktora na općini Sapna u društvenom životu. 2. Transparentnost i uključenost u realizaciji projekata. 3. Više realizovanih projekata. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	<p>Projekat uključivanja vladinih i nevladinih organizacija u realizaciji određenih projekata ne podrazumijeva angažovanje finansijskih sredstava. Za svaki projekat partnerstva lokalne uprave i nekih od partnera će se predvidjeti vrijednosti projekta i izvori finansiranja.</p>				

Područje	OPĆINA SAPNA				
Strateški cilj - mjera	7. Općina Sapna moderna i otvorena lokalna uprava, partnerski odnosi sa vladinim i nevladinim organizacijama na prostoru općine Sapna. 7.5. Unapređenje saradnje sa građanima općine Sapna zaposlenim u inostranstvu.				
Naziv projekta	7.5.1. Akcioni plan saradnje sa građanima općine Sapna zaposlenim u inostranstvu.				
Svrha projekta	Projekat saradnje općinske vlasti sa građanima koji rade i borave u inostranstvu će obezbijediti adekvatniju informiranost ovih građana i razvijati povjerenje prema institucijama vlasti. Cilj ovog projekta je da se uspostavi saradnja i razvija lokalni patriotizam, kako bi građani zaposleni u inostranstvu našli interesa za ulaganje svoga kapitala na prostor općine Sapna.				
Aktivnosti i nosioci (partneri)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izraditi plan saradnje sa građanima općine Sapna zaposlenim u inostranstvu. 2. Jedan put godišnje održavati prijem i sastanak sa građanima zaposlenim u inostranstvu. 3. Izraditi promotivni materijal o aktivnostima i planovima lokalne uprave na realizaciji projekata. Aktivnosti na ovom projektu će voditi Načelnik općine i općinske službe uz učešće građana zaposlenih u inostranstvu.				
Očekivani rezultat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informiranost i učešće građana općine Sapna koji rade i borave u inostranstvu u društvenom životu na prostoru općine Sapna. 2. Jačanje povjerenja u institucije vlasti kod ovih građana. 3. Stvaranje poduzetničkog duha, za ulaganja u razvojne i proizvodne projekte. 				
Period implemtancije	2009	2010	2011	2012	2013
	X	X	X	X	X
Procjena ukupne vrijednosti projekta i izvori finansiranja	Projekat saradnje lokalne uprave sa građanima općine Sapna koji su zaposleni u inostranstvu će se realizirati kontinuirano svake godine, a njegovo finansiranje će pripadati budžetu općine Sapna. Očekivana godišnja vrijednost projekta je 3000,00 KM.				